

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szeretetről.

Budapest, március 29.

(S) „Ha egymást marjátok, vigyázatok, hogy egymást fel ne emészszétek.“

Szent Pál apostol mondását idézte a szeretet igaz apostola, Vaszary Kolos hercegprimás, a Szent István-társulat nagygyűlésén. A jószágos öreg főpap oldalán gróf Zichy Nándor és gróf Esterházy Miklós Móric minő érzelmekkel hallgatták vajjon a keresztény szeretet e magasztos ígétjét?

A keresztény szeretet ígétjét a felekezeti gyűlölet apostolai? A békesség, a türelem magasztos tanítását a testvérharc könyörtelen vezéréf? Dacos elszántság, vagy bűnbánó magukba szállás támadt-e lelkükben, hallván a súlyos ítéletet a magyar katolikus világ hivatott dicső vezérének ajkán?

Vaszary Kolos hercegprimás szelid hangon kemény ítéletet mondott ma azok fölött, akik az ő vallásának nevében a felekezeti harc csóvajával dobálóznak. Profétai ihlettel hirdette az igaz szeretetet és a szeretet igazságait a hamis proféták között, akik a szeretet nevében a hamisságot, a gyűlöletet hirdetik.

Ez volt az igazi keresztény beszéd. Ez volt az igazi magyar beszéd. Az egyház iránt való szeretetet a hazaszeretettel, mind a kettőt az igaz emberszeretettel párosította össze főnemes harmóniával. Kezével az evangéliomra mutatva, a hazaszeretet evangéliomát hirdette. A történelem tanulságait hívta fel, hogy legyenek erősségei „az áldásos összhangnak a vallás tanai és a honszeretet között.“ A történelem tanulságaiból olvasta ki, hogy a haza összes fiainak együttesen kell munkálkodniok a haza üdvéért, együttesen kell küzdeniök pro aris et focis — az oltárért és tűzhelyért. Együttesen, nem egymással szemközt. Együttessel, nem egymás ellen. Együttesen a

közös ideálok kultuszában és nem széttagoltan a hamis bálványok tisztátlan lobogói körül.

A mindeneket egyesítő szeretetnek hatalmas szózata volt ez, mely hirdette a békesség erejét az igazság erejével. És szeretetet, békességet, igazságot hirdetvén, elemi erővel sújtott le a gyűlöletre, a testvérharcra és a hazugságra.

Ugy tetszik nekünk, hogy sohasem volt nagyobb szükség az ilyen beszédre, mint mostanság. Az ország primásának ajkán mintha a nemzet lelkiismerete szólalt volna meg, ez a szelid tanítás formájába öltöztetett tiltakozás, olyan helyről, amely távol van a napi politika profán dula-kodásától, mintha egyenesen a politikusok lelkiismeretéhez volna intézve. A béke főpapja, aki sohasem vett részt a politika hétköznapi küzdelmeiben, aligha véletlenül, aligha a retorikai hatás kedvéért állította szembe az áldást hozó békességet és szeretetet a kárhuzatos harccal és gyűlölködéssel. Abban az askéta elvonultságban, ahonnan a körülötte zajló életet szemléli, bizonyára aggódva vetett észre egyes jelenségeket, amelyeknek fenyegető veszedelmét az ő elmékedő, filozófáló lelke jobban meg tudja mérni, mint azoké, akik a politikai élet zsbivásarába hurcolják a vallás szentséges jelszavait. Az ő csendes magányosságában elérülve látja nyilván ez a szent életű aggastyán, hová fejlődött immár az a pusztító háború, amely az egyház védelmének hamis cégére alatt folyik egyre ádázabbul, egyre pusztítóbban. És keresztény lelke és igaz lelke és magyar lelke egyaránt felháborodik és megdöbben. És felháborodva és megdöbbenve odaáll a hamis apostolok elé és szemükbe mondja, hogy amit cselekszenek, az nem keresztényi, nem igaz, nem magyar cselekedet. Ez a há-

borúság nem használ az egyháznak és romlást hoz a hazára. Aki egyházát szereti, az ne hirdessen gyűlöletet, aki egyházát szereti, az szeresse a hazát is; aki a hazát szereti, az békességre, összhangra törekedjék, ne harcra, visszavonásra.

Jó, hogy most mondta el ezt a fennkölt, igaz és bölcs beszédet Vaszary Kolos. Most, mikor a felekezeti harc tüze mindenfelé lángot vetni készül, ott is, ahol az egyházpolitikai harc legviharosabb napjaiban is békességet honolt a felekezetek között. És a gyűlölködés metyelje rohamosan terjed vidékről-vidékre, felekezetről-felekezetre. A felvidékről és a Dunántulról elterjedt a veszedelem az Alföldre és Erdélybe is. A katolikus egyház veszedelmének hamis jelszavai mellett felhangzik a támadva védekező protestantizmus csatakiáltása. Az egész országban szervezkednek, sorakoznak az ellenséges táborok, felekezeti jelszavakkal, harcra szomjuhozva. A harcoló katolikus ultramontanizmus mellett csatasorban látjuk a református ultramontanizmust. Ez eddig új fogalom minálunk, de sajnos, minden jel arra mutat, hogy meg kell szoknunk ezt is. Egylőre a szabadelvűség vértjét viseli, de bitor módon, mert rácáfol önmagára. A liberalizmust hirdeti, de egyúttal egy felekezet számára foglalja le a liberalizmust, kizárólagos joggal. A liberalizmus nyílt ellenségeivel szemben állanak tehát a liberalizmus hamis barátai. És a két tábor tülkiabálni igyekszik egymást a gyűlölet jelszavait harsogtatván.

Ebbe az áldástalan disharmóniába szólt bele ma az igazi szeretetnek, az igazi vallásosságnak és az igazi hazafiságnak öreg, tisztas apostola:

— „Ha egymást marjátok, vigyázatok, hogy egymást fel ne emészszétek.“

Hallják meg innen is, tul is ezt a nemes

TÁRCA.

Robinson lovag.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Goda Géza.

A ritterről azt beszélték a faluban, hogy fiatalabb korában valamelyik német nagyherceg udvarában volt felolvasó, ahol is utólrte őt a nagyhercegi felolvasók örök tragikumuma — beleszeretett a herceg középső lányába. A nagyherceg rövidesen megoldotta a tragédiát. Kerek tízezer forint végkielégítést adott a ritternek, aztán fejedelmi nyugalommal azt tanácsolta neki, hogy menjen — feledni.

A ritter akkor keserűen mosolygott, fekete keztyűs kezét esküre emelte s csak ennyit mondott:

— Fenség! Esküszöm, hogy ez az egyetlen, amit fenséged kívánságára sem teljesíthetek. Soha!

Odakünn a kastély előtt, a százados plátókkal szegélyezett alléban, akkor állt meg a sárga homokfutó, hogy a rittert a vasuti állomáshoz vigye. Az inkriminált princessz bucsura nyújtotta a mesebeli finom, fehér kezét, a ritter ajkához vonta s aztán mélyen meghajolt.

— Mit tegyek? — kérdezte remegő hangon. A középső princessz, aki a ritter olvasmányából ismerte az ilyen helyzeteket, lesütötte a szemét s csak ennyit felelt:

— Ültessen rózsákat!

Igy került a ritter Alsó-Zebegénybe, ahol örökáron megvette öreg Gögh András házat, kertjét. Azt mondta, hogy majd meglátják, tündérszágot varázsol belőle egy pár év alatt. Hogy ami rózsafa van a vidéken, azt mind hozzák be neki, megveszi jó pénzben. Meg is vette.

Azontul aztán soha ki nem jött a ritter. Behúzódott az odujába, mint az öreg, fáradt kelyű, mely az ég felé akart repülni, de befáradt s most alulról nézi a magasságokat. Mind-össze arról lehetett tudni, hogy él, hogy a palánk teteje évről-évre tele volt viritó piros, sárga, bolyhos tömött rózsával, futókával, amely, mintha kikívánczolt volna a palánk mögül, belelógott az ut árkába. Olykor megmozdult odabenta nagy kert örökzölddel befuttatott gémje is, aztán a kerti öntöző egyhangu katógása hallatszott s a magasba szálló vizsugár gyémántosan csillant meg a levegőben.

A ritter él, sőt immár negyven éve, hogy itt él. A középső princessz utolsó kívánságát hiven teljesíti, ifjúságának minden elhervadt reményéből egy-egy új rózsátöt fakaszt. A rózsák remetéje lett, csendes, meghitt barátja a természetnek, aki a saját szive-dobbanása helyett a rózsatermő föld szívverését figyeli.

A ritter tündérkertjével szemben, a vasuti töltés mellett, egypár évvel ezelött valami öreg urasszony vette meg a belsejét. A régi parasztházat lebontatta, tornyos pavillont építtetett a helyébe, olyant, amelynek szépségesen szétszórt ablakai vannak, zöldszalus, bolondos ablakai, a teteje pedig olyan bádögöl való, hogy hét mérföldnyire is csillog a nap sugarban, mint a mesebeli torny. Az öreg asszonynak finom uri izlése volt, ami meglátszott a házán is, ezen a finom, lehellelsruerű épületen, amely olyan volt a nagy virágos park közepén, mint mikor a szalonsztal virágai közé madárkalitkát rejtenek. Benne valami madár. Senki sem tudja, miféle, csak annyit, hogy ez is szomorú. Öreg Gögh András mondja, hogy kétoldalt simára fésült fehér haju asszony, fekete szoknyás, típegő járásu. Az ajka remeg, mikor beszéli. A hangja meg, mint a sírás. Olyan szomorú.

A ritter eleinte bosszankodott a szomszéd-

ság miatt, utóbb aztán beletörődött. Hogy hátha ez is olyan, aki muzeumba temeti a szerelmét, aki valami princet sirat.

Szépen bezárja az ember a rózsasziget felé vezető ajtót s azt mondja:

— Így! Most ott künn van a tenger, a szerelem háborgó, édesvízi tengere. Itt benn van a béke, a hajótörések csendes tanyája. Robinson szigete, tele rózsával. Idegen ember ne nézzen ide, mert a virággyak sem beszélnek az idegennek, csak Robinson érti a beszédjüket. Mert nem is illat az, ami a virágból kiszáll, hanem mese, emlékeköl összeszótt mese.

Sohasem látták egymást az alatt a nyolc év alatt, hogy szomszédok lettek. Mindkettő sejtette, hogy mi vezetete ide a másikat s az asszony mindig elszomorodott, valahányszor arra gondolt, hogy most odaát is éppen olyan csendesen temetkeznek valaki, mint ahogy ő. Sajnálta a rittert. Nemesak avval a részvétellel volt iránta, amelyet a családottak iránt érzünk, hanem a saját sorsa feletti busongást is hozzá adta a részvétéhez. Az asszonyok értenek az ilyen összeadáshoz s addig-addig gyűjtik a részvétüket, amíg valamelyes szerelem nem formálódik ki belőle. Valami öreges érzés, amiben nincsen semmi ujjongás, semmi kacagás, csak béke, csendesség.

Hogy: Robinson mégis csak kereste a Péntekjét. S akkor lett boldog, amikor megtalálta. Hát boldonság, az igaz. Igen, nagy boldonság, de a ritter sem lehet már fiatal. A rózsafairól lát-szik . . . És aztán az ember még sincs arra teremtvé, hogy egyedül legyen. A rózsával is csak olvan valahogy, a virágaival is, de mégis . . .

Akkor valaki azt sugta a háta megett:

— Látod! A ritter, az jó Robinson. Annak nem kell más, csak a maga szigete. Se Péntek nem kell neki, se más!

Az öreg asszony ilyenkor egy kissé szégyenkezett, de azért kétoldalt lesimitotta a finom, fe-

bölcs szózatot. A Zichy Nándorok és Esterházy Miklós Móriok nyilván nem értik ezt a beszédet. Ha értenék, elpirultak volna szégyenkezve, hallván a szentéletű aggastyán szelíd dorgálását. Ők ám nem értik. Hanem értse nek belőle azok, akik vezéreik önző ambícióit jóhiszemű megtevével szolgálván, a gyűlölet fátylaival gyujtogatnak s azt hiszik, hogy oltártűz az a pusztító veszedelem, amelyet fölvidének. Ime megtanulhatják, hogy a szeretet vallásának ellenére cselekszik, aki gyűlöletet hirdert. Hogy a hazát veszedelembé dönti, aki a békességet megbontja. Hogy aki veszedelmét hoz a hazára, az egyházának parancsát is sérti.

A szeretet fenséges ígését hirdette ma Vaszary Kolos: a vallás szeretetének, a haza szeretetének és egymás szeretetének hármasságát. Bár csak lenne elég ereje ennek az ígének, hogy megállítsa azoknak a kezét, akik a gyűlölet mételjét szórják szerteszét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 29.

A Ház ma az appropriáció tárgyalását a hétfői ülés napirendjére tűzte ki.

Egyébként rövid tanácskozás során egy csomó mentelmi ügyen kívül a kérvények legújabb sorjegyüket is elintézte. A mentelmi ügyek közül csak kettőnél volt felszólalás: mind a kettő a Bartha Miklós volt. Az egyiknél a bizottság ellenezte a kiadást és Molnár Bélának volt ellenindítványa, a másiknál viszont a bizottság volt a kiadás mellett és Fichler Győző ellene. A többség azonban mindkét esetben a bizottság javaslata értelmében döntött.

A kérvényeknél valamivel élénkebb volt a vita.

A községenként való szavazás behozatala érdekében beérkezett kérvényeket Kossuth Ferenc és Buzáth Ferenc támogatja, a többség azonban Széll Kálmán miniszterelnök álláspontjára helyezkedett, hogy nem volna helyes ezt a kérdést a választási ügyek komplexumából kishasítva tárgyalni. A pálinka-ivás ellen érkezett kérvényeknél Páder Rezsőnek volt panaszja a pénzügyi kormány ellen, amire Lukács László az egész Ház helyeslése közben adta meg a kellő választ. Végül még a kvóta-emelés ellen érkezett kérvényeknél volt egy kis vita, melyben Kossuth Ferenc és Fichler Győző felszólalása után Széll Kálmán miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a nemskára meginduló kvótatárgyalásokra való tekintettel helytelen volna az előzetes állásfoglalás. Éppen azért a parlament a kérvényeket a miniszterelnök indítványához képest a kvótabizottsághoz utasította.

Hétfőig most nem lesz ülés.

A képviselőház ülése március 29-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja Fülöp Bélának, a lipcai képviselőnek megbízó levelét.

Neményi Ambrus előadó benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését az appropriációs törvényjavaslat tárgyában.

Elnök: Kimondja a határozatot, hogy a Ház a költségvetési törvényjavaslatot hétfőre tűzi ki napirendre.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot terjeszt be hét vicinális egyesítéséről.

Kabos Ferenc előadó referálása mellett a Ház elintézte a mentelmi ügyeket. Csak éppen Bartha Miklós mentelmi ügyében volt felszólalás, mert Fichler a bizottsággal szemben azt indítványozta, hogy Bartha mentelmi jogát a Ház ne függessze fel, de a többség kiadta Bartha Miklóst.

Béldi László előadó referálta most a kérvények XII. sorjegyüket. Heves-megyei petíciójánál, amely a községenként való választást sürgeti,

Kossuth Ferenc indítványozza, hogy a feliratot pártolólaj adják ki a belügyminiszternek.

Buzáth Ferenc is ilyen értelemben szólal fel.

Széll Kálmán miniszterelnök: Arra kéri a Házat, hogy most ne foglaljon állást ebben a fontos kérdésben. Nem volna helyes, ha ezt a dolgot a választási ügyeknek nagy komplexumból kishasítva tárgyalnák. Majd lesz alkalma a Háznak is, a belügyminiszternek is a községenkénti szavazás kérdésével foglalkozni, hogy ha a választási reform napirenden lesz. (Helyeslés jobbról.)

Madarász József szerint a községenként való választás behozatala meg nem akadályozható, az önként fog sürgetőleg fellépni.

Elnök: Elrendeli a szavazást. A Ház a kérvényt kiadja a belügyminiszternek.

Páder Rezső: A pálinka-ivás korlátozása érdekében benyújtott kérvényeket ajánlja a belügyminiszter figyelmébe s parancsodik, hogy a pénzügyminiszter elébe vág a mértékletességi egyesületek alakulásának és a szövetkezeteknek nem ad italmérési engedélyt.

Lukács László pénzügyminiszter konkrét adatokat kér Páderőt arra nézve, hogy mikor akadályozta a mértékletességi egyesületek létesítését. Viszont a kormánynak is az a törekvése, hogy mennél kevesebb koremsa legyen, s ha Páder is ezt kívánja, akkor minek sürget a szövetkezeteknek italmérési engedélyt? (Derültség a jobboldalon.) Nincs különbség a szövetkezet pálinka és a magánosok által kimért pálinka között. (Zajos derültség.)

Kossuth Ferenc a kvótaemelés ellen irányuló kérvényeket szeretné pártolólaj kiadni a kvótabizottságnak, hogy a Ház ezzel dokumentálja, hogy nem ért egyet a kvótaemeléssel.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nincs senki, aki a kvótaemelését kívánja, ő sem kívánja; azonban nem helyes prejudikálni a bizottság tárgyalásának. Kéri a Házat, hogy adja ki a kérvényeket tárgyalásra a bizottságnak. (Helyeslés.)

Elnök: Fölteszi a kérdést szavazásra.

Fichler Győző: A kérdést úgy kell feltenni, mint ahogy a miniszterelnök proponálta: hogy a Ház pártolólaj teszi át a kérvényeket a bizottsághoz.

Széll Kálmán miniszterelnök: Figyelemzeti

Piehlert, hogy félreértette szavait. Csak azt mondotta, hogy nem volna helyes a bizottság tárgyalásainak prejudikálni, tehát egyszerűen adja ki a Ház a kérvényeket a bizottságnak.

Elnök: Elrendeli a szavazást. A többség a kérvényeket kiadja a bizottságnak.

Ezzel a napirenddel végez a Ház. A következő ülés hétfőn lesz.

BELFÖLD.

A közös miniszteri tanácskozások. A jövő hét folyamán kezdődnek Bécsben a közös miniszteri tanácskozások, amelyeken a delegációk elé terjesztendő javaslatokat fogják tárgyalni. A tanácskozásokon a közös miniszterek, az osztrák és a magyar miniszterelnök és a két pénzügyminiszter fognak részt venni.

A képviselőház közlekedési bizottsága Tolnay Lajos helyettes elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette s Kovács Pál előadó ismertetése és a miniszter felvilágosítása után változatlanul elfogadta a nagykikindanagybecskerekai és szeged-karlovai helyiérdekű vasutak engedélyokmányainak egyesítéséről szóló törvényjavaslatot. Azután tudomásul vette a szatmár-erdői és szigetvár-kaposvári helyiérdekű vasutak engedélyezésére vonatkozó miniszteri jelentéseket.

A mária-radnai választás. Mária-Radnáról táviratozza tudósítónk: A radnai kerületben ma Beles János, az Aradra kinevezett közjegyző lemondása folytán új választás volt. A kerület képviselőjévé dr. Fancsó Gyulát választották meg 704 szavazattal. A másik jelölt, dr. Nemes Zsigmond választás közben visszalépett.

A Szent István-Társulat ünnepe.

Budapest, március 29.

Fényes ünnepéssel avatta föl ma a Szentkirályi utcában épült új palotáját az ország legelső katolikus egyesülete, a Szent István-Társulat. Első közgyűlését tartotta ma új otthonában s az ünnepi közgyűlés fényét nagyban emelte Vaszary Kolos bíboros hercegprímás elnöki megnyitó beszéde. A palota görögus dísztermében délelőtt tíz órakor jelent meg a hercegprímás, akit zajos éljenzéssel fogadtak. Az ünnepen megjelentek: Zichy Nándor, Esterházy Miklós Mória, Szápáry István, Apponyi Lajos, Széchenyi Pál, Zichy Aladár és Zichy János grótok, Császa György érsek, Steiner Fülöp, Hettyey Sámuel és Bogisich Mihály püspökök, Mihályfi Ákos, Demkó György, Kiss János, Herczeg Mihály, dr. Csapódi István, Bita Dezső, Breznay Béla és Reiner János egyetemi tanárok,

hár haját s arra gondolt, hogy ezental is jó Robinzon lesz. Aztán finoman mosolygott. Hogy addig kinyitja a rózsáit ajtaját, amíg a Ritter nem kopogtat rajta.

A Ritter pedig csak sehoggy sem akart kopogtatni. Nem ért az rá az ilyenre, rózsáival bajlódott. Beoltotta, lekötözte őket, leszedte róluk a hernyót, megöntözte, fölirta a földet körökörül. Mindennap kihallatszott a fecskendő katógása a kertjéből, látszottak a vizsugarak, a kerítést egyre bujában ölelte át a repkény, futó rózsá, úgy hogy a levélhullás idején aranyárga levélhabbal telt meg az árok a sok behullott avartól. A levegőben pedig nehéz párában szállt a sokféle rózsáillat, szinte uszott benne a madár, beleszédült és kovályogva szállt át a két kert fölött, amelyből szerelmes rózsáillatok áradtak s fent a magasságban ölelkeztek, csókolóztak össze.

Ősz elején sehoggy sem bírta már az asszony. Véget akart vetni ennek a regénynek, amelytől az élete megoldását várta, az utolsó felvonás finoman mosolygós pontját. Azt hitte, hogy az élete tragédiáját vigjátékra igazíthatja ki, amelyben nem hal meg senki, nem szenved senki, hanem öreg rokoko párok kerülnek össze, rózsák közt, tánc közt, mosolyogva. Másnap reggelre harmatos volt a fű és korán kelő fecskék nagy sietve szálltak át a kerten. Valami ünnep volt a levegőben, sok forrongó illat, haldokló rózsák halálsóhajtása. Az öreg asszony most már nem várt a Ritter kopogtatására, felöltözött, le-simította a fehér haját, tipegő, apró lépésben végigment a kerten s a kis kapuig, hátra sem nézett. Mikor a kulcsot a kapu zárába tette, mintha varázslat szállta volna meg. Nyolc év óta először akart most kilépni ezen a kapun, amelyen belül a hajótörötték csendes tanyája volt s melyen kívül a szerelem háborgó tengere hullámozott.

Végignézett a kertjén s egy pereig bódultan szívta a virágok illatát s elmerült a kert csöndjébe. A kaput benőtta s folyondár, nyolc

év óta senki sem állta utját buja növéseinek. Azt a folyondárt le kellett szakitani.

— Kár érte — gondolta. Olyan jól vigyáztam rá.

Hanem aztán mégis csak létepte s akkor a kis kapu nagy csikorogva fordult meg a sarkában. Nyolc év óta most nyílt meg először.

Az uton egypár fecske szállt át nagy sietéssel, a Ritter palánkján a reggeli szél himbálta a lecsúszó futórúzsát. Az árok mellett egy halom kavics hevert. A tövében kilométermutató. Az állt rajta, hogy — 100.

— Tehát már száz kilométer mentem — gondolta — az ajtótól idáig. Sohasesem hittem volna, hogy ilyen messze van.

A kezét a szívére tette s mosolygott. Aztán a kavicsbuckára lépett s óvatosan benézett a Ritter kertjébe.

A középben alacsony lugas tetejére ezernyi rózsá hullott alá, mintha kiáradt rózsá tengerek habjai zsongták volna körül, vakító, szikrázó színekben. Körökörül apró, vékony rózsafák. Jobbra csupa fehér, balról csupa vörös. A lehajló falombok közt ébredő madarak csipogtak, keltették egymást. Aztán felrepültek, mintha megfürdöttek volna ebben a rózsatengerben.

Csend.

Az asszony meglepetten nézett körül.

— Nagyon szép, gondolta. Ilyent csak az igazi magány teremthet. A rózsá-Robinsonok alkotása. Gyönyörű!

Aztán már kíváncsi volt erre az emberre, erre az öreg művészre, aki ilyen tudott teremteni. Várt.

A Ritter korán kelő ember volt. Igazi kertész. Kinyitotta a ház ajtaját s a lugas felé ment. Nagyon megöregedett azóta. Hosszu fehér szakállát megnövesztette az idő, de a lábát nem bírta le. Ruganyosan lépett.

— Robinzon! — süttogott az asszony. — A Ritter leült a lugas padkája, arcmására tetts

a lábát s kibámult a rózsái közé. Aztán várt. Kis várta egy asszony jött ki a házból, fehér főkötő volt a fején s köcsögöt vitt a kezében.

Ő is a lugas felé tartott. A köcsögöt az asztalra tette, kenyeret vágott s a Ritter elé tolt. A Ritter reggelizett. A gazdasszonya nézte, aztán valamit beszéltek is, közben újra falatoztak s a gazdasszony is leült az asztalhoz.

Pompás étvágygyal ettek. Nyugodtan, sietés nélkül. A Ritter még egy szelet kenyeret vágott, beleaprította a tejsze s újra evett.

Az öreg asszony várt. Mosolygott, egyre mosolygott. Meghatotta ez a kép, ez az idill, ez a béke.

— Csend, — süttogta, — Robinzon reggelizik.

A Ritter most megtörülte a kését, aztán a száját, eltakarította a tenyerével a morzsát az asztalról, aztán felállt. Most újra beszéltek valamit. A gazdasszony még mindig ült, lassan, óvatosan, jóízűen evett.

A Ritter odalépett hozzá, a könyökével az asztalra támaszkodott s úgy nézett a gazdasszonyára. Nagyon közelről nézte s sokáig, talán egy perenél tovább, aztán csendesen a nyakára tette a kezét.

— Még utóljára is...? gondolta a leskelődő asszony. Igen, a Ritter megeskölta. Egyszerű, szokásos, meghitt eskő volt. Olyan, aminőt az öreg emberek adnak reggeli után a feleségüknek.

A leskelődő asszony pedig hirtelen leugrott a kavicsbuckáról, keresztül szaladt az országúton. Aztán óvatosan tette be maga után a kis kaput. A zár nagyot csikorogott, a letépett repkény összetépte ott hevert a földön.

— Kár érte! — mondta az öreg asszony. — Már van Péntekje!

Aztán finoman mosolygott s apró, tipegő lépésben ment be a házba.

Várossy Gyula prelátus, Klinda Teofil kanonok, Kissás Mihály pápai kamarás, Molnár János és Major Ferenc képviselők és mások.

A hercegprímás előbb rövid szertartás kísérelében megáldotta a házat, illetve a dísztermet. A szertartásnál Kohl Medard segédkezett a hercegprímásnak. Az áldás elhangzása után megkezdődött a közgyűlés Vaszary Kolos fenkölt beszédével.

(Vaszary Kolos beszéde.)

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Első ízben van szerencsém a m. t. közgyűlés társulatát most felavatott új otthonában üdvözölni. Pélszázad súlyos gondjai, nehéz fáradsámai árán emelte e csarnokot. Palai nemcsak a múlt érdemeiről szólnak, hanem a jövő reményével is biztatnak. Az eredmény ugyanis, melyre Társulatunk jogosult önzéssel pillantgat, kétségkívül ürvendetes és nyomtatékos indító oka lehet annak az erős elhatározásnak, hogy egész odaadással szolgálja Társulatunk a jövőben is azt a magasabb célt, melyet keletkezésekor félszázad előtt feladatául kitűzött. E cél: az iradalmi utján a keresztény vallás üdvös tanainak fejtegetése, boldogító és fenntartó elveinek megismertetése, az áldásos szellemének terjesztése által a magyar nemzetben a tiszta erkölcsiséget, a józan gondolkodást és a hazafias polgári erényeket szilárdítani. Lelkes törekvéseit hathatósan fokozhatja nemzetünk életének az a nagy nevezetességű mozganata is, amelyhez a jó Isten áldó kegyelméből elérkeztünk.

Kilencszáz éve most, hogy a magyar nemzet a katolikus egyház családjának tagjai közé lépett. Hosszu idő egy hatalmas nemzet életében is. Hisz kilencszáz év alatt mennyi nagy nemzet tűnt el, mennyi alakult át, mennyi vesztette el önállóságát, alkotmányát? És mi? A lefolyt kilencszáz év után is abból a földből, melyet atyáink akkor bírtak, egy lapot sem vesztettünk el: a Kárpát bércei és a négy folyam között ma is élünk, alapján annak az alkotmánynak, melyet őseink az etelközi szerződésben vérukkal pecsételték, az utódok vérukkal védtek. Élünk — gróf Széchenyi István szavai szerint — „egy maroknyi nép, nem tán elszigetelve valami magas hegyekben, de ki a sikra állítva nagy és egészen más elemekben létező nemzetek közé.” Honnét merítettük azt a bámulandó életért, mely annyit veszélyt közt fenntartott bennünk? Nincs történetéről, ki el nem ismerné, hogy — a kereszténységből! Egyik legnagyobb történetírónk — Katona István — írja: „Két világhíres fejedelem volt a magyarnak. Atilla és Szent István. De amit Atilla szerzett, meg nem maradt; amit István kezdett, az mindaddig fennáll.” Csodálatos dolog! Attilának mind népe, mind ereje, mind fegyvere, mind győzelme nagyobb volt. Istvánnak sem oly fegyvere, sem oly ereje, sem annyi népe, sem oly győzelme nem volt. Mi ennek az oka? Atilla Isten ostroma, István Krisztus apostola volt. Amaz a fegyver mulékony hatalmán, emez a hit megdönthetetlen szikláján épített. Valóban csodálatos az az életszerűleg párosult államférfiúi bölcsesség, melylyel Szent István országunk ügyeit szervezte. Nem fordult sem a Byzanc északnyugati germán, sem a délkeleti Szyanc északnyugati, kik hűbér fejében osztogatták a birtokot és a koronát, mert veszélyeztetve látta nemzetének alkotmányát, önállóságát; hanem fordult az egyház fejéhez, II. Szilveszter pápához, s az általa 1000-ik év március 27-én küldött koronával megkoronáztatva, az állam és egyház ügyeit együttesen rendezte oly koordinált viszonyban, mely kizárta azt, hogy az állam a vallásnak, vagy az egyház az államnak ura legyen; és ezen intézkedés által a katolikus vallás és nemzetünk között a legszorosabb kapcsolat, a legbensőbb összeköttetés létesült, mely nyolc századnál tovább fennállott.

Évkönyveink kitűrőlhetetlen betűkkel hirdetik azt az áldásos összhangot, amely a vallás tanai és a honszeretet parancsai között uralkodott. Aminő rajongással szeretők, aminő odaadással szolgálták őseink a hazát, épp oly ragaszkodással viseltettek szent hitük iránt. Törvényeinket és közhasznú intézményeinket a vallás és a hazaszeretet alkotta. Tudományunkat és művészetünket a hit és honszeretet alkotta. Diosőségünket az egyház és haza közös munkája szerezte. Az a szoros összetartás, mely az egyházat és a hazát összekötölte, volt törekvésünk rugója, sikereink záloga, küzdelmünk diadala. A hit hősei voltak egyuttal a hazaszeretet példányképei. A vallás és hazaszeretet közösen ünnepeket, közösen örültek, közösen szenvedtek. Békében, háborúban, szerencsében, balsorsban, örömben, bánatban együttesen osztoznak a hit és haza hű fia. Nem szolgálnak külön érdekek, nem keresnek külön célokat. Vágyuk és óhajuk, hogy együttesen munkálkodjanak a haza üdvéért, együttesen küzdjenek pro aris et focis — az oltárért és tüzhelyért. Drága és kegyeltes az a kapos, amely az egyház tagjait, a haza polgárait nemcsak céljaira, hanem önszerzőjé, foglalatja az azoknak a törvényeknek, egyházi, politikai és társadalmi intézményeknek, melyek az egyén, mint az egész nemzet jogait megállapítják, kötelemeit szabályozzák, jölét elmozdítják. Foglalatja e kapos mindazon tudományos törekvéseknek és vívmányoknak, mindazon művészi alkotásoknak, amelyek a nemzet szellemét fejlesztik, jellemét erősítik, életét nemesítik. Foglalatja azon bátor harcosok táborának, akik a hazát védik; azon kimagasló szellemek gyűléseinek, kik a haza sorsát vezérik, azon munkás népnek, melynek kezei a haza földjét művelik. Foglalatja azoknak az erényeknek, amelyeknek áldásai a terhekot könnyítik, a szenvedéseket mérséklék, a nyomort enyhítik. Foglalatja e kapos végül annak a diosőségnek, melyet nemzetünk multjának büszkeségüül jelenének

vigaszál, jövőjének reményeül féltékenyen őriz. Igaz! Multunkban a fény mellett ott az árny, a diosőség mellett a szenvedés is; de ez minden nemzetnek a sorsa! A világtörténelem egy háborgó tenger, melynek vérel festett hullámain felváltva emelkednek, süllyednek, vagy elmerülnek a nemzetek. Minket is ellenségeink, hibáink, bűneink többször elnyomtak, de vallásos buzgóságunk, hazaszeretettünk, ősi erényeink újból felmagasztaltak. És jelen helyzetünk? A jelen időkről nem szükséges, hogy szóljunk, hisz mindnyájan látjuk állapotainkat, észleljük, menyire dul közöttünk az ellenségeskedés és visszavonás. Szomorodott szívvel, elborult lélekkel ismételtetjük Szent Pál apostolnak a vizálykódó galataiakhoz intézett e szavait: „Si invicem mordetis, videte, ne ab invicem consummami.” „Ha egymást marjotok, vizályzatok, hogy egymást fel ne emészdzétek.” Ilyen körülmények között mi a teendők? Tán gáncsoljunk, szidalmazzuk korunkat? Nem! A mi feladatunk az, hogy türelemmel, szeretettel javítsuk. Mert bár a régi viszonyok megváltoztak, de egyházunk és hazánk iránti kötelességeink változatlanul ugyanazok maradtak, amelyek azelőtt voltak. Mert a haza fogalmán kívül szerintünk Isten és hit nem elavult eszmék, nem túlbadalt állások, nem értéktelen maradványok és jelentéktelen romok a középkorból, hanem azon erős alapok, melyeken hazánk kilenc századon át biztosan nyugodott.

Washington, az Észak-Amerikai Államok alapítója és első kongresszusához 1789-ik évben intézett izenetében a következőket mondja: „A vallás és erkölcs az állam jölétének nélkülözhetetlen támaszai. Hiába kérkednek az hazafiságával, ki a társadalmi épület e két főpillérét megdönteni törekednek.” Ha kettős, vallási és hazafiai kötelességünknek Társulatunk üdvös működése által is megfelelni igyekszünk, ha továbbra is egyházunknak odaadó fia, királyunknak engedelmes alattvalói, hazánkunk hű polgárai lenedünk, bizonyára a jó Isten nem vonadja meg szent áldását tőlünk.

Ugy legyen!

Midőn Társulatunk nagyméltóságú elnökének és méltóságos társelnökének a fáradságtalan buzgó tevékenységért a Társulat nevében legbensőbb haát, az alelnök és a többi tisztviselő uraknak forró köszönetet szavazok — a közgyűlést megnyitom.

(A közgyűlés.)

A lelkes éljenzésekkel fogadott megnyitó beszéd után gróf Zichy Nándor megköszönte a primásnak nemes eszmékben gazdag megnyitóját s kikerő engedelmet, hogy a beszédet átadassák a sajtónak s a hívek között szétoszthassák.

Majd Kisfaludy A. Béla társulati alelnök vázolta röviden azt a nagy utat, amelyet egy szerény, oleső lapkiadó vállalatnál a Szent István-társulat mai működéséig vezet. Beszámolt a társulat mult évi tevékenységéről, az építés ügyéről s végül a közgyűlés hozzájárulását kérte ahhoz, hogy a mai örömmel a társulat működésével rokon egyesületeket is támogatásban részesítse, nevezetesen hozzájárulhasson az Örökimádás templomának költségeibe, gyarapíthassa a Pázmány-egyesület tőkét, s adományban részesítse a hírlapírók nyugdíjintézetét, valamint a nyomdászok betegsegítő alapját. (Helyeslés.)

A közgyűlés azután a tudományos és irodalmi osztály új tagjait megválasztotta Andor Józsefet, dr. Balta Józsefet, Kibald Kornélt, Kudora Jánost és Várady Károlyt; továbbá Kaposi József igazgatót állásában véglegesítette. Az igazgatósági jelentést, amely a társulat kiadványairól ad kimerítő képet, a közgyűlés felolvasottnak tekintette, a számadásokat tudomásul vette, a felmentvényt megadta, s a költségvetést jóváhagyta, végül pedig a régi igazgatóválasztmányt újból megválasztotta.

Végül gróf Esterházy Miklós Móric indítványára elhatározták, hogy ő felségének hódoló táviratot küldenek.

KÜLFÖLD.

Uj párt Ausztriában. A reichsrath elnapolása óta a kormány azon munkálkodik, hogy a német és cseh nemzetiségűek között a békét helyreállítsa. A hosszas, csekély eredményekkel járt béke-értekezleti tárgyalások után ez a közvetítő akció egyelőre kevés reménnyel keesgett, de azért a kormány a prágai tartománygyűlésen újból meg fogja kísérteni a megegyezés létrehozását.

A napokban új párt keletkezett Ausztriában, amely realista pártnak nevezi magát. A legközelebbi napokban már meg is fogja tartani a szervező gyűlést, amelyet Masaryk tanár és dr. Hertel hívott egybe. A párt célja szintén a nyelvviszály megszüntetése. A vezető férfiak nézete szerint a nemzetiségűek harcát csak egy módon lehet megszüntetni, amely az új párt jelszavában jut teljes kifejezésre. Ez a jelszó a következő: „A hivatalnokoknak egynyelvűeknek, a hivatalnoknak pedig két nyelvűeknek kell lenniük. Az új párt programjáról ez ideig nem lehet többet megtudni.

Joubert halála.

Budapest, március 29.

(C) Bizatok, győzni fogtok! — ezekkel a szavakkal hunyta szemeit örök pihenőre Joubert tábornok. Az istenben való bizalmat hagyta örökségül a boerokra és igaz lehet, hogy most már csak az isten segíthet a szabadságért küzdő maroknyi népen. Biblikus beszéd, illik a dél-afrikai patriárkhához, aki az eke szarva mellől megyen a csatatérre, ha népét bántják. Mostantól fogva a legendáé Joubert, a majuba-hilli oroszlan, a szabadsághősek panteonjába beviszi az ő nagy alakját az egész világ szive.

Katonai örökségét maga az ősz Krüger elnök vette át. Krüger nem katona ember, bár fiatal korában ő is fegyverrel kezében mint hadapród védte hazáját a gyűlölt ellenség ellen, de életének legnagyobb része a politika és közigazgatás munkájában folyt le, amely kivtva számára még az ellenség tiszteletét is. Ha most mégis átvette küzdő honfitársainak főparancsnokságát, nyilván azért tette, mert Joubert halála és Cronje fogságba jutása óta nincs a boeroknak olyan tábornokuk, aki a fegyverben álló népszatlatlan bizalmával dicsekedhetnék. Krüger nem hadvezérnek való, nem is ért a hadviseléshez, de a boerok rajonganak érte és a mai szomorú viszonyok közt ilyen férfura van szükségük, aki megmentse legalább azt, ami még megmenthető. Hadvezérre, sajnos, már nincs szükségük a burghereknek. Már elmúlt az az idő, amikor még reménykedhettek, hogy a hatalmas ellenségéget ügyesen vezetett hadjáratban legyőzhetik. Most már csak arról lehet szó, hogy minél drágábban adják el függetlenségüket. Oly férfura van szükségük, aki auktorisával a legvégső, a legelkeseredettebb ellentállásra képes tüzelni a boerokat. És erre a feladatára Krüger, az angolok fanatikus ellensége talán még rátermettebb, mint a nála sokkal higadtabb, sokkal mértékletesebb és óvatosabb Joubert tábornok volt.

Krüger és Joubert! E két név hallatára emlékeztünkbe tolu szabadságharcunk két nagy alakja: Kossuth és Görgey. Krüger és Kossuth is — Joubert és Görgey is lángoló tüzzel szereték hazájukat, de gyűlöletük lángja egymás iránt sem volt kisebb. Kossuth is, Krüger is, mind a ketten koruk legzsensialisabb államférfiai, beleavatkoznak a hadvezér működésébe, bizalmatlanul, féltékenyen nézik a hadvezető tábornokok csodás győzelmeit és se Görgey, se Joubert nem ért egyet a politikai vezetés végső céljaival és karddal kezükben is politikálnak. A Kossuth és Görgey közt fennállt ellentétek, az örökös surlódások Világosra vezették Magyarországot. Hová fogja Krüger maroknyi hős népét vezetni most, miután nagy vetélytársa meghalt? Semmi esetre egy délafrikai Világosra, de talán egy nagy sir felé, amely örökre magába zárja majd egy jobb sorsra érdemes nép függetlenségét és a reményt is, hogy e sirból valaha újra felámad a boer szabadság.

(A holt vezér.)

London, március 29.

Protóriai távirat szerint Joubert kedden éjjel tizenegy órakor halt meg. Betegsége hashártyagyulladás volt s egészen hirtelen támadt. Joubert, aki csak a mult héten érkezett vissza a harctérről, elég jól volt s barátainak kijelentette, hogy még e hét végén visszamegy a hadsereghez, hogy az angolok ellen való hadviselésben az utolsó intézkedéseket megtegye.

A tábornok még vasárnap is egészen jól érezte magát s délelőtt a templomba ment, azután meglátogatta néhány ismerősét, akikkel a háborúról beszélgetett. Akkor azt mondta a többi közt, hogy szinte képtelennek látszik ugyan, hogy a boerok oly nagy hatalom ellen győzzenek, a milyenek az angolok, de azért még sem mond le egészen arról a reményről, hogy talán mégis sikerülni fog a boer államok szabadságát és függetlenségét megmenteni. Egy barátja kérdésére, hogy még meddig fog tartani a háború, Joubert azt felelte, hogy a hadjárat vége még be sem látható: ha a boerok most a szorosoknál győznek, úgy az angolok még százezer embert fognak Dél-Afrikába küldeni s a háború úgy fog tovább folyni, mint eddig. Nyitl esatákban fognak a hadseregnek megmérkőzni s igyekezni fognak egymás ellen nagy és döntő csapásokat mérni. Ebben az esetben a háború előbb fog véget érni.

De ha megtörténne, ugymond, hogy az angolok most megvernek bennünket, úgy *vég nélkül való háborúra lehetünk elkészülve*, mert ebben az esetben nem tehetünk egyebet, mint hogy a hegyek közé visszavonuljunk s ott folytassuk a guerilla-háborút. Anglia nagyon rosszul, saját érdeke ellen tette, hogy megtámadott bennünket, mert az a két ország, amelyet tollunk el akar venni, minden aranyával és gyémántjával együtt nem éri meg azt a véráldozatot, amelyet érte hozni kénytelen.

Arra a kérdésre, hogy miért nem igyekezett az angolokat még akkor megsemmisíteni, a mikor az erők még meglehetősen egyformán voltak fölosztva, azt felelte *Joubert*:

— Hiszen csak lett volna nekünk is tartalékunk a két köztársaságban, majd megmutattam volna, hogy a mi fegyverzett lekes hadseregünk mire képes! De így vigyáznom kellett minden egyes emberemre, hogy baj ne érje, mert ha számra csak egy hadseregünk tetemesen megfog, úgy nincs forrásunk, ahonnan pótolni lehetne. Sokszor megtámadhattuk volna az angolokat a sikernek szinte biztos kilátásával, de a sikerért oly nagy áldozatot kellett volna hoznunk, hogy visszaborzadtam tőle s biztam Istenben, hogy kevesebb áldozattal is kezünkbe szolgálatja ellenségünket.

Joubert nem szenvedett sokáig, betegsége mindössze egy napig tartott, az szinte hihetetlen gyorsasággal folyt le. Felesére, aki betegségének egész ideje alatt egy pillanatra sem távozott tőle, hétfőn délelőtt orvosát hívatott, aki azonnal fölismerte a betegség veszedelmes karakterét és a legnagyobb kiméletet és a leggondosabb ápolást ajánlotta. Meg is tettek mindent, hogy a tábornok életét megmentsék, de minden igyekezet hiábavaló volt. Kedden déltájban egyszerre oly válságosra fordult a beteg állapota, hogy az orvosok kénytelenek voltak minden reményről lemondani s kiméletesen figyelmeztették *Joubert*-t, hogy legyen elkészülve a legrosszabbra. *Joubert* nyugodtan halt meg, mosolygva nézett azokra, akik halálos ágyát körülállották. Este kilenc órakor elaludt, egy óra múlva fölébredt, szeme túlvilági fényben ragyogott, arca kipirult a torró láztól s nagy megerőltetéssel mondta ezeket a szavakat:

— *Bizatok, tietek lesz a siker! Küzdjétek, győzni fogtok!*

E szavak után behunyta a szemét s néhány perc múlva beállott az agónia.

Joubert holttestét a családnak *Wakkerstrom* mellett levő farmjában fogják örök nyugalomra helyezni.

London, március 29.

Az összes lapok vezetőiknek írnak *Joubert* haláláról. Valamennyien lerójják emlékének a kegyelet adóját s tisztelettel hajolnak meg nagy ellenfelük ravatala előtt. Nagynak mondják mint embert, mint politikust és mint hadvezért s azt írják, hogy nem ültött volna ki a háború, ha három évvel ezelőtt sikerült volna magát *Krüger* helyébe elnöknek megválasztania. Mind a ketten majdnem egyforma szavazatot kaptak, de valami választási manőverrel mégis *Krüger* győzött. *Joubert* azt akarta, hogy minden külföldi három évi megletelepedés után választójogot kapjon.

Pretória, március 29.

Joubert temetése ma megy végbe Pretóriában. Az elhunyt neje a halottas ágyánál időzik. *Joubert* temetést a *wakkerstromi* kerületben levő birtokán fogják örök nyugalomra tenni. Pretória város a legmélyebb gyászt öltötte.

London, március 29.

A *Daily News*nak jelentik Pretóriából 26-iki kelettel: *Krüger* elnök azt kívánja, hogy Pretóriát védelmi állapotha helyezze, ezt azonban a városnak sok élkelő lakosa ellenzi. *Johannesburgban* sok épületet aláaknáztak *Krüger* parancsára.

(*Krüger* a főparancsnok.)

Brüsszel, március 29.

Pretóriából érkezett távirat szerint *Krüger* átvette *Joubert* örökét, az összes boer csapatok főparancsnokságát. *Krüger* a temetés után azonnal elutazik a harctérre s ott fogja intézni a háború további folyását. *Krüger* körlevelet küldött az összes csapatoknak, amelyben megható szavakkal tudatta velük a boerok legnagyobb hadvezérének halálát. Azt mondja a többi közt, hogy ez a veszteség pótolhatatlan ugyan, de a csapás, amelyet Isten a boerokra mért, nem rendítheti meg bizalmukat, *Joubert*-t is csak az a meggyőződés vezette és lelkesítette, hogy a boerok szabadságukért, főnállásukért és jogukért küzdenek; e tudatának és meggyőződésének köszönhetően annyi szép diadalát s ez a tudat és meggyőződés vezesse a boerokat most is, hogy az ellenséget vérel szerzett hazájuk földjéről visszaszorítsák.

A mostani kudarcokat, ugymond, csak olybá kell vennünk, mint Istennek megpróbáltatását. A

zsidóknak is negyven esztendeig kellett a sivatagban vándorolniok, amíg Isten végre megengedte nekik, hogy ellenségeiken győzedelmeskedjenek. Miránk is talán még sok megpróbáltatás vár, de ha bizunk Istenben, ha bizunk abban, hogy az igaz ügynek nem szabad elbukni s ha mindegyikünk lelkiismeretesen és hisz megteszi kötelességét, úgy jövendőbeli üdvösséggel, amelyet pedig minden földi boldogság fölé helyeznek, kezeskedem nektek, hogy győzni fogunk. *Joubert* emléke vezessen benneteket, az ő hazaszeretete legyen vezető csillagtok!

Ezt a körlevelet ugyanakkor fogják fölolvadni az összes csapatok előtt, amikor *Joubert* tábornokot Pretóriában örök nyugalomra teszik.

New York, március 29.

A *World* azt jelenti Pretóriából, hogy *Krüger* elnök február 7-én így nyilatkozott tudósítója előtt: Amily igaz, hogy van igazságos Isten, oly bizonyos, hogy *Transvaal* győzni fog. A háború eltarthat egy hónapig, eltarthat három esztendeig is, de más vége nem lehet. A tulajdonjogot megsérteni nem fogja, a bányák épp oly biztosak, mintha tulajdonosaik birtokában volnának.

London, március 29.

A *Times* lourenco-marquezi tudósítója a következőket jelenti lapjának:

A *Kraen*, *Reet* és *Elandslaagte* mellett fekvő bányákban már fel van halmozva a szükséges robbanóanyag, amelylyel az összes gépezeteket és tárnákat légből lehet röptetni veszély esetén.

(Stejn körlevele.)

London, március 29.

A *Times*nak jelentik Lourenco-Marquezból 26-iki kelettel:

Stejn elnök egy körlevélben, amelyet lord *Roberts* proklamációjára való válaszul bocsátott ki, azt mondja, hogy *Anolia* politikája *Afrikában* azokkal szemben, akik ellenszenűek, a *divide et impera* elvet követte. Az ellenségeskedés megkezdése előtt meg akarták nyerni *Oranje* szabadállamot, amelyet *Transvaal*tól el akartak szakítani, hogy így megkönnyítsék a két köztársaság annektálását. A burgherek soha sem vezették félre vezéreik. Az ellenség most újra egyetlenséget akar támasztani közöttük, a midőn *jutalmakat* tűz ki az örülők és a gyávák számára. A jakobsdali gyalogatos pusztítás és a bloemfonteini burgherek letartóztatása mutatja, mennyire lehet bízni az angolok ígéréteiben. A fővárost ugyan megszállta az ellenség, de a háború még nincs veszve. Ellenkezőleg, most kell a legnagyobb bátorsággal küzdeni.

(Az angolok előrenyomulása.)

London, március 29.

Minden jel arra mutat, hogy *Roberts* újabb előrenyomulása már a legközelebbi napokban veszi kezdetét. Két ezredet már előretoltak Bloemfonteinből Glenbe. Időközben, úgy látszik, *Olivier* boer tábornoknak sikerült magát kivágni az angol vonalból és a boer főcsapathoz csatlakozni az *Oranje* szabadállam északi részén. *French* tábornok már a múlt héten igen közel jutott *Olivier*hez, miután azonban nem érezte magát elég erősnek, nem intézett ellene támadást.

Roberts lord jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: *Clement* tábornok *Fauresmith* megszállásakor egy bányában egy kilenc fontos ágyút és egy *Martini*-*Maxim*-féle ágyút, továbbá sok elásott lövészt talált. A boerok lassankint beszolgáltatták fegyvereiket. *Warrenton*nál, ahol nagy ellenséges haderő áll, tegnap egész nap heves harc folyt. Az angolok részéről csak egy katona sebesült meg, de sok lovuk és barmuk odaveszett.

Bloemfontein, március 29.

French tábornok azt jelenti, hogy *Olivier* és *Grobler* haterék emberrel észak felé tartanak, hogy a transvaali boerokhoz csatlakozzanak.

London, március 29.

A *Standard*nak azt jelenti *Ladysmith*ből tegnapi kelettel, hogy ott minden nyugodt. Az ellenség a *Biggarsberg* vonatát tartja megszállva, ahol *Buller* előnyomulását várja.

London, március 29.

A *Reuter*-ügynökségnek jelentik *Glencoe*ből 27-iki kelettel: Az itteni boer táborba levél érkezett *Buller* tábornoktól, aki arról értesíti a boerokat, hogy legközelebb szabadon bocsátják dr. *Abrecht* német orvost, akit *Ladysmith*nél elfogtak, mert kezelése alul két boer tiszt, aki becsületességét adta, hogy el nem szökök, megszökött. Azonkívül arról értesítette *Buller*

tábornok a boerokat, hogy visszaadja nekik a németalföldi ambulanciához tartozó tárgyakat, amelyek tizenegy vagonrakományt tesznek.

Fokváros, március 29.

Schreiner minisztereink azt mondta egy nála járt küldötteknek, hogy az angol kormánytól élesen felszóllalt az ellen, hogy a fogoly boerokat *Szent-Ilona* szigetére vigyék, de felszóllalása eredménytelen volt. (*Reuter*.)

(A szónokló fővezér.)

London, március 29.

Wolseley lord a milícia-lövészek gyűlésén, amelyen elnökölt, magasztalta a *Cardwell* által meghonosított hadrendszert, amely nélkül lehetetlen lett volna a háborút folytatni. Azután kiemelte a milícia fontosságát és azt mondta, hogy a milícia tette lehetővé a Dél-Afrikában harcoló hadsereg szervezését. A milícia a háború eleje óta 900 tisztet adott a reguláris csapatoknak. Harminc milícia-zászlóalj áll jelenleg Dél-Afrikában fegyverben. Nagyon jól tudja — mondja a szónok — hogy külföldön azt hiszik, hogy Anglia meg van fosztva minden csapatától. Pedig a kaszányák sohasem voltak úgy tele, mint most. A behívásra még ötven zászlóalj gyalogos milícia áll rendelkezésre a kormánynak, de annyi ember számára még hely sincs. Ezeket a zászlóaljakat majd csak akkor hívják be, ha az időjárás megengedi a hadi táborozást. *Wolseley* azzal fejezte be beszédét, hogy jövőre a katonáknak mindenekelőtt jó lövészeknek kell lenniök.

(Amerika rokonszenve.)

Washington, március 29.

A képviselőház külügyi bizottsága kihallgatta *Macrum* volt pretóriai konzult, leveleinek az angol hatóságok által történt felbontása dolgában. *Macrum* nyilatkozatai nem tettek kedvező benyomást. *Hay* külügyminiszter átíratott intézett a bizottsághoz, amelyben kijelenti, hogy *Macrum* a külügyminisztériumban soha sem tett panaszt leveleinek felbontása miatt. Az angol kormány kijelentette, hogy ha a leveleket fölbonították, ez csakis a kiadott utasítások ellenére történt. A külügyminiszter megjegyzi, hogy *Stowe* fokvárosi amerikai főkonzul arról értesítette, hogy mikor a durbani cenzura Pretóriába és Lourenco-Marquezebe szülő két levélét felbontotta, *Milner* kormányzó meglepetésszerűen előtte. A miniszter megemlíti továbbá, hogy *Stowe* november 3-ikán levelet írt neki, amelyből kiténik, hogy *Stejn* elnök október 26-ikán a bloemfonteini amerikai konzuláris ügyvivő útján megkérte, tudakozódjék róla, vajjon az Egyesült-Államok hajlandók volnának-e a választott bíró tisztét elvállalni, ha *Milner* beleegyezik. *Stowe* azt válaszolta, hogy *Milner*, akit erre nézve megkérdezett, a maga részéről hajlandó volna ilyen tárgyalásokat kezdeni, de nem hiszi, hogy ebben az értelemben működheték.

(Gladstone fia.)

Nottingham, március 29.

A szabadelvű pártegyesület mai reggelijén *Gladstone* Herbert azt mondta, hogy csaknem valamennyi liberális egyetért abban, hogy a kormánynak kötelessége lehetetlenné tenni a háború ismétlődését. Meg kell mutatni a világnak, hogy Dél-Afrikában Anglia az uralkodó hatalom. Egész Dél-Afrika fölött a brit lobogónak kell lengenie.

HIREK.

Budapest, március 29.

— EUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfize és nyílik a Eudapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Latinovich* Pál főrendiházi tag s a Vöröskereszt-Egyesület igazgatója, akit az egyesület szanatóriumában súlyos megbajából dr. *Goldzieher* a napokban sikeresen operált, legközelebb mar elhagyhatja a szanatóriumot.

— Ebéd a királynál. Bécsből táviratozzák: Miksa badeni hercegnek *Mária Luiza* cumberlandi hercegnővel történt eljegyzése alkalmából ő felségénél családi ebéd volt, amelyen a jegypáron kívül az egész *Cumberland* család, *Mária anhalti örökös hercegnő*, *Mária Terézia* és *Mária Valéria főhercegnők*, *Ferdinand* Károly, *Jenő* és *Otó főhercegek* és *Mária hannoverai hercegnő* vettek részt.

— Új apostoli vikárius. Rómából jelentik, hogy a pápa az elhunyt *Jacobi* bíbornok helyére *Pietro Respighi* bíbornok, ferrarai érseket nevezte ki apostoli vikáriussá. *Pietro Respighi* aki arra a díjazott

Alfára emelkedett, 1843. szeptember 22-ikén született Modenában, szegény szülőktől. Tanulmányait Bolognában végezte és 1870-ben a bolognai szemináriumban a liturgia tanára lett. 1891-ben lett püspök és 1899-ben a pápa bibornokká nevezte ki.

— Frigyes főherceg Baranyában. Pécsről táviratozza tudósítónk: Frigyes főherceg két legidősebb leányával huzamosabb tartózkodásra Pozsonyból ismét baranyai birtokára érkezett. A főherceg a Kőrös-erdőben épült vadászkastélyában szállt meg.

— A katonatisztek májusa. A májusi falán soha sem várták még nagyobb nyugtalansággal a katonatisztek, mint az idén. A jelen esztendő májusa ugyanis számukra nem csupán poézis és májusi vaját jelent, hanem fölemelt fizetéseket is. Bécsből érkezik a hír, hogy a fölemelt fizetéseket májusban fogják kiutalványozni. A katonatisztek ugyanezekor megkapják az elmúlt hónapok többleteit is.

— A müncheni új műcsarnok. Münchenből telegrafálják, hogy az ottani új műcsarnok ma délelőtt nyitották meg a régens-herceg, az urakodó család tagjai és a hatóságok fejei jelenlétében. *Lenbach* tenár átvette az új palotát, megköszönte a régens-hercegnek az új műcsarnok építésének támogatását és megemlékezett arról a pártfogásról, amelyben a Wittelsbach-család a művészeteket mindenkor részesítette. A régens-herceg örömet fejezte ki azon, hogy sok évi fáradozással sikerült az új műcsarnokot létrehozni és a müncheni művészeket éltetni.

— Dumba Miklós végrendelete. Bécsből jelentik, hogy *Dumba* Miklós végrendelete az örökösök kivételén kívül több hagyományt sorol föl az elhunyt rokonai, barátai és szolgaszemélyeire részére. Azonkívül a bécsi férfi-dalgyűlésnek ötvezer forintot hagyott, a bécsi képművészeti társulat nyugdíjalapjának harmincezer forintot, ugyanezen a társulatnak kiállított művek jutalmazására huszezer forintot. Bécs városának több festményt és Schubernek néhány kéziratát, a képművészetek akadémiájának tanulók jutalmazására huszezer forintot, a zenészek társulatának ötszázötvenkétszáz forintot, a bécsi görög-keleti egyházközségnek ötezer forintot, az irgalmasok hazának tízezer forintot, a lipótvárosi irgalmas testvéreknek tízezer forintot, továbbá több jótékonyági intézetnek nagyobb összegeket, a bécsi önkéntes mentő-egyesületnek négyezer forintot, munkás-üdülőházaikra huszonegyezer forintot, az illandi gyógyított intézetnek ötezer forintot, a *Concordia* hírlapíró-egyesület nyugdíjalapjára tízezer forintot, a szerzesi (macedóniai) kórháznak harmincezer frankot.

— A Lónyay-pár utazása. Genuából jelentik, hogy a gróf *Lónyay*-pár Griesbe utazik, ahol Lónyay grófné meglátogatja a leányát, Erzsébet főhercegnőt. Griesből Cap St-Martinba utazik a gróf pár, ahol hosszabb ideig marad.

— Veszedelmes pályázat. Április tizenötödikén oly pályázat nyílik, amely a világ összes félreismeret lángelméit egy csoportba fogja verni. A párisi *Aero-Club* egyik tagja, aki nevét titokban kívánja tartani, 100,000 frankot tűzött ki pályadíjjal egy léghajó-gépezetre, mely legalább annyira kormányozható legyen, hogy a klub kertjéből a longchampi mezőkre vagy az Eifel-toronnyra tudjon szállni. A nélkül, hogy e hét, illetve tizenegy kilométernyi út alatt a földet kellene érinteni. A pályázat nemzetközi. Ha folyó év áprilisának 15-ikétől számított öt év alatt a klub nem találja kiadhatónak a díjat, úgy akkor visszaszáll az alapítvány tőkére az alapítóra, aki úgy látszik nem is sejtí, hogy minő veszedelmet gyűjtött az *Aero-Club* fejére. Egy pár komoly mechanikuson kívül meg fogja rohanni fantasztikus készülékeivel a klubot a világ minden futóbolondja s a nyaktöréseknél nem leszen se szeri se száma. Valószínű, a pályázatot végre is a rendőrség be fogja szüntetni.

— Új egyetemi tanár. A közoktatási minisztériumba ma érkezett le a királynak az az elhatározás, amelyvel *Békefi* Remig kiváló tudóst a budapesti egyetem bölcsészeti fakultásán a magyar művelődéstörténeti rendes tanárává nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap holnap fogja közölni. *Békefi* Remig életrajzából közöljük a következő adatokat:

1858. augusztus hó 3-án született Hajmáskéren (Veszprém megye). Középiskoláit Veszprémben, Zircen és Egerben, a teológiát, mivel belépett a ciszterciák közé, Zircen végezte. 1882-ben középiskolai tanári oklevelet, 1884-ben bölcsészettudori oklevelet kapott. Tanárkodott Pécsen és Zircen. 1892-ben az árpádokori politikai és művelődéstörténeti magántanára és a rend történetírója, 1896-ban az akadémia levelező tagja s 1898-ban a magyar művelődéstörténeti rendkívüli tanára lett a budapesti tudomány-egyletben. Főbb művei: A zirci, pillisi, páztói és szentgotthárdi ciszterciota apátságok története, két kötetben; A oikádori apátság története, Emlékkönyv (az a ciszterciota történetét tárgyalza 1142—1896-ig); Hunyadi Mátyás király, mint a ciszterciota-rend reformátora; A ciszterciota középkori iskolázása Párisban; Szekesyházi iskoláink szervezése az Anjouk korban; Oláh Miklós nagy-szombat iskolájának szervezete; A páztói apátság története; A sarospataki református főiskola 1821. évi törvényeiről. Ezenkívül számos cikket írt különböző hírlapokba és folyóiratokba.

— A perzsa sah Bécsben. Bécsből táviratozza tudónk, hogy a *Correspondenz* *Wilhelm* közlése szerint a perzsa sah júliusban el fog látogatni Bécsbe. A sah vendége lesz ő felségének és a császári palotában fog lakni.

— Lakoma. A belvárosi szabadelvű demokrata-kör ma mintegy százötven tag részvételével diszlakomát rendezett. Az első felkötőnőt *Asoston* József országgyűlési képviselő, előnk mondotta báró *Podmaniczky* Frigyesre, a belváros országgyűlési képviselőjére. Tolmácsolta a belváros szabadelvű polgárainak szerezletét és tántoríthatatlan ragaszkodását *Podmaniczky*-hez és kijelentette, hogy készek ennek bármikor tetekben is kifejezést adni. A második felkötőnőt *Sacellary* Mihály osztálytanácsos, ügyvezető előnk mondotta a kormányra és első sorban *Szél* Kalmannra, kiemelve a miniszterelnök érdemeit. Sok tisztelet mondtak még a szabadelvű pártá és az előnkökre.

— Két legény. Nagyvárad egy esettel hozzájárul a szerelmi drámák sorához. *Lénárd* Ferenc cukrászszolga, amint tudósítónk táviratozza, halálosan beleszeretett egy *Mogyorossy* Irén nevű könnyelmű leányba, s epanaszolta barátjának, *Botos* József kávéselegénynek, hogy öngyilkos lesz, amiért a leány másokat is boldogít. *Botos* erre nemhogy lebeszélte volna a szándékáról, hanem azt felelte, hogy követi ő is a halálba, mert őt senki sem szereti. Bementek egy szállóba. Elhívták a leányt. *Lénárd* aztán azt követelte, hogy esküdjön neki büszeg. A leány kinevette. Ekkor *Lénárd* rádött, de nem találta a golyó, úgy hogy sértetlenül kiszaladhatott. Most a két legény halántékon lötte magát. *Botos* meghalt, a másik haldklik.

— Halálözös. Révész János hírlapkiadóhivatali tisztviselőt ma délután temették el barátainak és ismerőseinek nagy részvétel mellett. A temetésen őt volt teljes szanban a fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők egyesülete. *Bakosi* Jenő előnkkel az élén. A halottat dr. *Weiszburg* Gyula főrabbi szép beszédben búcsúztatta el.

Üpény Ignác festőművészt súlyos csapás érte. *Laci* fiacskaja tegnapelőtt meghalt. Dr. *Schüller* Károly okleveles ügyvéd, postatakaréknépzési fogalmazó 32 éves korában varillauul elhunyt. Kelemes, szeretőreméltó modora miatt mindenki szerette, becsülte, s halála öszinte részvétet keltett. Temetése e hó 30-án délután 4 órakor lesz.

— Zsidó lányok a kolostorban. *Araien* Michaela, az a krakói zsidóleány, aki szüleinek akaratára kolostorba lépett, még mindig nem került meg. A leány apja, mint *Lemberg*-ből táviratozzák, ma ott a helytartónál kihallgatáson volt. A helytartó azt mondta a boldogtalan spának, hogy nem tudja, melyik kolostorban van a leánya. Valószínű, hogy tizennégy éves koráig a kolostorban rejtik el a leányt s akkor a törvény értelmében nem lehet megakadályozni abban, hogy a katolikus hitre térjen át. Az *Araien* esetéhez hasonló dologról ad ma hírt krakói tudósítónk. Egy *Wolfinger* nevű kereskedő tizenkét éves leánya eltűnt a szülei házból. A városban azt beszélik, hogy a leány fölvetette magát egy kolostorban.

— Ézasság. Fényes esküvő volt kedden, 27-én déli éj órakor a Deak-terti evangélikus templomban. *Szeferovsz* Antal ezredes, a gráci hadtest-tüzérezred parancsnoka vezette oltárhoz *Scholz* Juditot, néhai szeptemberi Rezső miniszteri tanácsos leányát. A vőlegény teneta *Koller* Viktor ezredes, a budapesti 4. hadtest vezérkari főnöke, a menyasszonyé *Kaehelmann* Károly gépgyáros volt. A délszaki növényekkel gazdagon díszített templomot előkelő közönség töltötte meg; az esketést *Schranz* lelkész végezte. Esküvő után az új pár Bécsen át a ferj állomás helyére Grácba utazott.

— Öngyilkosok. A Városligetben levő arézi fürdő mögött ma délután négy óra tájban lővés dörögött el. A fürdőszolgát a lővés zajára kiszaladtak s egy fiatal embert találtak ott, állót fejjel. Jobb kezében a még füstölő revolvert szorongatta, de hiába próbálták eszméltre téríteni; nem sikerült. Rendőrök hívták s a mentőkért telefonáltak, akik csakhamar meg is érkeztek s a halálosan sebesült fiatal embert bevitték a Rókus kórházba. Itt mindent elkövetek vele, de a szerencsétlen fiatal ember pár órai kínoldás után meghalt. Megállapították, hogy *Kun* György zentai bankhivatalnok az illető. Levelet, amelyben öngyilkosságának okát adta volna, nem találtak nála. — *Neumann* László 60 éves kispesti kereskedő ma délután a „Hableány” nevű csavargózóról a Vigadó előtt a Dunába ugrott, de szerencsére még élve kimentették, aztán beszállították a Rókus kórházba. Tettének oka a nyomor.

— Halál a villamoson. Ma reggel egy Budafokról jövő villamos kocsin egy 35—40 évesnek látzó parasztember hirtelen rosszul lett. A *Ferenc* József-híd budai hídfője mellett levő végállomáson az eszméletlen embert a vásárcsarnokba vitték és gyorsan a mentőkért telefonáltak. A segély azonban már későn érkezett. A kivonult mentők már csak a halált tudták megállapítani. A rendőrség intézkedett, hogy a holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállítsák.

— Márcsini tel. *Sopronból* azt táviratozzák, hogy ott ma reggel óta órák hóvihár van. Attól tartanak, hogy a közlekedés az egész megyében meakad.

— Nem bírták el tovább. Lipese egyik külvárosában, Volksnordorfban egy négyemeletes ház előtt két mozdulatlan testet találtak ma reggel, egy tizenöt éves gyermekét és egy ötven esztendő férfit. Apa és fia egy negyedik emeleti lakásból. A férfiban volt még egy kis élet s elmondta, hogy előbb a fiát dobta ki az ablakon, aztán ő maga is utánaugrott. Nem bírták el tovább a nyomoruságot.

— Tetőtűz a klinikán. Nagy ijedelem volt ma délelben az illó-úti klinikán: a hatalmas kórház mosodájának a tejeje kigyulladt. A mosoda különálló pavillon, amely a telep szentkirályi-utcai részén, az udvaron emelkedik. A tűz a szarító-padláson tört ki. Az alacsony helységben ugyanis alig egy arasznyira a mennyezet föl Auer-égők vannak elhelyezve. Ezek mind bádögökből készült füstvédővel vannak ellátva, egyikről azonban a védő már régebben leszakadt. Így aztán az állandó, intenzív hőségtől a vakolatot tartó nád lángot fogott. A tűz már valószínűleg napok óta terjedt lassan a vakolat alatt, míg ma aztán levegőt kapott és egyszerre lángba borult. Csakhamar átcsapott a földszereket gerendáira is. A palaföldvel borított tető alatt már az egész padlás lángban állott, amikor végre észrevették a veszedelmet. Gyorsan a tűzoltókért telefonáltak és a rendőrséget értesítették a veszedeletről. A IX. kerületi tűzország csakhamar megjelent a veszedelem színhelyén és egy órai munka után elfojtatta a tüzet. Fél két óra után a tűzország visszavonult a laktanyába, de két tűzoltó őrségnek hagytak hátra. A szomszédos pavillonokból a betegek nézték a tűzoltók érdekes munkáját.

— Félbenmaradt dráma. *Molnár* János kömvészelegényt két évi egybüttelés után hirtelen elhagyta a szeretője, *Máté* Lidia. Magával vitte kis leányukat is, akit a legény nagyon szeretett. Későbbesésében öngyilkosságot akart elkövetni, de aztán meggondolta a dolgot. Mielőtt megténné az utolsó lépést, a másvilágra küldi hűtlen szeretőjének édesanyját, mert szerinte ő fordította el tőle a leány szívét. Tegnap este elment özvegy *Máté* Györgyné lakására s a mikor szemben állt az öreg asszonnyal, revolvert rántott elő, hogy lelője. Szerencsére belépett az utolsó pillanatban *Kis* István napszámos s kicsavarta *Molnár* kezéből a fegyvert. A merénylőt a rendőrségre kísérték.

— A Váci-körtű rablógylkosság. *Kotás* Zsófia, a rablógylkos családleány, aki tegnapelőtt este hurokal megfojtotta alvó háziasszonyát, *Benker* Lipótné született *Braun* Juliát, még mindig a rendőrség fogházában van. Holnap délelőtt adják át a vizsgáló bíróságnak. *Benker* Lipótné született *Braun* Julia, a szerencsétlen áldozat holttestét ma nem boncolták föl. A rablógylkos családleány beismerő vallomása alapján a boncolás már elvesztette fontosságát és ezért a törvényesség nem is sürgette. Valószínűleg ma rendelik el a boncolást, amelyet ez esetben holnap délelőtt fognak elvégezni.

— Titoktartó halál. *Nikolszburgból* jelentik, hogy dr. *Rottleitner* Hugó közjezűt az éjjel halva találták egy vasuti kocsiában. Azt hiszik, hogy a közjezűt mezmérgezte magát. *Rottleitner* Józsefloviban volt közjezűt, de a mult hónapban feljegyzéselték állásától, mert irodájában rendtelenséget találtak. A közjezűt a többek között nyolcezer koronát elkicskaszott.

— Erutális szerelem. *Morvai* János 32-ik gyalogezredbeli közjezűt már régóta szerelmi viszonyt folytatott *Baldas* Zsófi 24 éves gyári munkásnővel. Napirenden volt közöttük a veszekedés és a vitez baka nem egyszer verte véresre szeretőjét. Tegnap együtt mentek *Kispesről* *Kőbányára*, s megnit összeveszték, aminek az lett a vége, hogy *Morvai* oldalfegyverével úgy verte agyba-öbe a leányt, hogy a mentők súlyos sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba.

— Elcsipett tolvajok. *Frenud* Mihálynak a Dohány-utca 36-ik szám alatt levő zálogházába ma délután beállított két leány s egy csomó még nedves fehérneműt akart elzáróposítani. Az üzletben valótlennül két detektív tartózkodott, akiknek látára a leányok futásnak eredtek. A detektivek utánok vetették magukat és hosszas bajszta után az István-terén több rendőr segítségével elfogták őket. A leányok a batyukat eldobálták. Többek között 14 darab lepedő és három abrosz is volt a csomagokban L. M. monogrammal. Valószínűleg valamelyik padlásról hozták a holmit, amelynek gazdái keresi a rendőrség. A leányok régen ismert alakjai a rendőrségnek, többször voltak mind a ketten büntelve, de a nyomozás érdekében nevéket elhallgatja.

— Örült a börtönben. *Greisinger* Jakab kádárlegény a mult hónapban el akarta vágni *Gráf* József nevű társának — akivel együtt lakott — a nyakát. *Gráf* aludt az eset alkalmával, de szerencsére felbúrt s így nem történt baja. *Greisinger* a bírósághoz kísérték, ahol kitért rajta az elmebetegség. Valószínű, hogy tettét is így állapotban akarta végrehajtani. Ma aztán elkísérték a tókapitányságra, ahonnan a mentők a lipótmezői elmeegógyintézetbe szállították.

— Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húszán kibúzták a 200,000 koronás főnyereményt. Az 5108. számú sorsjegyet szerencsés tulajdonosait *Flessing* Sándor körüti bankháza (Erzsébet-körút 2. sz.) juttatta e halom sok pénzhez s a jóbirt bankégek fejei már több ízben nyertek kisebb-nagyobb nyereményeket. — Az osztálysorsjáték mai húszán

kétszázszázötvenkoronát nyert 5108, tízezer koronát 23451, ötezer koronát 36576, 71944, 42705, kétezer koronát 34272	35485 90351 85151 85208 86809 23965 39852 16934	66280 43611 19286 95746 60316 32033 43639	60411 20979 82888 99788 15447 81019 32033 43639	67445 87923 61767 42063 50978 18162 37997 92171	56697 11576 12260, ezer koronát 10181 17445 59156	74479 82516 89446 80319 32538 4082 43014 46030	94791 88701 45202 29933 35355 49027 84734 44360	50490 15641 15461 48024 85666 71801 71792 45590	1668 67133 31993 69428 72801 4734 10871 58089	50432 6174 50116 82907 62764 17615 2041 22062	50352 37162 61056 95669 81462 11200, ötszáz koronát	25608 37211 93401 50870 17768 28628 11822 85862	27060 75828 64784 28318 28199 92355 42313 65883	86713 21785 38949 41103 76164 35091 44304 71531	43066 73727 1615 84726 75455 59570 25450 79600	1306 7574 3197 93576 71287 39787 77328 49900	2127 77997 59281 57082 92874 53768 13940 31427	49687 44239 6170 50086 597 17688 24535 25671	99739 64948 66272 96685 17443 36614 57915 81720	21053 56357.
--	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	---	--------------

Vásároljon osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bank-házában, Budapest, V., Fürdő-utca 10.

(x) Linhart Vilmos festő műtermében készülnek: Aroképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

Atzél Béla halála.

Budapest, március 29.

Hosszu évek óta ismertem ezt a dalás, fekete bajszú, fekete szakállú, magas termetű, egyenes, dőlő magatartású, merész tekintetű, gyors beszédű férfit, aki nemcsak a budapesti társaséletnek, de minden nagyvilági városnak legendás híri alakja volt. Ismertem a rettegett embert, aki bármikor, bármilyen nagy meg bármilyen kis ügyért kész volt meghalni és bárkinek azonnal rendelkezésére állott. Gyakran hallgattam öletem, maró gunnyal élesített szókimondó megjegyzéseit, amelyekkel kellemes, szuggesztív módon elbilincselte társaságát.

Egész lényének élető eleme volt a vitaközönség, eszméjére való nagy kedvtelése. Ha ellentmondottak, annál jobb. Egy okkal több volt, hogy reájuk olvasson újabb érveket. Olyan passzióval beszélt, hogy a szót rendszeren ő vitte, és néha óráhosszat beszélte olyan kérdéseiről, amely a közéletet legjobban érdekelte. Néha szinte lehetetlen volt követni gondolatmenetét. Rapszodikusán átosapott egyik tárgyról a másikra, a magyar grófnőről, a miniszterelnök utolsó beszédéről, keleti típusokról, angol szokásokról, a magyar uri embernek hibáiról, a budapesti társaság gyengeségeiről, az ifjúság elcsenevezéséről szinte lélekzet nélkül beszélt egy hosszában, négy-öt adomával fűszerezve eredeti előadási modorát. Olyan adomákat, olyan szállóigéket tudott, amelyeket kevesen ebben az országban. Előadásában, beszélgetéseiben visszalüktetett minden élménye, és nem volt tárgy a világon, amelyhez nem értett volna, mint ahogyan a földnek alig van része, amelyet be nem járt volna.

Semmi sem tetszett neki, ami létezett. Felforgatni mindent, újat és jobbat teremteni, szervezni, mindig csak szervezni, és az embereket másképpen nevelni: — ez volt nyugtalan, soha nem pihenő lélekének örökös célja. Képtelenség volt báró Atzél Bélát úgy elképzelni, hogy csak egyetlen egy napig is ne dolgozzék valami hasznos, nemes ügyért. Hajthatatlan vasakarat volt benne, és mindenki tudta, hogy amit ő a kezébe vesz, az már nem valamelyes eszmének csirája, hanem kész, befejezett alkotás.

Senki sem tudt ifjúságáról, pontos, biztos adatokat. Jó hangzású, de ismeretlen névvel ment ki a külföldre. A fáma azt mondta róla, hogy keserves küzdelmei voltak a létért való mindennapos küzdelemben. Hosszu évek teltek el, amikor az európai sajtót az a hír járta be, hogy egy fiatal magyar báró Monte-Carlo közelében párbajban agyonlőtt egy angol embert, mert kicsinylő megjegyzést tett a magyarokra. Atzél Béla volt ennek a párbajnak a hőse. Nemsokára Budapesten termelt és állandóan megtelepedett a fővárosban.

Nábobí módon rendezkedett be Mária Valéria-utcai házában. Néhány hónap és vezérszeretettel játszik az ország első kaszinójában, és gróf Károlyi Istvánnal váltva, minden hazafias mozgalomnak élére áll. Azóta nem mult el esztendő, hogy a napi sajtót, az egész magyar közéletet újabb és újabb reformtervvel ne foglalkoztatta volna. De nemcsak indítványozott, szervezett és agitált, hanem bele nyult mind a két kezével kifoghatatlan zsebébe és adakozott az eszme megtestesítése érdekében. Adakozott mindig egy feltétel alatt, hogy ezt nyilvánosan ne szellettessék. Ezt az egyet komolyan kikérte magának.

Páratlan szervezőképességének legelső jelét adta.

amikor a nyolcvanas évek elején a Városligetben — Szent István napján — olyan nagyszabású néptűnnetet szervezett, amilyent azóta nem is láttunk. (Fájdalom, nálunk csak irtózatoss erőfeszítéssel lehet valami újat, valami szépet teremteni, aztán ha megvan, ott hagyjuk . . .)

A városliget minden zugában hangzott a magyar nóta és a hegedűsöd, ropogott a csárdás. Óriási hahota az ökörsütésnél és ingyen pecsényénél. A Széchenyi-szigeten nagy szépségverseny. Az első díjat nyeri Székely Kornélia, jelenleg Ujházy Edéné, a második díjat Toronyi Ida, két tizenhétéves magyar szépség, akiknek arcképét az összes európai és amerikai képes lapok közölték. Jótékony célra maradt pedig vagy harmincezer forint.

Atzél Béla nemsokára a politikával foglalkozott. Tagja lett a magyar képviselőháznak és csakhamar kilépett a kormánypartból.

— Nincsen nekem kormányparti természetem — hangoztatta ő, ahányszor csak teheté.

Egyetlen egy politikai párt sem felelt meg nézeteinek, felosapott hát pártönkivülnek, — purosznak. Elvtársával ott ebédelt a Nemzeti Kaszinó földszintes éttermében. És ott ragyogtatta színporkázó, elmés ületeit a híressé vált asztaltársaságban, hosszú hónapokon át. Szívesen látott vendég volt ott minden megtámadott vagy még megtámadandó ellenfél is.

Sokáig nagy bámuloja volt Szilágyi Dezsőnek, minthogy hatni rá soha semminemű hatalommal sem lehetett, csupán csak okossággal és észszel. De később elhidegült a nagy igazságügyminiszter iránt érzett barátsága, ott hagyta a politikát is.

Aztán egyszerre eszébe jutott:

— Nincsen magyar társadalom? — Hát megmutatom, hogy van!

A társadalmi életet az teszi tönkre, hogy a férfiak mindig egymás közt vannak, kártyáznak és tivornyáznak, el kell hozni az asszonyokat is a klubba!

És megteremtette a Parkklubot. Még mikor e terv csak papíron volt meg, — felke stem ebben az ügyben, minthogy a nyilvánosság nagyon éreklődött a nagy feltűnést keltett eszme iránt.

— Hogy miért alapítom a Parkklubot?

— Hát meg akarom ölni vele az unalmat; azt az undok budapesti nyavalyát. Meg akarom szabadítani a különböző rangú asszonyokat a kasztszerű elzárkózottságtól. Meg kell szüntetni azt az abnormis nonszensz (beszédjében gyakran használta a latinus és idegen kifejezéseket), hogy nyolcvan-kilencven magyar főúri asszony csak egymással érintkeznek, a saját körükből ki nem mozdulnak és inkább belehalnak az unalomba. Egy helyre kell tömöríteni a társadalom minden faktorát; a tudós, a művész, az író, a főúr, a klérus, a szép és okos asszony egy helyen egy klubba! Nemesíteni kell a műizlést, és meg fogom mutatni, hogyan kell és hogyan lehet berendezni egy klubot. Ahhoz pénz nem elég, ahhoz izlés is kell!

És megteremtette a Parkklubot olyanná, hogy egész Európában nincsen párja. — A német császár is elszórakozott benne — számtalanszor mondta, hogy még idegen helyen úgy nem mulatott. A Parkklubban történt, hogy a német császár, szakítva minden udvari etikettel, kezét csókolta a Parkklub elnöknőjének, báró Dániel Ernőnének.

A Parkklubot csakugyan úgy rendezte be, hogy a berendezés minden fejedelmi pompát fölülmul. Látható ott a sok között olyan asztal, amely ezekbe kerül, amelyeket a báró százforintos tétellel számolt be hivatalosan, a többi titokban a maga pénzéből térítette meg. Különböző stílt egy és ugyanabban a teremben alkalmazni: ez volt a főtervezés. Képes volt egy új és eredeti támlásszékért Londonba utazni, hogy azt a Parkklub részére megszerezze.

Szemére vetették, hogy nem pártolja a magyar műipart.

— Hisz azért hozom mindezt ide, hogy tanuljanak, hogy csináljanak ők is ilyesmit!

Mint minden reformátort, őt is keserű csalódások érték. A Parkklub megteremtésével nem sikerült a társadalom egyes rétegeinek khinai falát ledönteni. A főúri asszonyok kissé rideg magatartása az úri középosztály hölgyei iránt nagyon bántotta a szemét és ő mindig a középosztály melletti tüntetett.

Volt olyan idő is, mikor a népszerűsége nagy vesztélyben forgott és a napi sajtó hevesen megtámadta, mert pisztoly-párbajban halálosan megsebesített egy fiatal földbírtokost és tartalékos huszárhadnagyot, akinek összes bűne az volt, hogy reájut akart venni a millenáris lovasbandériumban. Bántotta is a sajtó támadása, de a fiatal embert, Karsay Sándort is nagyon megsajnálta, meglátogatta, és baráti viszonyba lépett vele.

Hetek mulva szóba hozta előttem ezt a párbajt.

— Nagyon sajnálom ezt az ügyet, de nem te-

hettem másképpen. A jelentkezés formájában hiba történt és én tisztán ebből az okból töröltem a nevet. Ezért tölem elégtételt kértek. Az elégtételt pedig elvem szerint mindig megadom.

Báró Atzél Béla nagyon szerette az írók és újságírók társaságát. Nagyon jól érezte magát körünkben és minél szókimondóbb, minél merészebb volt valaki, annál jobban örült.

— Fogadjunk, hogy olyant tudok, amit egyetlen egy újságíró sem tud még?

— Persze, könnyű a báró urnak, mi nem járunk a Nemzeti Kaszinóba, bizonyosan ott történt valami.

— Dehogyan. A városban . . .

És csakugyan olyan szenzációt tudott világgá röptíteni, hogy még vezércikket is irtak róla.

Amikor meghallotta, hogy Kossuth Lajos nagybeteg, nevével együtt otthagytta a Rivierát és Turinban termelt. Már akkor vagy tíz magyar képviselő volt együtt, akikkel együtt beszélte meg a haza ügyeit, az Európa-szállóban. Mi újságírók a kedélyesebb és egyszerűbb *ristorante Dilleiben* vacsoráztunk. Báró Atzél Béla csakhamar felkeresett bennünket, később a többi képviselő is.

— Mi újság oda haza? A képviselőktől semmit sem tudok meg. Azoknak nem jár újság.

Roppant hálás volt, amint átnyújtott neki a budapesti napilapokat, amelyeket hazulról napról-napra megküldtek. Egy napig sem tudott meglenni magyar újság nélkül.

A báró Turinban mutatott be nevének, született Germánhy Helénnek, aki ósregi román bojárcsalád sarja. Neje soha nem avatkozott férje ügyébe. Szolid, csendes asszony volt, aki nyelvünket nem értette, bár nagyon szerette a magyarokat. Rendszeren a Park-klubban szokta délutánjait eltölteni.

Különös és tréfás passziója volt a bárónak, hogy olyan intim ebédek adott, amelyeken halálos ellenségeket ültetett egymás mellé. Igaz, hogy olyan ügyes házigazda volt, hogy ki is tudta őket bekíteni.

Nagyon bántotta, hogy Európa nem ismeri kellően a magyar kultúrát. Szászor és szászor hangoztatta, hogy Európa ne csak a csárdásról, a cigányról, a paprikásról, a gulyásról meg a csikósról ismerjen minket, meg ne úgy képzeljék a magyar uri embert, hogy villogó alsó nadrágban jár végig az utcán. Az az ötlete támadt, hogy magyar művészekkel és magyar írókkal olyan albumot szerkeszt, amely a magyarok műizlését, kulturális vívmányait méltóan tünteti föl, és amelyet aztán egész Európában el kell terjeszteni. E végett értekezletet hívott össze a Parkklubba. Meghiatta a lapszerkesztőket és néhány író. Összesen voltak vagy harmincan. De zöld asztal helyett fehér asztalra akadunk, még pedig pazarul terítettre.

Az asztal egyik végén két olyan lapszerkesztő ült egymás mellett, akik halálos párbajban állottak egymással szemben. De a tréfás házi gazda ezuttal családott számításkában, mert ez a két halálos ellenség már kibékülve jelent meg a Parkklubban.

Bartha Miklós nagyon elmés felköszöntőben és világos szép előadásában tiltakozott a fehér asztal ellen. Egymásután hangzott el néhány tréfás és okos szó. A Parkklubban néhány szép asszony maradt, hogy szemtől-szembe lássa a toll embereit. És mi lett az értekezlethől? Bál lett belőle. A toll emberei táncra kérték a szép asszonyokat. Szűlt a muzsika késő hajnalig. Néhány író ezenközben a *Mascolle*hoz vetődött, ami egy neme a rulettjátéknak. Forog-forog egy henger és megáll vagy a kakasnál vagy az előfántnál vagy más odafestett állatnál. Hát tenni kell valami állatra. És most az történt, ami ilyenkor rendszeren. Néhány vagyoson lapszerkesztő nyert, néhány fiatal magnás is, csupán néhány íróember vesztett. Vesztett pedig a Parkklub fogalma szerint nem sokat, csekélységet, száz forintot, kétszáz forintot, szóval amijük volt. És mit tett a figyelmes házigazda, aki sohasem játszott, sőt gyűlölte is a szerencsejátékokat? Oda állott a Mascotte elé és tett az összes állatokra, még a legszurkosabbra is. Vesztetni akart, de nem sikerült. (Fortuna istenasszonyának vannak ilyen szeszélyei). Mindenki rá vigyázott. Tehát a nyereséget nem hagyhatta ott. Bohém ember ilyesmit halálos sértésszámba vett. Hát soha olyan szomorú Atzél Béla báró nem volt . . . Végül néhány állat mégis elfordult tőle és a nyereség legnagyobb része visszakérült . . .

Másnap szemére vetették, hogy miért adott estét — értekezlet helyett?

— Mert akkor nem jöttetek volna el. Nektek éppugy megvan az előítéletetek a Parkklub elemei iránt, mint azoknak a bohém emberekkel szemben. Pedig ma nagyon sok szép asszony szememre vetette, hogy miért nem szóltam nekik. Ők is ott maradtak volna. Össze kell hozni mindenkit és mindent egy kalap alá. A legnagyobb alkantátok is megférnek

egy szalonban. Mi magyarok nagyon kisszerűek vagyunk, mert nagyon egymás gyomrába nézünk...

Aki beszéli akart báró Atzél Bélával, az vagy a Nemzeti Kaszinóban, vagy az Országos Kaszinóban, vagy a Parkklubba kellett hogy felkeresse. Szinte rejtélyes volt, hogy alszik-e egyáltalában?

Az utóbbi években az Országos Kaszinónak az ügyét is oly lelkesen felkarolta, mint annak egyik igazgatója sem. Soha nem volt egy szabad perce sem. Még az Országos Kaszinó vendéglőjének pincéreit is ellenőrizte, nehogy az utcai vendégeknek panaszuk legyen. Ő parancsolta rájuk a fehér kötényt a bécsi frakkrendszer helyett és hogy a tisztaság mintaképei, tisztán neki köszönhető.

Szinte lázas, csaknem erőszakos tevékenységgel írtott ki mindenütt minden szembeálló izlésteleniséget, ahol csak megfordult.

Nemrég lekészült az Országos Kaszinó igazgatóságáról. Újra megválasztották. Nem hitték neki, hogy mily beteg. Régi, kinos asztmatikus baj gyötörte a daliás férfit. Amikor legjavában beszélt, egyszerre fuldoklási roham lepte meg. Ilyenkor barátjai egymásra néztek, aggódtak életéért. De soha sem kímélte magát. Mintha érezte volna korai halálát, keresett valami szép, valami nagy, valami különös ideát, hogy érvényre juttassa összes lelki tulajdonságait.

Óriási sporttelep létesítésén fáradozott, hajlandó volt vagyonát rá áldozni.

A gróf fia a szatócs fiával együtt tanuljon lovagolni, vivni, uszni, birkózni! Regenerálni kell a magyar fajt észszerű testedzés által!

Mint egy apostol, úgy járta be a különböző kaszinókat, az Újságírók és az Otthon klubját, emlékiratot is írt.

Utolsó keserősége volt, hogy nem pártolták méltán. Kétkeltek abban, hogy a gróf fia majd együtt lovagol a szatócs fiával. (A szatócsfi lovagol szívesen a gróf fiával, de mit szól ahhoz a gróf fia? — mondták neki irói körökben.)

Egy nagy végso akkorddal akart meghalni. Nem sikerült neki. Szomorúságba esett, míg aztán a sors összehozta Fazekas doktorttal. Egyszerre csak visszakapta ruganyos erejét és asztmája — az alig volt.

— Milyen csoda lett téged, hogy nem is köhögsz már? — kérdezték a barátjai.

— Fazekas, — volt a válasz.

És mindenki tudakozódott a csodátevő Fazekas után városszerte. Egyszerre, az ismeretlen Fazekas után felkapták Fazekast, előkelő kliensei egyre szaporodtak.

Ilyen vidám — lábbadozó hangulatban írta meg *Pro* című röpiratát, amelyet válasz gyanánt intézett dr. Vázsonyi Vilmoshoz, aki megtámadta egyik eszméjét. A röpiratnak elmés, szatirikus magas irodalmi színvonalú tartalma országsszerte feltűnést keltett. Sokan kétkeltek abban, hogy ezt csakugyan dilettáns írhatta volna. Pedig csakugyan maga írta, sokkal büszkébb volt, semhogy másnak a tollával ékeskedjék.

— Könyvű önnek demokratának lenni, — röpiratának ez a passzusa szinte szálló igévé vált.

Válasza finom, minden személyes sértést kerülő volt, de ellenfelet nagyra is becsülte és megszerette. Politikai ellenfele volt báró Bánffy Dezsőnek, de báró Dániel Ernőnével karöltve azon fáradozott, hogy minden ellenagítóiót leküzdve, akadály nélkül végtesse be Bánffynét a Parkklubba.

Mondottam, hogy ifjuságáról senki nem tud bizonyosat.

De azért még is tévedés, ha autodidaktának tartják. A budapesti egyetemen jogot végzett a hetvenes évek elején és Aradmegyében rövid ideig mint aljegyző működött. Anyai ágról a Hugonnay grófi családból származik, apja, István Boros-Jenőn lakott.

Nem volt egészen ötven éves és ithagyta a világot, meg mindazt, ami létezik, ami rossz és amin változtatni nem tudott.

... És most, hogy meghalt, ne írjunk róla, mint félistenről, mint ahogyan halottakról szokás. Bizony voltak hibái is. Impresszionista ember volt. Nagyon hatott rá a környezete, a levegő, amelyben élt és néha merész szókimondásaiban tulzott. Általában ünnepelt, országos nevű férfiakról néha egy nyilatkozott, hogy az ember szinte elámuld. De az efféle nézetet gyorsan elfelejtett, komolyan ő sem vette és aki jól bele nézett derült, emberszerűt, nagy kék szemébe, könnyen kiolvashatta belőle a naiv, gyermeklelkű akció-embert, akit beszédeje elragad, de aki cselekedetében mindig egész férfi volt.

Télen kiment Nizzába, ahol szoros barátságban élt Gurovsky gróffal, az osztrák-magyar konzullal, akinek Nizzában van a legszebb kastélya.

A konzul elpanaszolta, hogy báró Atzél mindig magyar meghívót küld a Parkklub közgyűlésére.

— A magyar Parkklub nem is küldhet mást, csakis magyar meghívót, volt a báró válasza.

Nagyon korán sietett haza a szépséges, üde Rivieráról. Nem bírta meg a csendet. Akció kellett neki, zajos klubélet, hangos vita, eszmecsere, polemikák, magyar újságok, — sporttelep...

Megérkezett, a mikor Budapest csupa nedveség, csupa sár, csupa köd, csupa spleen volt és torkon ragadta egy hitvány, zöld fráter, az influenza és a tüdőgyulladás!

A többi elmondja ez a száraz hír:

„Ma délelőtt rövid időre eszméletre tért, aztán beállott a végső küzdelem és két órákor Atzél báró kiszvedett.”

Sok rosszat rontott, helyébe jobbat teremtett és hogy még többet nem teremtett, ebben megakadályozta a halál.

Salamon Ödön.

Atzél Béla báró még a halottas ágyon fekszik s csak az éj folyamán fogják holttestét a Hungária szállóbeli lakásról elszállítani. A váratlanul jött halál híre villámgyorsan terjedt el a fővárosban a délutáni órákban. Tömekek kondoleáló lepte el rövid idő alatt a gyászházat. Reszben személyesen, részben írásban jelezték ki részvételüket: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, Gromon Dezső államtitkár, báró Kemény Kálmán v. b. t. cs. és kir. kamarás, gróf Bánffy György főajtónállómester, Wekerle Sándor, gróf Andrássy Géza, báró Harkányi Frigyes, Rakoszyi Kempöki Mihály, báró Bohus Zsigmond, ifj. Bánó József, Károlyi Viktor grófné, báró Gerliczy Ferenc, báró Orczy Andor és neje, gróf Teleky Géza és neje, báró Braunecker Lamoral, Fodor Kálmán szülött gróf Berchtold Saphine, Rohonczy Gedeon, Bartha Miklós, dr. László Mihály, ifjabb Ábrányi Kornél, Klobuszky Mihály országgyűlési képviselők, Csathó Aurél, Hegedűs Ferenc, Zoltán Elek, Pinkovics József, kisludai Liphay István, dr. Fodor Kálmán, Karap Ferenc, kisludai Liphay Béla rektor, Nagy Ödön, Meskó Ábris és neje, Mády Ferenc, Győrffy Gyula, Gyengő Béla, Földes egyetemi tanár és neje, Csárada János, Hadzsy Emil, Szentiványi Gyula stb.

A főváros értesítette a családót, hogy a halott számára díszirihelyet adományoz a kerépesi temetőben, melyet a holnapai nap folyamán fog kijelölni. A ravatalt holnap délelőtt állítják fel a Parkklubban. A temetés ugyanonnét szombaton délután négy órákor lesz.

Széll Kálmán a fehér asztalnál.

— A belvárosi polgári-kör lakomája. —

Budapest, március 29.

A belvárosi polgári kör évi rendező közgyűlése alkalmából Széll Kálmán miniszterelnök tiszteletére ma disztrakomát rendezett, amelyen a belvárosi szabadelvű pári színe-java egybegyűlt. Jelen voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor igazságügyminiszter, továbbá báró Podmaniczky Frigyes és Láng Lajos, a körnek elnökei. A vendégek között ott láttuk Márkus József főpolgármestert és Halmos polgármestert.

A miniszterelnököt belépésekor zajos lelkesedéssel fogadta a közönség.

Az első felkészültöt báró Podmaniczky Frigyes mondta, poharat Széll Kálmán miniszterelnökre emelve, aki — ugymond — egy régi közjogi család — a sarjadéka, aki azoknak árnyékában nevedekett fel, akik nagy emberek voltak a politika terén, s auktól tanult hazafiságot. Rámutat arra, mily sokat köszönhetünk Széll Kálmánnak, aki most egy éve, amidőn kormányra lépett, megszüntette az elvadult és zilált parlamenti viszonyokat. Ez a míve azonban csak alapok volt, mert ebből kiindulva folytatta azután a hazára néző üdvös munkáját, amelyet azonban még nem fejezett be. Nagy feladat vár még rá: az a feladat, hogy Ausztriával, mint szövetségseinkkel teremtse meg a békét, amelyre mindkét félnek nagy szüksége van. Aki figyelmem kiserő az országgyűlés legutóbbi tanácskozásait és hallotta Széll Kálmán beszédeit, amelyek a nemzetiségi kérdésben, a kvóta kérdésben, a delegációk ügyéről, Fiume kérdéséről elmondott, annak el kell ragadnia lennie azon nagy tudástól, azon klasszikus közjogi precizitástól és azon magas zot elvektől, amelyek ezen beszédekben megnyilatkoztak. Poharat Széll Kálmánra emeli, kívánva, hogy üdvös és közhasznú törekvéseit mindig siker koronázza. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Azután Széll Kálmán miniszterelnök emelt szót és feszült figyelem közepette a következő felkészültöt mondotta:

Igen tisztelt Uraim! Azt a szíves meghívást, amelyet hoztam ezen körnek t. elnöksége intézett, én örömmel és hálával fogadtam. Szívesen és örömmel jelentem meg önök között nemcsak azért, mert e meghívást megtisztelőnek tartottam roám nézve, de azért is, mert aki a politikai élet küzdelmeinek hullámai között él szüntelen és szakadatlan, az örül annak, ha annak árai közül és a professzionátus politikuskok közül elmenekülhet egy társaskörnek kedélyes és kedves

atmoszférájába; és én örültem annak, hogy itt pár kedélyes órát tölthetek a nélkül, ami engem most éjjelnappal kísér: a politikai működés nélkül. És ime csalódtam; csöbörből vederbe estem, (Derültség) mert mélyen tisztelt barátom azokban a kegyes és az én csekély érdemeimet olyannyira meghaladó elismerő szavakban a politika terére vitte át a dolgot.

Hát én nem akarom öt óda követni; lesznek, akik ebben kételkednek; lehet, hogy azoknak lesz igazuk; (Derültség.) de én igyekezni fogok nem az aktuális politikáról és nem a hírlapírók számára beszélni. (Élénk derültség.)

En nem is politikáról, én egy reminiscenziáról akarok megemlékezni, amely engemet egész melegséggel tölt el e percben, amidőn a főváros Balvárosa, a főváros ezen kerületének választói között, és pedig választói és intelligenciájának ezen illusztris társaságában először megjelenek, (Élénk éljenzés.) és ez a reminiscencia, ez nekem edes; ez a reminiscencia szép, bájos képeket csillogtat elém, olyanokat, amiket az ősz-korban majdnem erővel fixoz az ember, hogy gyönyörködjek a multban s annak emlékeiben.

En visszavizsem az önk emlékezetét azokba a nagy időkbe, azokra a nagy napokra, a midőn Magyarország alkotmányának hajnalhasadtán ez a kerület, az ország szívének ez a kamrája, szülőföldjéről elkérte és magának reklamálta a haza bölcsét, (Élénk tetszés.) hogy manifestáljon mellette és manifestáljon politikája mellett. En, mint szenge fiatal ember ott voltam; most is érzem azoknak a lángját, és most is nagyon tartom azt az időt, amidőn talán naiv, de nagyon hazafias és tisztán csak hazafias érzülettel örült Magyarországon mindenki az alkotmány létrejöttének. Azon időből és azon idő emlékeiből élem csillamlék mind az, amit ez az ország átértett, midőn szobrot alkotott annak a politikának, amelynek eredménye, végcélja, melynek törekvése a magyar egységes nemzeti szabadalom. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.) Midőn manifestált Deák Ferenc mellett, és az ő politikájának két alapjondolata mellett: megalkotni Ausztriával, befejeze a három százados viszályt, az általa koncipiált, egyezség és ezen egyezség alapján rekonstruálni, megteremteni, megalkotni, kiépíteni a magyar államot egy liberális politikának erejével, törekvéseivel, irányzatával, alkotásával, intézményével és mindenekeivel avval az éltető elemével, amely nélkül Magyarországon eredményes politika nem képzelhető. (Éljenzsés.)

En mint ifju ember abban az atmoszférában nőttem fel, annak a politikai tanait szittam magamba. Az vagyok, más nem is tudok lenni, amivé ez a politika nevelt; ezen politika mellett küzdöttem, mióta politikailag gondolkodni tudok és küzdöttem egy perenyi tétova nélkül, 33 esztendő óta, ott állva, ahol állok ma. (Hosszas tetszés, éljenzés és taps.) Nem is érdem ez; nem érdem: hiszen a fának és a cserjének a levele azt az alakot ölti magára, azt a formát mutatja zöld virágzásától kezdve ősz hullásig, amelyet a fakadó rügyben és annak méhében a természet megalkotott számára; (Tetszés és éljenzés.) a virág a maga színompájában és illatában és illatának minden árnyalatában csak azt hozza napnyevre, amit a fejlődő bimbóba csodás erővel a természet rejtett; (Élénk tetszés.) itt vagyok én, itt van a kerület, amely ott áll, ahol harminkilenc évvel ezelőtt állt, amely kort tisztelt fiatal barátaink csak mithozséknt ismerik; ott áll most, ahol állott Magyarország alkotmányos életének hajnalhasadtán. Elsőnek emelte a szobrot, elsőnek, mondom, Deák Ferenc magyar és liberális politikájának a Belváros. Ezt a szobrot nemcsak emelte, hanem ellátta az elvűség, a szakadatlan elvűség, az odaállított és zászlójukra írt eszmékhez való ragaszkodás folytonosságának azzal a patinájával, amely a szobornak értékét és belbecsét csak növeli.

En tehát erre a szellemre, amely ezt eredményezte e kerületben és ennek a szellemnek s ennek az érületnek motívumaira, arra a romlatlan magyar és liberális feltölgásra, amely ennek a kerületnek választói és közönségét jellemzi, emelem poharamat és kívánom s kérem az Uristentől, hogy meglássák és megtalálják az ország fejlődésében azt, ami az ideáljuk, a mi mindnyájunk ideálja; ezt az országot művelnek, erősnek, vagyonosnak és magyarnak tartani és magyarnak látni! (Élénk tetszés, szűnni nem akaró zajos éljenzés és taps.)

Kunz Jenő Plósz igazságügyminisztert köszönti fel, mint az ország legelső jogászát, aki minden nehézség nélkül el tudott jutni oda, ahova agráriusaink és mercantiltaink eljutni nem tudnak, ki a külföldre, ahol kitűnő márkáját alighanem jobban ismerik, mint idehaza és akitől mindezeknél fogva még kiváló dolgokat várunk. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter kedélyes modorban, sok humorral felelt az előtte szóló szavaira:

Nem várta volna, ugymond, hogy annyi magasztalással megy neki éppen Kunz Jenő, aki régi jó barátja. Bizonyos ravaszsgát sejt e sok dicséretben: bizonyára arra akarják csabítani, hogy programbeszédével ellentétbe helyezze magát. Ez azonban nem fog sikerülni. (Derültség.) Érdekes visszaemlékezésbebe bocsátkozik ezután arról az időről, amikor maga is fővárosi képviselő volt a Belvárosban. Ma már ferencvárosi, de azért ma, mikor az ember a sok utca-elkeresztelés közepette soha sem tudja, hogy másnap milyen utcaiban ébred fel, könnyen meglehet, hogy ismét a Belvárosba jut. (Derültség.) Már mint fővárosi képviselő szólan akart egyszer az utcaelkeresztelések ellen; de addig készült, amíg lejárt a mandátuma és azután ez a kör összevesszett egy másik körrel, a vége pedig az lett.

hogy a képviselősegből szépen kibukott. (Derültség.) Ma, hála Istennek, nagyobb az egyetértés a Belvárosban és ez jól is van így. A városi ügyekben nem szabad dominálnia a politikának. Azokra emeli poharát, akik ebbe a helyes irányba tereltek a kör ügyét: a kör elnökségére. (Élénk éljenzés.)

Heinrich Alajos nagykereskedő Márkus József főpolgármesterre emeli poharát, akinek tegnap ünnepek hivataloskodásának 25-ik évfordulóját. (Éljenzés.) Márkus József és Székely Ferenc Széll Kálmánt élte, mint a teljes liberálisizmus fenkőlt bajnokát, míg Láng Lajos báró Podmaniczky Frigyesért üritette poharát, felkérve az ősz politikust, hazudolja meg ő maga azokat a tendenciózus híreket, amelyek szerint ő képes volna elhagyni a belvárosiakat.

Báró Podmaniczky Frigyes meghatottsággal jelenti, hogy ő, aki 77 éves korában elmondhatja magáról, hogy a közpályán már közel 40 éve mindig híven igyekezett kötelességeit teljesíteni, ez elől a jövőben sem fog kitérni. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Felkészítőket mondtak még Mánich Aurél, Forgó István, Márton Alajos.

Azután Láng Lajos állott fel és rövid felkötésztől kapcsán indítványozta, hogy alakuljanak át a jelenlevők rendkívüli közgyűléssé és válasszák meg Széll Kálmán miniszterelnököt a kör disztagjává.

Szünni nem akaró éljenzéssel fogadták az egybegyűltek az indítványt, mire a miniszterek lelkes éljenzéstől kísérve eltávoztak.

Brandes

kritikai megjegyzései rólunk.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 29.

Mikor európai nagyságok látogatnak el hozzánk, akkor rendszeren egy csomó udvarias frázissal honorálják vendégszeretettünket. Pedig mi az igazságokból szeretnénk okulni. Ön pedig, Brandes ur, a kritikai igazságok európai mestere... A Budapesti Napló tudósítója mondta ezt ma este Brandes Györgynek, a legnagyobb élő esztétikusok egyikének, akinek egyetlen sor írása irodalmi nagyságokat terem a kemény kritikája irodalmi fejedelemségeket pusztít el.

Brandes hátradólt a székében s aztán mosolygott.

— Ön az igazságot akarja hallani tőlem.

Az igazságokkal úgy vagyunk, hogy a világ teremtése óta minden valamire való ember kutatja, egyre kutatja s alig tudjuk megtalálni. Plato is kutatta már, Szokratesz is és tőlük felfelé ezren és... S most ön ide toppan a szobába egy korai tavaszi estén, mikor odakünn zuhog az eső s azt akarja, hogy én mondjam el az igazságot. Oh kérem, elégedjék meg velem, ha a tudatlanságomat s az önök viszonyaiban való járatlanságomat mutatónak csak meg. Mert nagyon járatlan vagyok, csodálatosan járatlan, szinte kétségbeesetten járatlan. Mit is tudok hát tulajdonképpen? Nézze kérem, ezelőtt néhány évvel Fischer Sándor küldött nekem egy könyvet. Ügyes könyv volt, Petőfi Sándor életrajzáról. Elolvastam és azután megvettem Petőfi németre fordított költeményeit. Hát bocsánatot kérek azért, amit most mondok. Én csak úgy kiéreztem ezekből a versekből, hogy nagy, igen nagy költővel van dolgom, de nem láttam. Bizonyos, hogy a fordításban van a hiba. Tudja kérem, a fordított lírai vers olyan, mint a kifőzött ibolya. (Wie gekochte Veilchen...)

Olvastam még más magyar dolgot is. Jókainak egypár könyvét. Mulattató, kedves könyvet, finoman kigondolva, nagy fantáziával. Legutoljára az Aranyembert olvastam. Nemde emlékezik arra a dunai szigetre, ahova a fő hős elmenekül. Poetikus, bájos dolog ez, nagyon finom, nagyon finom. Ritka szép dolog. Ujabb elbeszélőikről, sajnos, mitsem tudok, de hallottam már egyről-másról valamit. Nagyon hálás volnék, ha hozzám juttatnának egyetmást. Szívesen elolvasnám, talán az önök lapjában, a Budapesti Naplóban, amelyről egyik Kopenhágában élő honfitársuk, és lapjuk levelezője Szász Zsombor ur oly sok szépet beszél, írnek is esetleg egy kis tanulmányt. Igen, a Budapesti Napló sok örömet szerzett nekem, egy kissé büszke is vagyok önökre, akik az én kis nemzetem szellemi nagysá-

gait olyan szeretettel ismertetik meg a magyar közönséggel.

Igazán örültem, mikor azt láttam, hogy Jacobsen Grubbe Máriaját is lefordították, meg Ibsen új drámáját és most még Knut Hamsunt is. Oh Jacobsennek felette örültem, szegény barátomnak minden sor írása az én szemem láttára született meg. Nagy volt, a legnagyobbak közül való volt. Azt hallom, hogy Ibsen darabját egyik szabad-színpad-szerű színházukban a Kisfaludy-Színházban, előadják. Érdekes vállalkozás, ám-bár Ibsen drámájának ama részeivel, melyekben a szobrász ember alkotásairól van szó, éppen nem értek egyet. Képzelmem csak el az olyan szobrot, amelyben holt emberek másznak fel a föld hasadékaiból s a háttérben egy asszony jelképezi a föltámadást. Csakugyan igazuk van a mi szobrászainknak, akik ennek a szobornak a láttára avval gyanúsították Ibsent, hogy soha életében sem látott még szobrász-mütermet. Az öreg éppen nem tud plasztikusan gondolkodni, nem. Ezt nem fogja rossz néven venni tőlem, aki már egyebet is mondtam róla. Ibsen jó, sohasem haragszik, vagy ha haragszik is, hamar békül s egy-egy erősebb kritika után is szeretettel öleli az embert a szívére. Még Strindberget is szereti, akinek pedig meglehetősen ellenlábasa. Strindberget nemde ismerik önök is? Érdekes ember, nagyon érdekes. A Julia kisasszony című drámája például egyes helyeken valóságos bravuroz. Csak ne volna olyan féltékeny a feleségére! Egyenesen komikus az ő féltékenysége. Képzelmem csak, a második fiának a születésekor minden barátját meggyanusította. Levelet írt mindenkinek s azt írta benne: Uram! Vallja be!... Ugy-e furcsa dolog ez?

Bocsánat, hogy megint haza tévedtem, holott ön most magyar igazságokat szeretne hallani tőlem. Kérem, appelláljon a tudatlanságomra s fűrkészsen tovább azokban a dolgokban, amelyeket nem tudok.

Igen. A magyar drámairodalomról is szólnak? Hát mindössze egy drámát láttam, azt is Prágában. Madáchnak az Ember tragédiáját. Azaz hogy még ezt sem mondhatom, mert ez nem dráma. Nem, higgye el kérem, hogy a világtörténet nem a színpadra való. Persze, ha önök szépnak tartják ezt a darabot, hát valószínűleg szép is, de én... Nem, ez nem dráma. Különbösen is azt hiszem, hogy itt megint a főt ibolyával van dolgunk. A fordítás, amely elrabolja a nyelvi szépségeket...

A színházairól még nem mondhatok sokat. Tegnap a Népszínházban voltam, ahol Szép Helénát adták. Kúry Klára igen csinos, egészen kedves a szerepében, de a komikusai gyengék. Kérem, a komikusnak gyors arjátékának kell lenni, evvel bilineseli le a közönség figyelmét, az önök komikusai pedig igen kényelmesen váltják fel az arcukat. Erről a színházról különben mást is kell mondanom. Igazán bámulatos dolgokat láttam ott, úgy a hölgyeknél, vagyis a hölgyeken. Vagy mondjuk úgy, hogy éppen a hölgyeken keveset láttam. Azt hiszem, érti. Ez meglepett. Ha Kopenhágában ilyen méretű szoknyákat viselnének a hölgyek, a rendőrség a színpadra rohanna és öt perc múlva be volna csukva még a királyi színház is... Különbösen a Venus. Kérem az a Venus, akin csak egy lepel van s valami uszó öv, vagy mi... Hiszen érti, ugy-e?

Blahánét is láttam. Szép asszony.

— És Kúry Klára ugyanezt mondja önről, Brandes ur.

— Ah! Nagyon kedves. De lássa, kérem, én abban a korban vagyok, mikor az asszonyok dicserete semlegesen érint. Különbösen az asszonyokról lévén szó, igazán azt kell mondanom, hogy még nem láttam magyar típusú asszonyt Budapesten. Nem is tudom megalkotni magamnak a magyar típus fogalmát.

Tegnap mondták az Otthonban, hogy a fővárosban ne is igen keressem... Hogy itt nem találom meg. Ugy nagyjában csak egyet mondok még. Meglep az önök szabadsága. A nagy szabadsága. A tárgyaló termek mindennütt nyitva állanak, a színházak, a könyvek. Csak fel kell használni, élni kell vele...

Ime, ezek az igazságaim. Ha azt is meg akarja írni, hogy mit olvasok fel szombaton, megmondom. Apróságokat, anekdotákat Ibsen életéből. Ni, most is jut eszembe róla valami. Fel is írom.

Felírta. Meghalljuk majd szombaton. Az igazságokat pedig, amiket mondott, el kell viselni.

A megsértett nagykövet.

Budapest, március 29.

Röviden már mi is megemlékeztünk Radolin hercegnek, a pétervári német nagykövetnek esetéről, akiről Vladimír nagyherceg azt mondta, hogy unalmas ember. A dologról sokat pletykáltak ugy Péterváriban, mint Berlinben s alaposan fel is fújták. A New York Herald most hiteles forrásból közli a pikáns eset lefolyását, úgy ahogy itt következik:

A pétervári udvar legutóbbi bálján, abban a pillanatban, amikor az egész társaság az ebédlőteremben megterített kis asztalkák felé igyekezett, Vladimír nagyherceg egy hölgynek nyújtotta a karját, hogy asztalához vezesse.

A hölgy zavarba jött.

— Fenség — mondta — legnagyobb sajnálatomra nem fogadhatom el megtisztelő ajánlatát, mert már a német nagykövethöz ígérkeztem...

Vladimír nagyherceg elmosolyodott s udvarias hangon szólt:

— Milyen unalmas emberek ezek a német diplomata!

Csak ezt mondta.

Természetes, hogy ez nem akart sértés lenni, csak éppen tréfás bók a szép hölgynek, mintha azt mondta volna: „Haragszom a német diplomatára, amért nagysád társaságától megfosztott”.

Nagy volt tehát a nagyherceg meglepetése, amikor megtudta, hogy Radolin herceg német nagykövet ezért megsértődött. De nemcsak hogy megsértődött, hanem elkövette azt a — diplomatától különösen furcsa — tapintatlanságot, hogy odament Vladimír nagyherceg feleségéhez és elpanaszolta neki a dolgot. A nagyhercegné megütődött ezen a furcsa panaszon s amikor Radolin herceg bevégezte mondókáját, hidegen így szólt neki:

Én itt nem vagyok német hercegné, hanem egy orosz nagyherceg felesége...

Azonnal hátat is fordított az elképpent nagykövetnek s átment a másik szobába. Ezalatt a dolognak hamar híre ment. A kínos jelenet tanui Muraviev gróf külügyminiszterhez szaladtak, hogy intézze el az ügyet. Muraviev főlkere Radolin nagykövetet, s azt tanácsolta neki, hogy kérjen bocsánatot a nagyhercegnétől. Radolin ebbe bele is egyezett. Az orosz külügyminiszter erre a nagyhercegnéhez ment, s tudtára adta, hogy Radolin bocsánatot akar tőle kérni. A nagyhercegné haragosan felelt:

— Nemesak, hogy nem vagyok kíváncsi a bocsánatkérésére, hanem egyáltalán nem óhajtok azzal az ural ezental találkozni...

Persze, a bocsánatkérésből semmi se lett. Néhány nap múlva gróf Montebello francia nagykövet diplomáciai ebédet adott a cár és a cárné tiszteletére. Ott volt az egész diplomáciai kar, az uralkodóház minden tagja, csak éppen Vladimír nagyherceg felesége hiányzott. Meg is izente, hogy azért nem ment el, mert nem akar a német nagykövettel egy asztalnál ülni.

A nagykövet iránti bosszujában annyira ment, hogy most, a mikor leányával Párisba utazott, kijelentette, hogy mire Pétervárra visszatér, más nagykövetet akar Radolin helyén látni.

Radolin herceg ezek után visszahívását fogja kérni a német császártól.

Halott a pincében.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 29.

Gyanus körülmények között találtak halva ma délelőtt egy vagyonos bádgosmestert, egy jól jövedelmező üzletnek a tulajdonosát, saját házában a pincehelyiségében. A rendőrség még késő éjjel is kutatja, keresi a titokzatos ügy fonalait, de éjjel után még mindig nincs tisztában azzal, hogy gyilkosság, vagy öngyilkosságnak esett-e áldozatul az illető, akinek, legalább a látszat szerint, semmi oka nem volt az öngyilkosságra.

Pollák Henrik bádgosmestert találták ma délelőtt halva a Tüzoltó-utca 32-ik szám alatt lévő házában a pincehelyiségében, ahol a műhelyei voltak. Pollák Henrik gazdag ember hírében állt és a Városház-utca 2. szám alatt lévő nagy üzletén kívül az övé volt az a ház is, amelynek pincéjében ráakadtak holttestére.

A szerencsétlen embernek családja van, felesége és egy felnőtt leánya, aki dr. *Morgenstern* né s a Wosselényi-utca 37-dik számú házban lakik. Polláknak a felesége — régi szokás szerint — ma reggel korán elment hazulról, a Gránátos-utcában lévő üzletbe, ahova Pollák mindig csak egy tíz-tizenegyre tájban szokta követni. Az üzletben szokták elkölteni ebédjüket is és csak délután ment Pollák mindig haza ismét, hogy ellenőrizze a műhelyében dolgozó segédekét.

Pollákné ma délelőtt hiába várta ebédre a férjét. Azt hitte, hogy valami dolga akadt és szinte nem is nyugtalankodott, de mikor már egy órára sem érkezett meg, haza sietett, hogy megnézzze, mi az oka annak, hogy a rendkívül pontos ember — aki soha nem maradt el az ebédéről — ma nem ad életjelet magáról. Először a lakásba ment föl — a ház első emeletén laknak Pollákék, de miután ott nem találta, fellármázta az egész házat és a házbellekkel meg a házmesterrel, *Dezse* Imrével kutatni kezdtek az egész házat, de sehol sem akadtak rá.

Dezse Imre házmasternek jutott eszébe, hogy megnézzék meg a műhelyben, hátha ott van Pollák. A műhely ajtaja azonban be volt zárva. A házmester benézett az ablakon és észrevette, hogy a kulcs elül a falban lévő szegre fel van akasztva. Az ajtót akarta feszíteni, de ez nem sikerült, *alkulcsot hozott hát s azzal nyitotta ki az ajtót.*

Bent nem kellett sokáig keresni Pollákot; hamarosan megtalálták, de élettelenül. Ott feküdt a pincében egy vasgerendához támasztott létra tövében, feccel a föld felé, halva. Feje hátsó részén, közel a nyakához két hatalmas seb tátongott, körülötte pedig nagy vértócsa volt.

Az esetről értesítették a rendőrséget, amely egyik tisztviselőjét a vizsgálóbíróval együtt kiküldte a helyszínre. A rendőrség megkezdte a vizsgálatot, helyszíni szemlét tartott s egyelőre csak annyit konstatált, hogy a létra mellett, amely alatt Pollák holtteste volt, egy félig kész jégszekrény van és ha Pollák vagy balesetnek, vagy öngyilkosságnak az áldozata, akkor a jégszekrényen zúzta be a fejét, amikor a létráról leest. *Nagyon gyanus körülmény azonban, hogy a jégszekrényen nem találtak vérvonásokat.*

A házbellek azt állították, hogy kilenc óra tájban látták még Pollákot, amint lement a műhelybe, ahol ebben az időben még legények is dolgoztak. Hamarosan előkerítették a legényeket s ezek a következőket beszélték az esetről:

Pollák kilenc óra tájban ment le a lakásáról a műhelybe, ahol két bádgos és egy asztalos legény dolgozott. Amint körülnézett a műhelyben, a két bádgosot rögtön elküldte a váci utcába egy házhoz, hogy ott valami munkát végezzenek. Ekkor már csak az asztaloslegény maradt a műhelyben, aki háromnegyed tizenkettőig maradt ott. Ekkor azt mondta neki Pollák, hogy ő is menjen el a váci-utcai házba, mert asztalosmunka is akad ott. A legény összeszedte a szerszámaikat és elment az említett házba, de ott nagytűt néztek a többi segédek.

— Mit keres itt, hisz nincs itt asztalos munka?

— A gazdám küldött! mondta a legény.
Az asztaloslegény eltávozott s a másik két legény csak akkor tudta meg, hogy mi történt odahaza, amikor a rendőrök mentek értük, hogy kihallgatásra vigyék őket.

A rendőrség nagy erővel folytatja az ügyben a vizsgálatot, mert idáig semmiféle okát nem tudja senki adni Pollák öngyilkosságának és egyéb gyanus körülmény is merült fel, amely arra enged következtetni, hogy Pollák gyilkosságnak esett áldozatul.

Két dolog lehetséges, Pollák vagy öngyilkos lett s a létráról esett le, de — amint a rendőrség hiszi, akkor előbb megmérgezte magát s úgy szedült le a létráról és — fejét a készülő jégszekrényen törte

össze, vagy pedig valaki meggyilkolta és ez a valaki a műhely ajtaját kívülről alkulcsossal bezárta, hogy az emberek így öngyilkosságra gondoljanak.

A rendőrség az összes házbelleket és alkalmazzottakat beidézte a gyanus ügyben s éjjel után még mindig tart a kihallgatás.

SZINHÁZ, ZENE.

Hippolit halála.

— Az új *Phédra*-fordításból. —

THEZEUS:

Theramén, te vagy?

Hol a fiam? Mit tettél a fiammal?
Kicsiny korától gondjaidra bízтам!
Mert sírsz? Honnan fakadnak e könnyűk?
Szólj a fiamról! Mit csinál? Beszélj!

THERAMEN.

Ó megkésétt gond! Ó fölösleges gond!
Ó hatatlan gyöngédség! Hippolit
Nincs többé! Nincs!

THEZEUS.

Hatalmas istenek!

THERAMEN.

Az emberek közt nem volt kedvesebb,
S árthatlanabb sem, bátran mondhatom!
Láttam meghalni!

THEZEUS.

A fiam halott!

Most, hogy feléje tartam karjaim:
Az istenek sietetik halálát!
Mily balszerencse, ah! mily hirtelen
Villám csapott rá?

THERAMEN:

Még alig valánk

Túl a kapún... Ó ott állt szekerén,
És körülötte a levert kíséret,
Bús, néma, mint én. Révedezve hajtott
Mikéne utján s a lovakra eszűgött
Hanyag gyeplője. Dölyfös paripái,
— Úrok szavának máskor oly nemes,
Hatalmas tüzellel engedelmesek — most
Lehorgaszották mélyen a fejük,
Merev szemükben bánat, mint ha ők is
Rész vettek volna kedves fékezőjük
Merengésében. Most egyszerre rémes
Kiáltás zúg ki a habok közül,
Megtépve a nyugalmas levegőt,
S a föld gyomrából egy irtózatot
Hang válaszol rá nyögve! Megfagyott
Bennünk a vér, egészen a szívünkig!
A paripák füleltek égre borzolt
Sörénnyel... Ekkormegnyílt a folyékony
Siklás óle s egy óriási víz-hegy
Dagadt föl gyorsan a tajtékozó
Habokból! Gördül, hőmpolyög felénk,
Pezsseg, szétloccsan és kidob magából
Egy bömből, dühös szörny-állatot!
Rettentő szarvak széles homlokán,
Otromba testén sárgás pikkelyek,
Vérszomjas sárkány, öklelő bika,
S a csapkodó fark gyűrűkben vonaglik
Mint a kigyó. Rekedt bögeése rázza
Irtózatón a rémült partokat;
Az ég borzadva nézi ezt a szörnyet,
Rendül a föld, dögvészes lesz a lég,
S az ár, mely hozta, félve visszahátrál.
Mindenki fut s mert itt haszontalan
A bátorság: mindenki menekül
A szomszédos templomba. Hippolit
Marad helyén csak, méltó magzatául
Egy büszke hősnek. Döbbszent paripáit
Megállította; dáradt vett elő,
A szörnyre előzött és biztos dobással
Ütött sebet rőt, puffadt oldalán.
Düh s fájdalomtól ágaskodva, most
Zuhan a szörny a paripák elé,
És míg lábuknál bőve hempereg,
Tüzes, mely torkát rémesen kitárja
És lángot, füstöt, vért ökad ki rájuk.
A megvadult mén mind vágatni kezd;
Féket, parancsot többé egy sem ismer;
Erőlökdi gazdájuk — mind hiába;
Zablájukon véres hab szakadoz;
Sőt azt beszélik, hogy e rém-zavarban
Egy istent láttak, aki porlepett
Lágyékkukat tövissel verte, szúrta.
A rémülettel megdühödte: sziklák
Közé rohannak; ah recseg-ropog,
Török a tengely s Hippolit alatt
Darabra hull az összetört szekér.
Bátor fiad vergődik a kuszált,
Kemény gyeplők közt — ó uram, bocsásd meg
Fájdalmamat! A mit most láttam én,
Az könnyeim örök forrása lesz! —
Láttam, király, boldogtalan fiad,
A mint hurcolták a saját kezével
Táplált lovak: rájuk kiált a porból.

De hangjától csak megjednek és
Jobban robognak; egy seb már a teste;
A róna hangzik jaggató szavunktól;
Ellankad végre tomboló hevük;
Megállanak a sírok közelében,
A hol pihennek hosszú sorban a
Királyi ösök; hozzá sietek
Nehéz sohajjal és jön mind utánam
A bús kíséret; könnyen akadunk rá,
Mert a nemes vér nyomdokán megyünk;
Piroslik tőle minden szikla; minden
Tövisbokr elrابلott valamit
Vérrel kevert, megszakgatott hajából.
Megérkezem; ráhajlok; szólitom;
Alélt kezét kinyújtja most felém,
Kinyílik lassan haldokló szeme,
S megint lezárul. Aztán súgva szól:
„Az ég megfoszt ártatlan léletemtől.
Ha meghaltam, viseld gondját barátom
Az elhagyott, szegény Ardiának!
S ha egyszer majd tisztában lát atyám,
S méltatlanul rágalmozott fiát
Siratni fogja — mond meg azt neki,
Hogy sértett árnyam megbékült vele
Ha foglyával jól bánik; mond meg neki,
Hogy adja vissza...” Itt elszállt a lelke!
Más nem maradt a karjaim között, csak
Egy éktelen test; gyász-émléke a
Haragvó ég kegyetlen bosszújának;
Egy ismeretlen — még apjának is!

Ábrányi Emil.

**** Signorini az Operában.** *Signorini* Ferenc hét évi távollét után visszatért a magyar királyi Operához, ahonnan pénzbeli differenciák és egy inténdans ellenszenvé miatt volt kénytelen világga menni, mintán nálunk már jól érezte magát és alaposan hozzáfogott a magyar nyelv megtanulásához. *Signorini* — szerencsésére — nem hozta vissza hatalmas embonpointját, de visszahozta erőben, épségben, csorbanélkül a maga csengő, érces, igazi tenorhangját. Hangja még a régi, de a tudásban gyarapodott; több mérséklettel, több művészettel énekel, mint hét évvel ezelőtt. Raoul románcaival egy csapásra meghódította a közönséget. Tomboló, percekig tartó tapsvihar támadt a befejező magas hangok után. A közönség magánkívül volt örömben, hogy újra hall egy igazi hős tenort, akinek a hangja széles melből árad és könnyen száll a magasba s akinek előkelő iskolája van, mely az ének hatását megkétszerezi. A közönség még azt is elnézte a visszatért tenoristának, hogy a románca második részében csaknem egy negyed hanggal feljebb járt, mint a kísérő zenekar és addig tapsolt, míg *Signorini* — akit vendég léteére a szabályrendelet nem kötelez — ismételte az egész románcaot. S az ismétlés javára vált, mert a distonálás teljesen megszűnt. A tündető tapsok minden felvonásban megújultak. *Signorini* visszatérése új életet hozott az Operaházba, ahol hónapok óta kriptaszerű hidegség uralkodott. A közreműködők közül Vasquezne, Ney Dávid, Bock és Kornay Rikárd adtak kitűnő éneket és játékokban. The rest is silence.

**** Változások az Operaházban.** A magyar királyi Operaház vezetésében az idei szezon befejeztével — mint biztos forrásból értesülünk — nevezetes változások történnék. *Káldy* Gyula, az Operaház igazgatója június harmincadikán penzióba lép és helyébe jó *Mészáros* Imre, zenekari igazgató, akinek szereplése a filharmonikusok közösségéből ismeretes. *Erkel* Sándort pedig, műintézetünknek ez a lángelméjű büszkeségét, akinek egészségi állapota aggodalomra szolgáltat okot, penzióba küldik; nyugdíja: ötezer forint.

**** Népszínház.** Jökeadvő volt ma a Népszínház közönsége. Azt a darabot adták, amelynek egyik felvonásában a közönség is játszik, az egész színház egy nagy szinpad, benne a kisebb, szegényesebb, amelyen Otello kegyetlenkednek, ha nagyrajtai Zajtai István meg nem mentené *Oféliát*. A *peleskei nótárius* kalandját zsufozt ház, sok-sok babaar kísérte figyelmes érdeklődéssel. *Szentgyörgyi* István nótárius az igazi, magyaros nótárius. Sok tapsot kapott a vendégművész; az orkeszterben való szereplésekor természetesen óriási hatása volt a mókáinak. Hogy a közönség közé telepedett, hirtelen meg is barátkozott a szomszédjaival és távozásakor virágot dobált a páholyokba és az első sorokba. Siposné, Bojár Teruska, Solymosiné, Kiss Mihály, Horváth, Solymosi, Szirmai szintén elemükben voltak. (H-u.)

**** Hangverseny.** A Gyermekekbarát Egyesület tegnapelőtt jótékonyceü gyermekelőadást rendezett. A hangversenyen *Márkus* Aranka operanékesnő nagy sikerral énekelte néhány műdalt. *Zilahy* Gyula *Apróságok* a gyermekekhez címmel olvasott fel néhány kedves humoreszket. *Lichtenstein* Dóra gyermekdalokat énekel. Közreműködött még *Fodor* Ernő szongoraművész és *Herzl* Miksa heggediművész. A közreműködőknek sokat tapsolt a díszes és nagy közönség.

**** Nagy házi hangverseny a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó e heten ma rendezte utolsó hangversenyét, mely egyáltalán a legérdekesebb is lesz. A fő-

város író és művészeinek jeles működések köze es estélyen, hogy mindazonoknak, akiket a Telefon Hírmondó abbonensei között számlálhat, kellemes estét szerezzenek. Közreműködésüket megígérték a következők: *Bacskó Nelli, Hentleiner Poni Mariska, Inke Gizella, Komáromy Mariska, Ligeti Juliska, Ledófsky Gizella, Revere Elvira, Varlent Vilma, F. Vandóla Vilma, Vasquez Molina Idalia grófné és S. Vadnai Vilma úrnők, Csemmer Lajos, Gábor János, Hegedűs Gyula, Lányi Géza, Larizza Vince, Mihály Ferenc, Somló Sándor és Takács Mihály úrak. E hangversenyre, mely a holt hangverseny szononban esemény-számba megy, ez utón is felhívjuk a nagyközönség figyelmét. — A hangverseny után érdekes híreket olvastat fel a Telefon Hírmondó szerkesztőség, majd még 11 óráig katonas és cigányzene átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül.*

A Valton-család.

— A Vígyszínház bemutatója. —

Budapest, március 29.

Henri Lavedan: *Catherine* című színműve voltaképpen egyik legérdekesebb darabja az ideai színházi évadnak. Egyike a legérdekesebbeknek az — előzményeinél fogva. Nekünk tudniillik, akiknek elég jó emlékező tehetségünk van, visszaemléskünk az évad legelejére, amikor e miatt a darab miatt erős kommunikáció-háború folyt a *Nemzeti Színház* és a *Vígyszínház* közt. Minél a két színháznak ott szerepelt a programján, de a *Catherine* jogszert tulajdonosa a *Vígyszínház* volt s a *Nemzeti Színház* kénytelen volt, fájó szívvel, lemondani róla. Fájó szívvel mondjuk, mert mi, akik egy kicsit be vagyunk avatva a kulisszák mögött folyó dolgokba is, tudjuk, hogy a *Nemzeti Színház* annyira szerette volna megszerezni a *Lavedan*-darabot, hogy nem kevesebbet ígért cserébe a *Catherine*-ért, mint a *Zazá*, és a tetejébe ráadásul még a — *Cyrano de Bergerac*ot is!

Ezt a két előkelő színház vetélkedését előidézett darabot láttuk ma este a *Vígyszínházban* A *Valton-család* cím alatt...

Henri Lavedan, ugy látszik, az ellentétek drámaírója. Aki a *Szeccsiót* látta, alig tudná elhinni, hogy ugyanaz a toll, amely azt a darabot írta, írta meg a *Catherine*-t is, aki ezt látta, akár esküt tenne rá, hogy a *Catherine* szerzője nem írhatta a *Szeccsiót*. De minthogy minden kétségen felül álló dolog, hogy a *Szeccsiót* is, a *Catherine*-t is egy és ugyanaz a *Lavedan* írta, azért mondtuk, hogy az az ur az ellentétek drámaírója.

Éppúgy, mint ahogy vannak piktorok, akik egy bizonyos képűkhöz megfestik az *ellentét-képeket* (Gegenszük.) éppúgy *Lavedan*-nak a *Catherine*-je is valóság-gal ellendarabjával készült a *Szeccsió*-nak.

A *Szeccsió*-ban csupa társadalmi árnyék, a *Catherine*-ben csupa társadalmi fény.

Ha a *Szeccsió*-ban *Lavedan* szatírát írt is, amivel megmondta egyuttal azt is, hogy erősen tulozta annak a társadalmi milieunek a jellemző vonásait, amelyet darabjában bemutat, a *Szeccsió* társadalmi mégis a dekadens romlottságnak a szuperlatívusa. Mintha csak azt akarta volna mondani ezzel a darabjával: ime, a mai francia társadalmi romlottság torzképe!

A *Catherine* éppen az ellenkezőjének a thézisnek: ime, a mai francia társadalom a tiszta erény és becsületesség!

Észrevette-e *Lavedan*, miközben a darabját megírta, hogy az erények festésében éppoly merészen tulzott, mint amikor a romlottságot megfestette, ezt függő kérdésnek hagyjuk, de hogy tulzott, az kétségtelen.

A *Catherine* az erényes emberek drámája, de nem azoké az erényes embereké, akikre az élet szennyéből rátapad, ha nem több, egy porszem, hanem a csupa-erény embereké, akik tán — a földön se járnak!

Itt egy fiatal, vérbeli herceget látunk, aki védőbeszédet tart a szegény leányok mellett s valamenynyit feleségül szeretné venni, csak hogy segítsen a nyomorukon s amikor egyikik ezeknek a szegény leányoknak, *Valton* kisasszonyt, feleségül is akarja venni s megmondja ezt az édes anyjának, a vérbeli hercegné-anya így szól hozzá:

— Jól teszed, fiam, vedd el! Mondjon a világ, amit akar, nagyon jól teszed!

És itt van az egész *Valton-család*. Az öreg templomi organamester, két leányával, *Catherine*-nel és *Blanchese*l, akik szegényes kis egzisztenciájukat becsületes, nehéz munkával biztosítják. De ez még semmi: ez a *közönséges* becsületesség és jellem. De amikor *De Coutras* hercegné eljön a szegényes lakásba, hogy megkérje a fia számára a szegény zongoratanítónót, aki leckéket adni járt a házába, akkor a szegény leány a legnagyobb dilemmába kerül magával: szereti a herceget, de egy órával előbb odaigértte a kezét *Mantel Georges* urnak, akit nem szeret s ez elég ok arra, hogy kikoszorázza a herceget, Szerencsére azon-

ban ez a *Mantel Georges* is a kiváló jellemek fajtájából való: imádja *Catherine*-t, de észreveszi, hogy a leány a herceget szereti s habár a leány állani akarja szavát, maga kényszeríti oda az íróasztalhoz, hogy írja meg a hercegnek az igenlő választ. Még a levelet is ő maga viszi el a hercegnek. Micsoda becsületesség!

A színmű harmadik felvonásában *Catherine* már felesége az ifjú *De Coutras* hercegnek. Nemcsak felesége már, de sőt a herceg rájött már arra is, hogy a szegény zongoratanítónó nem elég előkelő hercegné. Ez azonban csak habkönnyű fodroska a hathónapos házasság szerelmének a tengerén; az, akinek a részéről vihar fenyeget, *Helén*, a herceg unokahuga, egy elvált asszonyka, aki már négy hét óta vendége a fiatal párnak. *François* herceg már gyermekkorától fogva ideálja *Helén*-nek, csak hogy a herceg ezt nem vette észre. *Helén* másnap már elhagyti őt a kastélyt, de elutazása előtt — egy boldog órát kér *François*-tól. A herceg meg is szédül és egymás karjába dőlnek.

Ilyen helyzetben találja őket *Catherine*.

— Asszonyom, — szól *Helén*-hez, — nem szükséges elmennie; ha szeretőjének akarja a férjemet, önnök adom!

— Elfogadom! — lihegi a szenvedélyes szerelemtől lihegő *Helén* s odafordul a fiatal herceghez: — Jössz-e *François*?

És a herceg ezt válaszolja:

— Nem megyek!

Helén megszégyenülve távozik, de *Catherine* is elszakad a férjétől.

A negyedik felvonásban *Catherine* el akarja hagyni férje házát. Itt akar hagyni pompát, fényt, gazdagságot és visszamenni a szegénységébe. Hiába kéri az édes apja, a hercegné anyósa, hiába a bünbánó ura, hogy bocsásson meg és maradjon, *Catherine* menni akar. Már táviratozott is *Mantel Georges*-nak, hogy jöjjön érte és vigye el. *Mantel* meg is érkezik és a szerető férfi az, aki kibékíti *Catherine*-t az úrával és visszavezeti a férje karjába.

— Milyen jellem! — kiáltottunk fel meghatottan.

Szóval a dekadens Párisban még vannak hercegi familiák, amelyek tultesznek demokratikus érzelmek dolgában a nyárspolgárokon, nyárspolgári familiák, amelyek lelki nemesség dolgában fölülte állanak a legelőbbkelő arisztokrácián.

Mindez oly szép és felemelő, különösen ha olyan fényes dialogusokban van megírva, mint amilyenekben *Lavedan* a darabjait írni szokta.

A *Szeccsió* romlottságának a nadirjáról *Lavedan* egyszerre csak a *Catherine* erkölcsi nemességének a zenithéjére ragadja fel alakjait s *fehérébb estét* képzelni se lehet, mint amelyet *Lavedan* ebben a darabjában a közönségnek nyújt.

A *Vígyszínház* a *Lavedan*-darabot ahhoz az előkelő tónushoz méltóan adta elő, amelyben lejártszódik. Azt a meggyőződést kellette bennünk az előadás, hogy a *Vígyszínház* nemcsak a könnyűvérű francia bohózatok sikamlós terepén van otthon, de a színmű magasabb feladataihoz is meg van a kellő ereje. *Szeremi* Gizella *Catherine*-ja minden tekintetben érdemes, egyöntetű alaktiszta volt s épp úgy megtalálta a szegény zongoratanítónót szerény, mint a hercegné-feleség sértett hangját. Az igazi előkelőséget *Hunyadi* Margitot kívül, aki az öreg *De Coutras* hercegnét igazi finomsággal játszotta, *Lenkei* Hedvig képviselte ma este a *Vígyszínház* színpadán, *Helén* szerepében. *Lenge* alakjánál fogva szinte rátermett az e fajta szubtilis szerepekre s játéka bővelkedett a finom árnyalásokban. Legteljebb a harmadik felvonás szenvedélyes kitörésében nélkülöztük a nagyobb erőt.

Nagyon szerencsés esteje volt *Balassának*, aki az öreg *Valton* alakjában egy minden részletében jól megrajzolt, következetesen keresztülvitt alakot játszott meg. Tartalmas, jellemző volt minden ízében s a legjobb jellemzésnek bizonyította magát ma este. A fiatal herceget *Fenyvesi* játszotta az ő kissé szenttelen modorában, de ha érzésének melegségéből hiányzott is a fellángoló hev, annál jobban sikerült neki érvényesíteni a szerepnek azt a részét, amelyben a fiatal herceg arisztokratikus előkelősége lép előtérbe. *Mantel Georges* *Gál* játszotta azzal a bevégzett művészetel, amelylyel mindent meg szokott játszani. Apróbb szerepeket játszottak *R. Rostagni* Irén, *Varsányi* Irén, *Szerényi*, *Kazahozky* és *Nógrády* Jolán, aki egy beteg leánykát sok megható vonással tett nagyon rokonszenves. Két apró gyermekszerepben *Gyöngyi* Jolán és *Halász* Irén rendkívül kedves volt.

A közönség a darab hatásosabb részeit nyílt jelenésekben is megtapsolta, a felvonások végén pedig sokszor hívta a szereplőket.

(M—s.)

FŐVÁROS.

(*) A fővárosi közgyűlés. A főpolgármester jubileumának ünneplése miatt tegnapi elmaradt ügyeket ma délután intézte el a közgyűlés, *Márkus* József főpolgármester előnléke mellett.

Rényi Dezső főjegyző bejelentette az időközben érkezett miniszteri leiratokat, valamint *Göds* Józsefnek a beadványát, a közönségi takarékpénztár alakítása tárgyában. Ez utóbbit kiadta a tanácsnak javaslatlétel végezt.

A kormány és a főváros között vitakérdésé vált az egykori Újépület telken átvonuló utak munkálatainak költsége. A tanács, mivel a kormány jogjában is elutasító választ adott a hatóságoknak, most azt a javaslatot teszi, hogy a közgyűlés haladéktalanul valóssítsa a nélkülözhetetlen közmunkákat, azzal a világos kijelentéssel, hogy ez az intézkedés semmiképpen sem érinti a fővárosnak az államkincstárral szemben meglévő igényeit. Javasolja továbbá a tanács, hogy a főváros a jogait bíról uton érvényesítse.

Máttyus Arisztid fülhozza, hogy az államkincstár mindannyiszor, valahányszor a fővárossal van ügyelet, jogosulaton előnyöket igyekszik szerezni, a főváros hátrányára. Ez a tendencia következetesen mutatkozik mindig, amikor értékekről van szó. Az Újépület átvételénél amugy is nagyok voltak a főváros terhei s most újra mintegy 800.000 koronára rugó költséget akar az államhatalom, jogtalanul, a fővárosra hárítani. Pedig az állam milliókat nyri ezen a telekcsoporton. Elfogadja ugyan a tanács javaslatát, — de, mielőtt az ügyben véglegesen döntenének, azt az indítványt teszi, intézzenek még egyszer füliratot a kormányhoz, de nem a pénzügyminiszterhez, mert hiszen ő már két ízben is elutasította a főváros idevonatkozó kérését, — hanem a miniszterelnök-höz, mint akitől el lehet várni, hogy igazat ad a fővárosnak, amely a valódi jogi alapon áll. Kéri, hogy a füliratot küldöttség adja át *Széll* Kálmán miniszterelnöknek. *Hellet* Ferenc a tanács javaslatát fogadja el. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

A Budapesti Kávés Ipartársulat főbebeszést adott be, az ellen, hogy a gyalogút-foglalás díjait a tanács fölemelte. A tanács elutasító javaslatlétal terjeszti az ügyet a közgyűlés elé. *Némái* Antal kéri a közgyűlést, hogy a díjaknak legalább is egyharmadát engedje el. A közgyűlés többsége a kávésok főbebeszést elutasította.

A légszusz-társaság leszállította a közfogyasztásra szánt Auer-féle lángzők árát 5 forint 47 krajcárra. A tanács javasolja, hogy a szabadalom megszűnése esetén, vagy ha bármi okból is leszáll a lángzők ára, a társaság köteles legyen újabb tárgyalásba bocsátkozni a fővárossal. Ha pedig ekként egyezség nem sikerülne, választott bíróság döntson. Ezzel szemben *Boross* Soma egyszerűen csak kötelezni kívánja az Auer-féle társaságot arra, hogyha az árak leszállanak, ezt a leszállított árt azonnal alkalmazza a fővárossal szemben is. A közgyűlés elfogadta *Boross* indítványát.

Ij. Cséry Lajos vállalkozó azt az ajánlatot tette, hogy engedje meg a főváros neki a locsoló-kocsik kettős fogatit egyes fogatokra kieserélnie s akkor 6 800 korona díjat térít meg a fővárosnak. A köztisztasági bizottság s a tanács azt javasolja, hogy követeljenek 10.000 koronát a vállalkozótól s a kísérlet csak egy évi időre szóljon. *Gerő* Lajos kéri, hogy ilyen alakban ne fogadják el a tanács javaslatát, hanem mentsek föl általában *Cséry*-t a locsoló-kocsik fogatitnak az előállítására, vagy esetleg egyezkedjenek ki kedvezőbb módon a vállalkozóval. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Hozzájárultak ahhoz, hogy a királyi elemi iskolákhoz 6 igazgatótanítói, 24 tanítói, 25 tanítónői, 3 segédtanítói és 3 segédtanítónői állás szerveztessék.

(*) Adókvetés. A VIII. ker. (Józsefváros) a) bizottság 30-án az 5583—5634. számig; a VIII. ker. b) bizottság pedig a 6486/b—6535. új helyrajzszámú házakban lakó külön meghívottak III. oszt. keresetadó-javaslatit fogják tárgyalni.

SPORT.

*. A lóversenyek eredményéről a Telefon Hírmondó után szereshet bárki magának leghamarabb megbízható értesülést, amennyiben a Telefon Hírmondó az egyes versenyekről minden futam után rögtön hoz részletes tudósítást.

Nyílttér.

Az

„ÜSTÖKÖS“-t

a legkedveltebb magyar élelaptop a „Budapesti Napló“ magán-előfizetői (ide nem érte tehát a kaszinókat és hasonló egyleteket, kávéházakat, vendéglőket és hírlapirodákat, közvetítő könyvtárusokat) kedvezményes áron, azaz negyedévre 4 korona helyett

3 koronáért

rendelheti meg.

Az előfizetés a „Budapesti Napló“-éval együtt is bekülthető.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelő a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

Hónapos ágyak.

Budapest, március 29.

Itt egy hónapos ágy kiadó!

Ez a külvárosi házak kapuján sürün található hirdetés nemcsak annyit jelent, mint amennyit a szavak mondanak. A hónapos ágyakat hirdető cédlulák tragédiának, szegénységnek, sokszor büntetendőknek, olyan bűnöknek, melyekről a törvényszéki tárgyalás szokta lerántani a leplet. Ma a törvényszék egy ilyen bűnnel foglalkozott, a hónapos ágyak történetével.

Német József is kifüggesztett egyszer egy ilyen cédlulát. Aztán jöttek a lakók, akik nappal kifürkészhetlen dolgokkal foglalkoznak, este pedig sompolyogva, fáradtan térnek haza. Haza, azaz egy ágyhoz. Ez az egész dominiumuk, egy régi ágy, piros kanavász fejeleja, amelyen együtt lakik a szegénység, a bűn és az álom. Jobbról-balról négy öt ilyen ágy van még, férfiak és asszonyok laknak benne. Az asszonyok jól viselik magukat, örülnek, ha pihenhetnek, de a férfiakkal meggyűlt a Német József baja. Különösen Kovács Ferenc okoz sok fejtörést a gazdának. Az asszony még fiatal, takaros...

Ez a mai dráma milieuje. A lefolyásáról a tárgyaláson maga a vádlott Kovács Ferenc számolt be. — Szakítani akartam az asszonnyal, kezdte, mert jegyben jártam egy leánnyal, akit el is vettem volna. Az apám is sürgette, hogy hagyjam ott az asszonyt s ha másképpen nem tudnám fölbotítani a viszonyt, menjek ki néhány hónapra Németországba. Hanem Németné nem bocsátott ki a karjaiból. Hasztalan mondtam neki többször:

— Édes asszonyság, hát van szíve tönkre tenni egy ilyen fiatal embert, mint én vagyok? Már egészen a magának tekintett s amikor január tizenhétedikén megjöttem Gömbáról, szemrehányással illelt, hogy hol csavarogtam annyi ideig. Ez mód nélkül bosszantott és éjjel a nagy fölindulástól olyan láz tört ki rajtam, hogy a fogam is vaogott. Németné lámpát gyújtott s kérdezte, hogy mi bajom. Meg is csókol és mert nem vizionoztam a csókját, fejbe ütött. Magamhoz vettem a revolvert, hogy öngyilkos leszek, amire azelőtt is többször gondoltam. Ezt meglátta Német József, sértő szóval illelt, elannyira, hogy a vér a lejeembe szállt. Egyszerre csak lövés dördült el s én arra ébredtem föl a lázamból, hogy Németet hasba löttem.

— Édes barátom, mondtam neki, bocsáss meg, nem akartalak bántani.

— Ekkor aztán magamat akartam agyonlőni, de a pisztoly csüörtörtököt mondott.

Az elnök: Ön azt mondja, hogy Németnével viszonya volt s hogy az asszony szerelmi ajánlattal üldözte őnt. Az asszony azt mondja, hogy nem úgy áll a dolog. Ön volt az, aki őt a szerelmével üldözte.

A vádlott: Nem úgy van az, nagyszégyen uram. Az én szavam a hiteles.

— Mi oka volt az öngyilkosságra?

— Az apám folyvást szemrehányást tett, hogy miért nem szakítok Németnével.

— Nos, ha szakítani akart vele, miért ment vissza hozzá?

— Mert nem mondtam föl a lakást.

— S miért éppen a Németék lakásán akarta magát elemészteni?

— Nekem nem is az volt a szándékom, hogy ott leszek öngyilkos.

— Minek vette hát elő a revolvert?

— A lázas állapotomban tettem.

— Mifele láz volt az?

— Magam sem tudom. Talán valami idegláz.

Fiatalkoromban tifuszom volt, talán abból az időből maradt.

— De arra csak emlékszik, hogy Német kérte a revolvert?

— Nem kérte, csak azt mondta, hogy ne mókázzak.

— Nos, ön azt állítja, hogy nem tudta, mit cselekszik. De az orvosok azt mondják ám, hogy olyan hirtelen nem veszt el az ember az esztét. És furcsa, hogy addig, míg a lövés el nem dördült, mindenre emlékszik, csak abban a pillanatban vesztette el az esztét, amikor Németet hasba lötte. Különös az is, hogy éppen a ferjét lötte meg, holott az asszony közelebb állott magához. Nagyon valószínű tehát, hogy ön a ferjét akarta megölni, aki féltékeny volt.

— Erre sohasem gondoltam. Nekem Német barátom volt, és sajnálom, hogy a felesége olyan kikapós.

— Tudja-e, mi történt azzal a szegény emberrel, akit meglőtt?

— Annyit tudok, hogy kigyógyult.

— Igen ám, de milyen kínok után.

— Én is sokat szenvedtem.

Német Józsefné szemrevaló fiatal barna asszony. Az elnök figyelmezteti, hogy olyan kérdésre, amely a tisztességét érinti, nem köteles felelni.

Az asszony azt mondja, hogy a vádottal jó viszonyban volt.

Az elnök: Szerette a legényt?

A tanu: Szerettem.

Az elnök: Szerelmi ajánlatot tett magának a vádlott?

A tanu: Igen.

Az elnök: És ön elfogadta az ajánlatot?
A tanu (habozva): Igen.
Német Józsefné elmondja még, hogy Kovács el akart tőle költszenni, de ő marasztalta. A kritikus észrevette, hogy Kovács magához vette az ágyba a revolvert. Kérte, hogy tegye le a fegyvert, de nem tette le.
— Nos és ön ki akarta venni a kezéből a fegyvert?
— Ki. De nem bírtam vele.
— Azt nem tudja, hogy Kovács célozva lőtt-e, vagy csak találomra?
— Azt nem láttam.
— Önkéntlenül fölmerül az a gondolat, hogy Kovács a férjét meg akarta ölni, hogy magával zavaratalanul élhessen.
— Arról sohasem volt szó.
— Szerette Kovács a maga férjét?
— Jó barátok voltak.

A védő: Emlékszik arra, hogy amikor a lámpát eloltotta, odament Kovácshoz és megcsókolta?

A tanu: Hát igaz.

— Volt rá eset, hogy Kovács máskor is olyan lázas volt?

— Többször is megesejt rajta.

— A ferje tudta, hogy magának viszonya volt a vádlottal?

— Azt én nem tudtam.

Az ügyész: Mért csókolta meg Kovácsot?

A tanu: Észrevettem, hogy nagyon nyugtalan.

Az ügyész: Reszketett?

A tanu: Igen.

— Tehát ön a csókkal csak csillapítani akarta?

— Ö kívánta, hogy csókoljam meg.

— És hogyan történt ez? Égett akkor a lámpa?

— Égett.

— És a többiek nem látták, hogy ön megcsókolta Kovácsot?

— Gondolom, hogy nem látták.

A vádlott az asszonynak a vallomásra csak azt jegyzi meg, hogy a csókot nem ő kérte. Németné minden éjszaka lefekvés előtt megcsókolta őt. Máskor vizionozta a csókot, de ezuttal gyöngéden eloltta magától az asszonyt.

Több tanu vallomása után Német Józsefet hallgatták ki, aki csak azt tudja, hogy Kovács őt hasba lötte.

Tizenkét órákor szünetet tartott a bíróság. A szünet után az elnök jelentette, hogy Horváth Zoltán esküdtek rászullett s engedelmével eltávolított, amire helyét dr. Misner Ignác póttaggal töltötték be. A folytatólagos tárgyaláson kibalgatták Német Józsefet majd Minnich Karoly orvosszakértő természetbe jelentését.

Délután kettő órákor felfüggesztették a tárgyalást délután négy óráig, amikor a pörbeszédre került a sor.

A folytatólagos tárgyaláson elnök az esküdtekhez intéződő kérdések megállapított szövegét olvasta fel.

A kérdések felolvasása s a perbeszéd meg hallgatása után az esküdtszék verdikt hozatalra vonult vissza. A verdiktet hosszabb tanácskozás után kihirdették s a vádlottat erős felindulásában elkövetett szándékos emberölés kísérletének büntetésben mondták ki vétkesnek.

A verdikt alapján a bíróság, Kovács Ferencet erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérletének büntetéséért három évi fegyházra ítélte, amely büntetésből az elszenvedett vizsgálati fogság által két hónapot kitöltöttnek vett. Marasztalta továbbá sértett Német József részére 280 korona kártérítés megfizetésében. Az ítéletben az összes felek megnyugodtak.

TÁVIRATOK.

Fécs, március 29. Ő felsége ma magánkiballgatáson fogadta Lichnowsky herceget, a bécsi német nagykövetség volt első nagykövetségi tanácsosát, aki most német követ és a berlini külügyi hivatal előadó tanácsosa.

Odessa, március 29. Paprikov ezredes bolgár hadügyminiszter ideérkezett.

Monarkhiák és Bulgária.

Szofia, március 29. Tegnap este a fejedelmi palotában szentgyörgyi Müller László, Ausztria-Magyarország diplomáciai képviselője tisztelőre diszbed volt, amelyen jelen volt a miniszterelnök, a külügyminiszterium főtitkára, az osztrák-magyar diplomáciai ügyvivősegr személyzete és a fejedelem kísérete. Ferdinánd fejedelem felköszöntötte Ferenc József királyt és házá, viszont Müller osztrák-magyar diplomáciai ügyvivő a fejedelemre, a fejedelmi dinasztiaira és Bulgária felvirágzására üritette poharát.

Csehek üldözése Németországban.

Boroszló, március 29. A lignitzi kormányelnök a sziléziai főelnöknek 1894. szeptember 28-ikáról kelt rendeletének szigorú keresztültvitelét rendelte el, amely szerint a csehek, ha tartósan akarnak Poroszországban letelepedni, az országból kiutasítandók. E rendelet folytán a Landschutban tartózkodó nagyszámu cseh munkásnép április hó 15-ikéig kénytelen lesz távozni az országból.

A német flotta-javaslat.

Berlin, március 29. A birodalomgyűlés költségvetési bizottsága ma folytatta a flotta-javaslat tárgyalását. Gröber (centrum-párti) azt mondja, hogy a hajóépítés költségeinek fedezésére kölcsön kikerülésével más módot kell keresni.

Türpita tengerészeti miniszter kijelenti, hogy a flotta számára való új támaszpontokról szó sincs. A tengerészeti program magában foglal minden előrelátható kiadást. Krupp érdemeit a sajtó nagyon tulozta, hanem azért ő is elismeri, hogy Krupp nagy érdemeket szerzett Németország ipara körül.

A harcba induló miniszter.

London, március 29. Az alsóházban Balfour, a kincstár első lordja kijelentette, hogy Norfolk hercege lemondott főpostamesteri állásáról. A lemondás elfogadtatott.

Az olasz parlament.

Róma, március 29. A kamara ma folytatta Cambrey-Digny indítványának tárgyalását. Pelloux miniszterelnök az indítványozza, hogy szakítsák félbe a vitát és kezdjék meg holnap a gazdasági javaslatok tárgyalását abban a reményben, hogy a házszabálybizottság időközben előterjeszti azokat a reformokat, amelyekel szükségeseknek tart. Erre vonatkozólag szombaton egy tervezetet fognak szétosztani, amely az április 3-iki ülésen szavazásra fog kerülni. (Mozgás. Nagy zaj a szélsőbaloldalon, ahol azt kiáltják: Szavazni! Szavazni!)

A miniszterelnök indítványát nagy többséggel elfogadják. Pelloux indítványának elfogadása után, mikor a szavazás eredményét kihirdették, iszonyu zürzavar és botránnyal kelezett. A szélsőbaloldali képviselők ököllel rohantak a miniszterek felé. A nagy zajban az elnök fogta magát s elhagyta az emelvényét. Pelloux-t szidták és sértegették, a feje körül hadonásztak, míg végre a miniszterelnök kiment. A lárna nőtön-nőt.

Ferri odakiáltott barátaihoz:

— Ez az elnök megszűnt elnök lenni!
Jobbról és baloldaltól egymásnak estek a képviselők. Négyszer erőszakkal kituskoltak, mert ököllel rontottak a jobboldalakra.

Az ősz Catona, a garbaldista ezredes, egy pátriárka szakállu, megrogyó térdű öreg ember, felvászorgott az elnök emelvényre, elfoglalta az elnök helyét s ezt kiáltotta:

— A parlament együtt van, folytassuk a tanácskozást.

Barátai levették a dobogóról az agg hazait.

A szélsőbaloldal elhatározta, hogy a végsőkéig fogja folytatni az obstrukciót.

A belügyminiszter a rend fenntartására szigorú rendszabályokat léptetett életbe.

Ma este a többség tanácskozást fog tartani.

Róma, március 29. Zanardelli vezetése mellett az alkotmányos ellenzék gyűlést tartott, amelyen Rudini hívei nem jelentek meg. Elhatározták, hogy tiltakozni fognak a szavazás ellen, amely a házszabályok ellenére történt s hogy Colombo elnököt lemondásra fogják kényszeríteni.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 29. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.82 1/2. Váltó Párisra 5.18 1/2. Váltó Berlinre 94 7/8. Ezüst 60.—.

New York, március 29. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9.10 1/2 (9.14 1/2) Áprilisra 9.22 (9.34) júniusra 9.16 (9.29) New-Orleansban helyben 9 1/4 (9.9 1/2) — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90 (9.90) Stand white Philadelphianban 9.85 (9.85) Refined in Stand 11.10 (11.10) Credit Balances at Oil City 16.8 (16.8). — Zsír: Western steam 6.75 (6.76) Rohe és Brothers 7.15 (7.—). — Tengeri irányzata állandó. Márciusra — (—). — Májusra 43 1/2 (43.5/8) Júliusra 44.— (43.7/8) — Buza irányzata tartott. Piros ősz helyben 80 3/8 (80.1/4) Szeptemberre 73.7/8 (73.7/4) Márciusra 78.1/2 (78.5/8) Májusra 73.5/8 (73.1/2) Júliusra 73.9/4 (73.5/8) Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/2 (3.1/2) — Kávé: fair Rio 7. sz. 7.14 1/2 (8.1/2) Áprilisra 6.45 (6.55) Júliusra 6.45 (6.55) — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75) — Cukor: 3.2 1/2 (3.5/8) — On: 32.— (31.50) — Iéz: 17.12 1/2 (16.70) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 29. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Buza irányzata tartott. Márciusra 66 3/8 (66.5/8) Májusra 66.7/8 (66.7/8) — Tengeri irányzata állandó. Májusra 38.5/8 (38.5/8) — Zsír: Márciusra 6.42 (6.47) Májusra 6.47 (6.52) — Szalonna short clear 6.95 (6.75) — Sertéshús: Februárra — (—) Májusra 11.65 (11.37) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Szomorú a kicsi fészek...

Szomorú a kicsi fészek,
Nem szól benn' a nóta,
Két bánatos madár lakja
Már olyan régtóta,
A hitük is veszendőben,
Mégis egyre várják:
Az egyik az édesanyját,
Másik meg a — párját!

Hej, ha egyszer visszaszállna,
De nagy öröm lenne;
Az a csodás és fészek
Nótával megtelne,
De nagyon is megbecsülnék,
Aki őt úgy várják:
Az egyik az édesanyját,
Másik meg a — párját!

Horváth Elemér.

Színházi rendező-típusok.

Barnay Lajos, a magyar származású német színész, a vilghírű Shakespeare-interprettor, egy német folyóirat legutóbbi számában rendkívüli vonzó csevegést írt a színészvilág egyik legérdekesebb alakjáról: a rendezőről. A csevegésben, melynek *A rendező természetrajza* címet adott, mesteri vonásokkal jellemezve, kedves humorral állítja elénk a színházi rendezők egyes típusait.

Ilyen típus először: a *könyvelő* rendező. Ez előtt egy szentség van csak és ez a *végező*. A szöveg-könyv, a rendezői példány örökkön-örökké a kezében van. A próbákban, az előadások mindegyiké, *hogyan* mondja a színész a szerepét. A fő az, hogy szóról-szóra mondja.

Van azután: *utamató* rendező. Ez meg agyonjegyzí a rendezői példányt azzal, hogy a színész merről jó a színre s merre távozik és jaj annak a szereplőnek, aki ez ellen véteni mer.

Pompás alak az *iskolamester*. El sem lehet képzelné selyemsapka nélkül. Réme a színészeknek. Nincs az az ismeretlen nagyság, akinek a „drámáit” ne ismerné. Megakasztja bármikor a próbát s vég-nélküli értekezéseket tart a klasszikusokról.

Következik a: *panoptikum*. Mit ennek szerepe? Mit ennek kivitelie? A fő a maszk. Történelmi darabok előtt napokig instruálja a színészt, hogy a maszkja történetileg hü legyen. Csak ez fontos előtte.

Jó alak a *kis építész* is. Ennek a stilszerű díszítés a betegsége. Mindig ujfajta és praktikus színházi léposokról álmodik. Nincs a világnak az a díszítője, aki egy hónapnál tovább kibírná mellette.

Általánosan ismerik a *másológépet* is. Ez örökös-en uton van Párisban, Londonban. Megnéz ott minden darabot. Köteteket jegyez össze arról, amit ott látott. Mikor azután otthon megy a darab, akkor folytonosan új és pompás eszmével áll elő, még pedig a — *sajtójával*.

Fázik minden színész a *keleti expressztől*. Ennek az a mottója, hogy csak gyorsan beszélni, kevés szünetet tartani. Álmainak az az utópiája, hogy a három órára számított előadással két óra alatt végezzenek. Hogy a közönség ért-e valamit a daraból, az nem tartozik ő rá.

Remek a *gygyóember* meg a *kis elégedetlen* is. Az elsőnek nincs véleménye, nincs szava, csak rendkívüli hajlékony hágerince. A direktor szavára esküszik, ez előtt hajladozik. A másik arcán örökké az elégedetlenség zord tekintete ül, folytonosan intrikál az igazgató ellen, s nincs ennek egyetlen rendelete sem, amivel a kis elégedetlen ki lehetne elégíteni.

A *logomachosz* előtt kiállítás, szerep, maszk teljesen különböző dolog. Ő a kis hangsúlyozó, aki a legkétségbeesettebb szerep nem tudás fölött is szemet huny, de egyetlen hamis hangsúlyra bőszülten ugrik a színészhez, s agyonbeszéli szegény fejét a hangsúlylyal, mint olyanlál.

Az *altiszt* félelmes alak. Minden mozdulatban fegyelmi vétséget lát, mindenkit felirat s álmában is színházi törvények paragrafusait idézi.

Kacagató: a *pápa*. Azért pápa, mert csalhatatlan. Amit ő mond, az szent. Nincs az a darab, amelynek szövegét a legutolsó szöveg ne ismerné. Ha a színész még sem úgy mondja, amint ő tudja, de a szövegtömbben mégis úgy van, amint a színész mondta, akkor ez — *sajtóhiba*.

Talán egyik rendező-típus sem olyan érdekes, mint a kis hangulat-vadász. Ennek az elvei szerint egy kell rendezni a darabot, hogy a közönség mindent csak *sejthessen*. A fő a sejtelmes hangulat: félhomály, halk előadás, beszédközben igen sok szünet, a szavakat nem kell *egészen* kimondani, félig el lehet nyelni. Mikor ezután az ilyen előadás után a közönség haja égne áll, a kis hangulatoss diadalmas mosolylyal mondja: látjátok, a hangulat, a hangulat, ez a hatás titka.

A *verista* ható eszközei: a *sáros csizmák*, *törött székek*, *rongyos subák*, *vörös orrok*. Boldog, ha a darab télen játszik. Ekkor legalább lehet hősiést csinálni.

A *tömeggondnok* nagy felvonulásokon törí a fejét. Minden darabban szeretné a színház összes segéd-személyzetét, a város összes statisztáit felsoroltatni.

Barnay szerint a legjobb rendező pedig az, akiben az itt felsorolt valamennyi típusból van valami, de egyikből sem sok.

sal a hang, valami egyre növekvő duruzsolás, izgatott, mindinkább szélesedő morgás, fenyegető lármá.

Eva egész testében reszketett. Ő még sohse látott ilyet. Nem merte hinni, hogy ez a sztrájk. És rémülten látta, hogy mennyien vannak ezek az emberek, akik közül ő legföljebb tized-huszt látott eddig egyszerre. És akkor piszkosak, alázatosak voltak, mint a kutyák, és földig eresztették le a kalapjukat előtte. A jómódban élő ember dühös haragja fakadt föl benne a piszkos, buta és szemtelenségek ellen. Legalább ő így érezte, ilyeneknek látta őket. És talán azért is haragudott olyan igen nagyon rájuk, mert tudatában volt annak, hogy ez a tömeg ő miatta, a legvégső fokon, közvetve ő ellene gyülekezik és lármáz ilyen fenyegetően.

A doktor csak állt az ablaknál bután, kábultan; érthető, ha valakit husz évi csöndes praxis után egyszerre csak fölérnek evés utáni szunditásából, s egy forradalmi tömeget lát maguk előtt...

A tárna szája előtt nyüzsgögni kezdett a tömeg egy része. Innen fölülről csak sötét esomóknak látszottak, s csak a köztük villogó, el-elbujgó, majd megint felosillámoló tömérdek kis lángról látszott, hogy mennyien vannak. A láрма is erősebb lett. A tárnához közelebb állók valamit mondtak a többinek, erősödve terjedt, hangos zsvájta nőtt a morgás. Aztán egy darabon megtisztult a tér a bejárat előtt. S akkor hosszú, éles fütty hallatszott a tárnából. Nem vidám, pajkos és rövid füttyentés, mint máskor, hanem visított, hosszú, amely nagy tömegnek szól.

És erre ordítani kezdtek az emberek. Mindenik mást ordított, de azért egy nagy hang volt az egész, amelybe most már reszketni kezdett az ablak. És a tárna fekete szájában két nagy vörös lámpa jelent meg, két óriási izzó véresópp s mindjárt utána a kis mozdony. Mászor kacér volt, fess, elegáns, de csak a napsugárban, most ellenben komoly és hatalmas. Még egyre visított, lassan ment előre a tömeg közt s aztán, amikor

+ Az allegoria értéke. Houdont, annak a Voltaire-szobornak az alkotóját, amely a Théâtre Françaisnek a leégése alkalmával olyan nagy veszedelemben forgott, a rémuralom idején csaknem a guillotine alá került. Csakis Barère egy ötletének köszönhetette a haláltól való megmenekülését. Castellano marsall mondja el a dolgot a memoárjaiban a következőkben:

Amikor Houdon neje megtudta, hogy férjét aki a „gyanusak” listájára került, el akarják fogni, a belügyminisztériumba sietett, hogy oltalmat kérjen Barérétől.

— Asszonyom, — felelte ez neki, amikor kérését előadta, — ha módot találok Houdon megmen-tésére, biztosítom, hogy meg fogom menteni. Csak-hogy David (a híres festő) főtette, hogy mind lenyakaztatja a többi művészt. Ő hatalmas, s egyetlen festő, egyetlen szobrász nem lehet biztonságban a fejét lehelőleg.

Houdonnól egészen kétségbe volt esve, s oda akarta hagyni a szobát. Barère visszahívta:

— Mit csinál most az ura?

— Hogy mit csinál?

— Igen, min dolgozik?

— Egy allegorikus művön: *A hit a teológiáról gondolkodik*.

— És mit ábrázol ez?

— Egy nőt, aki papirtekerőcsét vizsgál.

— Csinos az a nő?

— Igen, nagyon csinos.

— Helyes asszonyom! Az ön férje meg van mentve... Ne is kérdje, hogyan!... A gyűlésbe kell mennem, ugyancsak itt az ideje... Bocsáson meg!

Néhány pillanat múlva Barère ott állt a szónoki omelvényen.

Polgártársak! — kezdte — Van szerencsém a nép képviselőinek bejelenteni, hogy a vilghírű Houdon polgártárs épp most fejezt be egy művet, amely a legutóbbi polgári érzeseket fejezi ki s amelyet ő a gyűlésnek ajándékoz. Ez a mű, polgártársak: *A szabadság az alkotmányról gondolkodik*...

Tomboló tetszésvihár tört ki erre, amelyek lecsillapultával Houdonnak köszönetet szavazott a gyűlés.

+ A lelkesedés mámorában. Angolország északi részében a napokban gyűlés volt, amelyen meghozták a szokásos határozatokat a kormány támogatására nézve. Aztán énekelték a Rule Britannit és a God save the Queen, miközben egy lelkes csapat észrevett egy egyenruhás alakot, akit minden tiltakozása ellenére a levegőbe kaptak fel és körülhordoztak a terebben. Végül, amikor letették újra a földre és újra megbámulva az uniformist, nem tudták,

már a maga mögött húzott kis kocsiakat mind kivontatta a tárnából, megállott. A kis kocsiokon csupa-csupa ember volt. Ezeket üdvözölte a tömeg. Egyre ordítottak, mialatt ezek leugráltak a csillékről s közéjük keveredtek. Nagy fekete szörnyként állott közöttük a mozdony s tüzes két szemét nekik szegezte. Ugy lehetett érezni, hogy ez a modern kis gép a részvényesekkel tart, mert hisz az övek s oly megvetőleg állt ott a piszkos népesség közepe, mint egy szépen öltözött, haragos kis királyfi a forradalomban.

Egyszerre nagyobb lett az ordítás, aztán hirtelen elcsendesedett. Lenn, egy földszinti ablakból beszélni kezdett a ritter. Felhallatszott messzeszóló erős hangja; keményen hangsúlyozta a szótát és határozottan beszélt. A hirtelen beállt nagy esőndben csak ez az egy férhihang szállt az éjszakába.

S akkor Eva mögött megint nyílt az ajtó. Egy ijedt eselédány állt ott, nagy kendőbe burkolva, kőcöcsen, mint akit az ágyból vertek ki.

— Kezit esköloem — mondta hangosan, alázatoság nélkül.

A doktor is megfordult.

— Mit akar? mondta Eva.

A lány lihegett:

— Kérem... doktor ur, tessék eljönni azonnal... a kisasszony nagyon rosszul van...

A doktor szaladt a kalapjáért, beleerőszakolta magát a bundájába, és szaladt ki. Utána a eselédány. Beesapódott mögöttük az ajtó. Eva a szoba közepén állt, most már egyes-egyedül. Alulról még mindig csak az igazgató hangja hallatszott. Az asszony mereven nézte az ajtót s ekkor lenn bevégzett egy mondatot a ritter. Pokoli üvöltés volt rá a felelet. Az egész tömeg egyszerre bömbölt, haragott, s visítás is volt, fütty is vágta a levegőt. Hosszan bögték, mintha most bögnének el minden hangot, ami évszázadok óta a föld torkába szorult.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(25)

Hamar fölálltak, de már akkor erőszakos csapásra kinyílt az ajtó és ritter von Sterk állott ottan fehéren, mint a fal, s beordított:

— Meine Herr!

Azzal már meg is fordult, rohant le, a falépesőn. Az urak köszönsen nélkül, rémülten mentek utána. Eva tanácstalanul állt a szoba közepén, majd a doktorhoz szaladt és megrázta:

— Doktor ur! Keljen föl! Valami történt!

A doktor föltápáskodott, de ekkor már az ablaknál állt Eva. A kis tér tele volt emberekkel. Nagy világosság áradt a ház előtt, minden bányásznak a kezében volt a mecseke. És még egyre jöttek, jöttek; morogva, zugva sűrűsödött a tömeg, nyüzsgött a temérédek olajláng. Tudja isten honnan — a házakból-e, vagy a földalól bujt ki ez a rettenetesen sok piszkos fráter. Kavarogtak, jártak-keltek, s amerre el lehetett az emeletről látni a kis földszintes házak felett, mindenínnen jöttek újabb csapatok; a nagy utcán valóságos katonai rendben, négyes sorokban vonultak fel a kis lámpások. Valahol messze énekeltek is.

És a láрма egyre nőtt. Zsibajgott, zugott a sok ember, most már nemcsak a mozgásukból szólt ki az elevenesség, hanem a hangjukból is. Már oly sűrű tömegben állottak a ház előtt, hogy alig bírtak mozogni. És még mindig jöttek újabbak, a nagy csoportokhoz vezető utakon egyre látszottak az imbolygó, néhol szaladó lángocskák.

Eva az ablaknál állott mereven, mozdulatlanul. Mellette a doktor. Az asztalon csöndesen gözölgött a teafozó, körötte a félig telt eszék, ahogy az urak otthagyták... És alulról jött most már merészen, dacosan szinte forradalmi zúgás-

hogy milyen az az uniformis voltaképpen, megkérdezték, hogy melyik regimenthez tartozik.

— Melyik regimenthez? — kérdezte líhegve az áldozat. — Ugyan mi jut az eszükbe! Nézzenek hát meg jobban, hisz én a portás vagyok!

† **A márványváros.** Ontario államban egy egészen márványból való város van. Ez már maga is különlegesség, de ami még különösebb, ennek a városnak az utóiban egyetlen lélek sem található. Ennek a néma márványvárosnak pedig a története a következő: A város helyén több esztendővel ezelőtt sokat ígérő aranyeret találtak. Persze villámgyorsasággal terjedt el a híre az aranyleletek s messze földről özönlöttek az emberek. Az arany kutatása közben aztán rendkívül gazdag márványrepre találtak, amelyet egyszerűen a szükséges épületekhez használtak fel. Így emelkedett márványból a templom, az iskola, a törvényszék, a városháza és sok raktár. Aztán csakhamar kitűnt, hogy az arany sokkal kevesebb, mint ahogy remélték. Hétről hétre mind kevesebb aranyra bukkantak, úgy hogy csakhamar menekülni kezdtek az aranyások. Egy szép napon végül senki sem maradt a márványvárosban.

† **Uj francia polgárok.** Az 1899-ik évben, mint egy most megjelent statisztikai munkában olvasható, 1620 külföldi naturalizáltta magát Franciaországban. Az új francia polgárok közül származásra nézve elzászi és lotharingai 313, olasz 551, német 94, belga 292, luxemburgi 59, svájci 46, osztrák 29, magyar 9, orosz és lengyel 39, különféle 89.

† **Alkudozás.** Az orvosnadr: ... Hát egy pohár bort megengedek magának naponként! *A beteg (az asszisztenshez):* De ön is megenged nekem egy poharat, ugy-e doktor ur?

Ötletek.

— Stettenheim. —

Vannak világjavító emberek. De emberjavító világ nincs.

A menyasszony a zene, az asszony a hangverseny.

A férfi akkor szeret a tengerbe nézni, ha viharos. Az asszony akkor, ha olyan, mint a — tükör.

Az emberek humánusabbak lettek. Azelőtt megégették a boszorkányokat, ma nőül veszik őket.

Ha valami pechos ember mindenáron válni akar a

feleségétől, bizonyos, hogy minduntalan rajtakapja a — hűségén.

Hány ember szenvedne álmatlanságban, ha nem volna más álom, mint az igazak álma!

Napirend.

Napló. Péntek, március 30. — Római katolikus: Kvirin vt. — Protestáns: Kvirin. — Görög-orosz: (március 17.) Elek. — Zsidó: Veádar 29. — A nap kél 5 óra 28 perckor. — Nyugszik este 6 óra 9 perckor. — A hold kél reggel 4 óra 50 perckor. — Nyugszik délután 6 óra 2 perckor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

A székesfőváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

Művészeti bonctani előadás délután 6 órakor a Tüzoltó-utca 58. sz. a. az anatómiai intézetben.

Felolvasás az Iparművészeti Múzeumban este 5 órakor. Keszler József és társai.

Nagybűntí felolvasás a Katolikus-körben (Molnár-utca 11.) este 6 órakor.

A kőbányai kereskedők, iparosok és gazdák körének közgyűlése este 6 órakor saját helyiségében.

Az osztálysorsajáték húsdia d. e. 9 órakor a Vigadó kistermében.

A nagypesti református társaság közgyűlése délután 4 órakor a budai Vigadóban.

A Hungária bélyeggyűjtők körének közgyűlése este fél 8 órakor a József-körút 36. szám alatti vendéglőben.

Nemzeti múzeum: Régiség tára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárral 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Nemess-kiállítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Székhely-kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Iparművészeti múzeum zárva.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerekpárterem.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnán berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermében Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(46)

De ennek az urnak, kicsiny, gömbölyű leányarca van, nagyon halovány és nagyon finom. Fiatal és reményteljes; Őjennnek hívják és költő, a vezető, az ifjuság vezetője. A hegyek közt volt, erőt gyűjtött s mióta visszatért, sok éjjelt virrasztott át, mindig ünnepelték.

Miközben a vár felé megy, valami ismerősrel találkozik. Megáll s utána néz, a másik is megáll.

— Bocsánat, nemde, mi már láttuk egymást? — kérdi Őjen udvarian.

A másik mosolyog s így szól:

— Igen, Thorahusban. Együtt voltunk egyszer. Égy estén.

— Helyes! Ön Koldevin! Mindjárt gondoltam Hogy van?

— Közönmőm... Ilyen korán már fent találok.

— Hm. Azaz, hogy még le sem feküdtem.

— Csakugyan?

— Nos igen, a dolog úgy van, hogy mióta visszajöttem a városba, még nem is láttam az ágyamat. Valóságosan lekötnék a barátaim. Ez annyit jelent különben, hogy újra az elememben vagyok. Oh Koldevin ur, a város az egyetlen kedves a világon, úgy szeretem, pompás, kedves.

Nézze csak a házakat, ezeket az egyenes vonalokat. Sehol sem érzem magamat olyan otthonosan, mint itt. Nem, ott fent a hegyek közt... Isten mentsen! Ámbár a legszebb reményekkel voltam eltelve, mikor felmentem.

— Nos és jól folytak a dolgai? Már nem ideges?

— Ideges? Nem! De hogy a tiszta igazságot mondjam, megvallom, hogy az idegesség ugyszólván hozzám van nőve. Az orvos is azt mondja, hogy az idegességem egészen hozzám

van nőve, hogy alkatrészem, hogy az ellen mit sem lehet tenni.

— Ön tehát a hegyek közt volt és megállapították, hogy az ön idegessége krónikus természetű. Ugy-e? Szegény, fiatal tehetség, akinek ilyen gyengéje van.

Őjen nagyot nézett. Koldevin szembe nézett vele, aztán újból mosolygott s nyugodtan tovább beszélt. Hogy tehát teljességgel nem érzi jól magát a hegyek közt? Hogy nem gondolja-e, hogy a falusi levegő megerősítette a talentumát? Nem?

— Nem, éppen nem, különben sem volt szükséges, hogy a tehetségeimet megerősítem.

— Nem, természetesen.

— Egy hosszabb költeményt írtam odafent. Prózában. Mindenesetre kihasználtam az időt s sokat dolgoztam ez alatt a pár hét alatt. Azt hiszem, hogy ez elég tiszteletreméltó, különösen, ha megmondja az ember, hogy milyen környezetben éltém. Csodálatos környezet! Ha-ha, soha nem láttam ilyen komikus embereket; hisz ismeri őket? Nem tudták például megérteni, hogy a ruháimat miért béleltem selyemmel; úgy néztek a lakkeszizmámra, mintha meg akarták volna enni; soha életükben sem hallottak még ilyen pazarlásról. Az igaz, hogy nagy tiszteletben tartottak... Igen, bocsános meg, hogy az ismeretségiinket most felújítottam. Most haza kell mennem s aludnom is kell. Nagyon örültem, örültem, hogy láttam.

Őjen elment. Koldevin utána kiáltott:

— De hisz ma május tizenhetediké van.

Őjen megfordult s bámuló szemmel nézett Koldevinre.

— Igen. És? ...

Koldevin rázta a fejét s kacagott.

— Semmi! Semmi! Csak azt akartam tudni, hogy emlékszik-e? És ön emlékszik, ez elég.

— Igen — mondta Őjen. Az ember nem feleli el a gyerekeiben tanultakat.

Aztán tovább ment.

Koldevin megállt, utána nézett, aztán 5 is tovább ment. Arra várt csak, hogy a város fal-

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jogbank főtanácsosa ma d. e. tartotta Budapestben első ülését. Az ülésen, amelyet *Bülnski* lovag kormányzó szívélyes üdvözlő beszéddel nyitott meg és amelyre *Popovics* Sándor miniszteri tanácsos a magyar kormány nevében válaszolt, *Mecsenffy* vezértitkár terjedelmes üzleti jelentést adott elő, amely felett hosszabb beható tanácskozás fejlődött ki. Az általános pénzügyi viszonyokra, különösen pedig az érváltók és a valutapiac helyzetére való tekintettel a főtanács elhatározta, hogy a bank kamatlabát ez idő szerint nem változtatja meg. Ezután tárgyalásra kerültek az új magyar és osztrák bank fióküzletek felállításának előkészületeiről szóló előterjesztések, nemkülönben a folyó kezelési- és személyi ügyek. Az utóbbiak közül felemlítendő, hogy a jelzáloghitelosztály eddigi igazgatóját, *Ellischer* Viktort a budapesti igazgatóság központi felügyelőnek és eladónak a bécsi főintézet főnökét, *Zuck* Alajost pedig ugyanily minőségben a bécsi igazgatósághoz nevezte ki.

A tőzsdetanács elnöke. Ma a tőzsdetanács küldöttségileg felkereste báró *Kochmeister* Frigyeset, hogy a tőzsdetanács elnöki tisztségéről való lemondásának visszavonására bírja. Báró *Kochmeister* azonban előrehaladott korára való hivatkozással megmaradt eddigi elhatározásánál.

A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság igazgatósága március 28-iki ülésében a kilencedik rendes közgyűlése megtartását április 14-ikére határozta el. A bemutatott 1899. évi mérleg a következő adatokat tartalmazza:

Vagyon: A vasutbólózat, központi telep, koost-állomány stb. értéke 6,229,112 frt 93 kr. Szerződés-szerű óvadék a székesfővárosnál 50,738 frt 62 kr. Felülvizsgálóadó építkezéseiről és beruházásokról 120,495 frt 03 kr. A rendkívüli tartalékalap ingatlanai 141,225 frt 22 kr. A tartalékalapok értékpapirjai 1,894,025 frt 78 kr. Tartozók 1,846,716 frt 63 kr. Pénztárszámla 1530 frt 74½ kr. Anyagkészlet, szén, olaj, posztó stb. 78,537 frt 78 kr. Végösszeg 10,556,882 frt 73½ kr.

Telér: 48,259 darab részvény 4,825,900 frt, 1741 darab törlesztett részvény 174,100 frt, 10,000 darab új kibocsátásra részvény 1,000,000 frt. Elsőbbségi kötvény számla 981,500 frt. Törlesztett elsőbbségi kötvény számla 18,500 frt. Rendkívüli tartalékalap 2,152,225 frt 69 kr. Forgalmi tartalékalap 88,436 frt 15 kr. A palya és felszerelések értékesítésére 1899-ben 299,435 frt 20 kr. A palya és felszerelések értékesítésére 1899-re 60,000 frt. Az előző évek sorsolásából hátralékos részvények 7400 frt. Részvénytörlesztési részlet 1899-re 37,900 frt. Elsőbbségi kötvény törlesztési alap 9800 frt. Építési és beruházási tartalékalap 85,791 frt 50 kr. Fel nem vett osztalék 2094 frt. Nyugdíjalap 53,733 frt 70 kr. Óvadékok 38,878 frt 60 kr. Kötvetelők 63,836 frt. Nyereség

ébredjen. A processziót várta. A kabátja már fényes volt, nagyon ki volt kelve. A gomblyukban egy kis finom szalag látszott, a norvég színek voltak. Gombostüvel volt megtűzve, hogy el ne vesztse.

Fázott, hideg volt. Nagybakkat lépett, hogy minél előbb elérje a kikötőt, ahol nagyban esőrm-pölteket a hajók láncál. Végig ment az utcákon, a lobogókat nézegette, intett feléjük s azt nézte, hogy hogyan repkednek a levegőben. Az oszlopokon egy-egy elhalványult, szerény szinlap látszott, mindegyikhez odament s mindegyiket elolvasta. Nagy, nevezetes nevek, tragédiák, karképek, mesterművek. Most Irgens lírai drámája jutott eszébe, kereste, de sehol sem találta. Aztán megfordult s a tenger felé ment. A láncok zörgését folyton hallotta.

A hajók árbocain vigan lengette a szél a lobogókat. Koldevin mélyen lélekzett s megállt. A szén- és kátrányszag, bor- és gyümölcs illat, halzsg utította meg az orrát, a gépek lármáját, kiabálást, a facipők kopogását, egy fiatal matröz énekét hallotta. Miesoda hatalom, milyen hajók! Az ég vérvörös, a háttérben Agota kisasszony kis gözhajója látszott. Aranyos árboc csillogott a levegőben.

Szinte elveszett a hajók szemléletébe, nézte a lobogókat, az embereket, az árukat. Az idő mult; most egy pincéhez ért, melynek ki voltak nyitva az ablakai; egy darab vajás kenyert vett. Ez volt a reggelje. Mikor kilépett a pincéből, már sok ember járt az utcákon. Egyre közelebb az a pillanat, mikor a kis gyerekek elindulnak az iskolából, szépen, sorban. Látni akarta ezt a processziót.

Nincs vesztegetni való idő. Sietett, hogy el ne mulasszon semmit.

Három óra tájban a klikk tagjai is gyülekeztek az utcasarkon. Ők is menetet akartak látni, egyik sem esatlakozott hozzájuk. Most valaki azt kérdezte:

— Nézd, ott van Koldevin.

(Folytatás következik.)

lthozat az 1898. évről 20.414 frt 92 kr. Tiszta nyereség az 1899. évben 426.936 frt 71 1/2 kr. Végösszeg: 10.356.382 frt 73 1/2 kr.

A vesztesség-nyereség számlán feltüntetett összegek a következők: Vesztesség: Forgalmi kiadások 664.485 frt 22 kr. Kötönyök kiadások 217.825 frt 85 1/2 kr. Elsőbbségi kötvények 39.450 frt. A pálya és felszerelések értékesítésére 60.000 frt. A székes-lőváros 29%-nyi részesedése 28.263 frt 33 kr. A részvénytörlesztési alpra 37.900 frt. Az elsőbbségi kötvények törlesztésére 9800 frt. Nyereség 447.351 frt 33 1/2 kr. Végösszeg: 1.505.076 frt 04 kr. Nyereségáthozat az 1898. évről 20.414 frt 92 kr. Bevételek: 1.484.661 frt 12 kr. Végösszeg: 1.505.076 frt 04 kr.

Ez adatok alapján az igazgatóság a közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy az 1899. évi osztalékok 8 forintban állapítsa meg.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara március 31-én, szombaton d. u. 8 órakor rendkívüli teljes ülést tart, amelyen az elnökség előterjeszti a kamarai székház építési költségének fedezésére fölveendő kölcsön ügyét.

Fonó-, szövő-, ruházati és bőrdíszműipari kiállítás. E kiállítás iránt, amelyet a Kereskedelmi Múzeum, mint a hazai ipar támogatása s a belső földi fogyasztásnak a magyar ipar részére való biztosítása céljából rendezendő szakkiállítások elsőjét május 12-én nyit meg a városi Igazgatóság, a kiállítók örvendéses érdeklődést tanúsítanak. Annak ellenére, hogy a bejelentési határidő csak április 15-ikén jár le, máig 147 kiállítás jelentkezett, még pedig új a gyárosok, mint a kőzép- és kisiparosok köréből. Ez a körülmény maga is bizonyítja a megindított akció helyességét. A kiállítási bizottság az első szakkiállítás tartalmát tizenhat napon állapította meg. A kiállítás megtekintése ingyenes lesz, csak vásár- és ünnepnapokon, mint eddig is történt az állandó kiállítás, — husz fillér a belépti díj.

A pozsonyi szőlőművelési iskola államosítása. Pozsonyban jelenti levelezőnk a következőket: Darányi földművelésügyi miniszter leiratában értesítette Pozsony várost, hogy az odaváló szőlőművelési és kertészeti szakiskolát hatálandó állami kezelésbe venni. Pozsony városa még 1882-ben 32.000 korona alapítványt tett az iskola céljaira. A létesített szakiskola a szőlőművelési alap tulajdona s az iskolát az állami segítség mellett ebből az alpból tartották fenn. A földművelésügyi miniszter leiratát, aki az átvételt az alapnak, valamint a város és az ottani takarékpénztár 8-8 ezer forintot ösztöndíj-alapjának erre a célra való további felhasználásához köti, legközelebb tárgyalja és minden valószínűség szerint előfoglalja a város. Darányi leirata az érdekelt szőlőtermelőknél nagy örömet okozott, mert joggal hiszik, hogy az iskola kifejlesztésével a szőlőművelés szakértő munkasait jövőben a szőlőtermelő vidékre kellő számban szolgáltatja.

Déligyümölcs-áru. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukción 9000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 5.— koronától 6.— koronáig. 200-as 5.50 koronától 7.— koronáig. 300-as 6.— koronától 9.— koronáig. 360-as 5.50 Ktől 7.— koronáig. Vörös narancs: 6.— K-től 14.— K-ig. Citrom: 300-as 5.50 koronától 7.— koronáig. 360-as 5.50 koronától 6.50 koronáig. A legközelebbi aukció esütörtökön, április 5-én lesz, mely alkalommal 10.000 láda narancsot, citromot és mandarint kínál eladásra.

Eszesárak. A kontingens nyersesz ár Budapest 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bécsben a nyersesz ár szilárdabb; 39.80 korona pénzben, 40.20 korona áruban.

Borjavásár. 1900. évi március hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 480 drb, leölt borju 8 db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növendék marha — darab, bárány élő 83 darab, leölt bárány 1672 darab. Argyezés azonos tételből: Argyezések. Belföldi élő borju —50—56— f.-ig, l. r. 60—66 f.-ig, kivételes 76 f. kilónként, leölt borju — f.-ig, l. r. — f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonas nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha — f.-ig kilónként, l. r. — f.-ig. Bárány élő 8.50—14 k., leölt bárány 6.50—12 k., kivételes ár — k.-ig páronként. A vásár lajnya volt.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1401 darab, magyarbőhen: 420 darab, szerbiai ökrök 357 darab, szerbiai tehén 7 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 117 drb, bika 19 darab. Összesen 2321 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök 63 darab, fejős tehén 167 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 58.— K-től 62.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súlyban, középminőség 50.— K-től 56 K-ig, silányabb minőség 44 K-től 48 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 43 K-től 46 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 60 K-től 67.— K-ig, középminőség 52 K-től 58 K-ig, silányabb minőség 44 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 48 K-től 58.50 K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 46.— K-ig. Bika jobb minőségű 52.— K-től 64.— K-ig, kivételesen 67.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 50 K-ig. Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen — K. Magyar tehén 42.— koronától 55.— koronáig, kivételesen — koronáig. Tarka tehén 44.— koronától 64.— koronáig, kivételesen — koronáig.

náig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 53 K-től 62 K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, 630 K-től 720 K-ig páronként, közép 54 K-től 56 K-ig, 580 K-től 640 K-ig páronként. Hizlali való ökrök fehér 100 kg.-ként — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett szines 160 K-től 230 K-ig drbontként, bonyhádi faj 240 K-től 350 K-ig, kivételesen — K-ig drbontként. Igás bivaly — K. páronként. Vágómarhából 200 darabbal kevesebb volt felhajtva, mint a múlt héten, de mivel ma a konzervgyárak részére aig 100 darabot vásároltak, a meglehetősen nagy számban megjelent idegen vevő pedig a nagyobb vásárlástól tartózkodik, az árak általában nem változtak. Csak öreg gromba mustra-ökrököt kellett egyes esetekben 100 kg.-ként 1—2 koronával olcsóbban adni. Jármos ökrökre, ugy mint fejőstehenekre is kielégítő kereslet volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár argyezése 1900. évi márc. 28-án. Készlet 218 darab. Érkezett 533 darab. Összesen 751 darab. — Eladatot 511 darab. Maradt 240 darab. — Napj árak: 120—180 kgr. súlyban 100—104 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 98—104 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 98—104 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 90—94 koronáig. Malacok 60—80 korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a fölkhajtás 1261 drb juh volt. Árak: kivitel juh 47—50 fillér, nyirt és selejtes juh — fillér.

Bécsi szurómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 3678 darab borjnt, 1835 darab első sertést, 1857 darab levágott sertést, 275 darab levágott juhot, 4175 darab bárányt. Árak — fillérrel hanyatlottak.

Eladási árak: Levágott borju 72—88 fillér, elsőrendű 90 és 1 K. 06 fillér — kivételesen — fillér, élő borju 0 K. — fillér és 0 K. — fillér, legelsőrendű 1 K. 08 fillér és 1 K. 20 fillér, fiatal sertés 68—84 fillér, levágott nehéz sertés — fillér, husra hizalt sertés 90 fillér és 1 K., zsirra hizalt sertés 92 fillér és 1 K., elsőrendű süléd 84 fillér és 92 fillér, gyengébb — fillér és 0 K. — fillér, levágott juh 70—86 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér és — K. kilogrammonként. Bárány 14—28 korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 29.

Élénk kínálat és mérsékelt kereslet mellett 15.000 métermázsza buza került forgalomba tartott árakon.

Eladatot:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 150 mm. 79.5 k. 8 K. 07 1/2 f., 150 mm. 79.5 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. kevert. 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 2000 mm. 77.4 k. 7 K. 82 1/2 fillér.

Pestmegyei: 600 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 250 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 76.5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 76.5 k. 7 K. 57 1/2 f.

Fehérmegyevidéki: 1200 mm. 75.8 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 75.8 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 1180 mm. 74.3 k. 7 K. 50 f., 1300 mm. 74.5 k. 7 K. 50 f.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 79 k. 7 K. 75 fillér.

Zentái: 2000 mm. 73.5 k. 7 K. 40 f.

Bánáti: 3000 mm. 75.3 k. 7 K. 45 f.

Mind 3 hónapra.

Arpa: 400 mm. 5 K. 57 1/2 f., 600 mm. 5 K. 65 fillér, hajón.

Rozs: 100 mm. 6 K. 40 f., 300 mm. 6 K. 32 1/2 fillér.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Kócsa, and Egyéb gabonafélék. It lists various types of grain and their prices in different units (kilograms, hectoliters).

A határidőszület folyamán a következő költések történtek:

Table listing exchange rates for various currencies and goods, including Buza, Rozs, and Tengeri.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing closing exchange rates for Buza, Rozs, and Tengeri on the 30th of March.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table showing closing exchange rates for Buza, Rozs, and Tengeri on the 31st of March.

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde kezdetben javult volt, ambar az előfordult változások igen csekélyek voltak. A zárlat esendes.

A helyi piac kedvező magatartást tanúsított. Jelzálogbank, rimamurányi és közúti részvények némileg emelkedtek.

A déli tőzsde teljesen üzletellen volt és az árfolyamok megosapantak. A zárlat esendes volt.

A helyi piac tartott, de csekély forgalmu volt. A valutapiac merev. Az előtőzsde javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 750.80—752.—. Osztrák hitelrészvény 754.40—755.20. Osztrák-magyar államvasut 643.50—645.80. Rimamuranyi vasut 622.50—623.50. Déli vasut 120.—. Közúti vasut 665.50—666.— korona.

A déli tőzsde: gyengébb. Magyar hitelrészvény 749.50—750.—. Osztrák hitelrészvény 753.20—754.20. Osztrák-magyar államvasut 643.50—644.50. Jelzálogbank 466.50—467.80. Leszámitolóbank 491.— korona.

Forgalomban került: Salgótarjáni köszénbánya részvénytársaság 636.—638.—. Schick részvénytársaság 245.—255.—. Adria 502.—504.—. Villamos vasut 339.50—340.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 755.20. Magyar hitelrészvény 750.50. Leszámitoló bank 492.50. Rimamurányi vasut 623.—. Osztrák-magyar államvasut 644.—. Közúti vasut 664.50. Városi villamos vasut 340.— korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table of official closing rates for various financial instruments, including Magyar Államadósság, Osztrák Államadósság, and Bankok részvényei.

III. Záloglevelek és kölcsöntvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns for institution names (e.g., Belvárosi takarékp., Egri r. társ.) and their respective values in 100 and 1000 denominations.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing insurance companies (e.g., Bécsi biztosító, Bécsi élet- és járadék-biztosító) and their share values.

VIII. Gőzmalomok.

Table listing steam mills (e.g., Concordia, Előbudapesti) and their share values.

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing mines and brickworks (e.g., Bányászati, Budapesti téglagyár) and their share values.

X. Vasútvételek és pégyárak részvényei.

Table listing railway and canal shares (e.g., Gazdasági pégyár, Danubius) and their share values.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table listing printing houses (e.g., Athenaeum, Francziska) and their share values.

XII. Különböző vállalatok részvényei.

Table listing various companies (e.g., Ált. v. közl., Bpesti villamos) and their share values.

XIII. Kőlekedési vállalatok részvényei.

Table listing quarry and stone companies (e.g., Adria tengerparti, Bpesti kőbányák) and their share values.

XIV. Sorjegyek.

Table listing various types of bonds and securities (e.g., Badlika, Magyar vörösbér) and their values.

XV. Pénzmekek.

Table listing different types of banknotes (e.g., Vöröses, 20 frankos arany) and their values.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for various cities (e.g., Amsterdam, London, Német piac).

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsde a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 38.—48.— korona, vörös aprószemű 50.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 64.—70.— korona, nagyszemű 72.—75.— korona. Disznósír: budapesti 54.—55.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.— korona, 3 darabos 48.—49.— korona, füstölt 51.—52.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16.50—17.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75 korona, 100 darabos 21.—21.50 korona, 85 darabos 27.—27.50 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, március 29. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) New Yorkból jelentékeny javulást jelentettek, de az a körülmény, hogy a franciászági termés rosszabbodott és a párisi tőzsde az utóbbi napokban bágyadt irányzatot jelentett s mindezen kívül a kedvezőtlen időjárás miatt a mezői munkák nehezen haladnak s a föld tulajdoság nedves: az itteni határidő-üzletben nem volt képes valami lényeges javulást

előidézni; a részvétlenség miatt a forgalom esőndes, az üzlet gyöngye volt, ezt azonban paralizáltak az időjárás viszonyok, úgy, hogy az irányzat szilárdult s buza, rozs 4, zab és tengeri 1—2 fillérrel emelkedett. Buza május—júniusra 7.60—7.70, őszre 7.89—7.91, rozs május—júniusra 6.73—6.74, őszre 6.87—6.89, zab őszre 5.61 koronán kelt. Egyebekben nem volt üzlet. Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 7.87—7.68, rozs tavaszra 6.70—6.71, zab tavaszra 5.28—5.30, május—júniusra 5.32—5.34, tengeri május—júniusra 5.64—5.65, július—augusztusra 5.73—5.74, repce augusztus—szeptemberre 13.25—13.35.

A készárú piacán az irányzat a folyvást tartó üzletlenség következtében változatlanul nyugodt volt. Eladtak 1000 métermázsza déli vasuti búzát, 77 kilogramm, 730 koronán Beledről.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszen külföldre magasabb árfolyamok mellett folyt az üzlet, belsőre azonban csendes. Az üzlet korlátolt.

Déli tőzsde kedvtelen.

Zárlat csendes. Berli magándiskontó 5/4 százalék.

Bécs, március 29. (Magyar értekezési társulat.) 4% aranyjárdék 97.—. Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 141.70 Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar belvárosi vasuti állami kötvény 98.75. Magyar beszámitó és pénzügytőzsde 123.—. Rimamurányi vasút részvény 310.—. Magyar koronaárjárdék 93.65. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.90. Magyar hitelbank részvény 186.85. Magyar nyereségny kölcsön sorjegy 164.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, március 29. (Osztrák értekezési társulat.) 4%-os papírjárdék 99.35. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.10. 1860-iki sorjegy 136.—. Osztrák hitelország 395.50. Angol-osztrák bank 124.50. Bécsi bank részvény 135.25. Osztrák-magyar bank 127.50. Déli vasut 25.10. Dunacsőzhajós részvény 72.75. Dohányrészvény 153.75. Császári és királyi arany 11.42. Német bankváltók 118.60. 4%-os ezüst járdék 99.15. Osztrák koronaárjárdék 93.65. 1864-iki sorjegy 200.90. Osztrák hitelintézet részvény 235.30. Unionbank 154.53. Osztrák Länderbank 117.—. Osztrák-magyar államvasut 134.10. Elbavölgyi vasut 123.50. Alpezi bányász részvény 263.25. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltó 242.90. Bécsi Tramvaj 131.—. Az irányzat csendes.

Bécs, március 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magántorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.20 Magyar hitelrészvény 187.—. Angol-Osztrák bank 124.75. Union bank 135.25. Länderbank 154.50. bankgyesület 117.—. osztrák-magyar államvasut részvény 134.—. északnyugati vasut részv. 25.30. elbavölgyi vasut 123.—. dunacsőzhajós részv. 118.75. alpezi bányász részvény 153.40. május járdék 263.20. osztrák koronaárjárdék 93.65. magyar aranyj. 99.35. magyar koronaárjárdék 93.65. német birodalmi márkák középső 121.50. ultimóra 118.65. töröksorsjegyek —. rimamurányi vasut —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 1827. Lombard —.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, március 29. (Tőzsdei tudósítás.) Amerikai értékpapírok szilárdasága kevéssé változott az irányzatra. Kohó részvények közül bochemi- és Laura-részvények 2, illetőleg 1 1/2%-kal emelkedtek. Bankok szilárdak. A járdékpia csendes. Vasutakban az amerikaiakon kívül nem volt vételkedv. Hajósági részvények szilárdak, különösen a csomagajósági társaság részvényei. Az ultimopénz nagy kereslet miatt 7 1/4%-ra emelkedett, aminek következtében az irányzat kissé gyöngült. A dortmundi Union részvényei kissé javultak. Magánbeszámitósi kamatláb 5 1/4%.

Berlin, március 29. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.30. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronaárjárdék 93.65. Osztrák-magyar államvasut 136.90. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltó 84.05. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.10. Alpezi bányász részvény —. Discont-Commandit 198.—. Általános villamosok Edison 254.75. Gelsenkirchen 218.40. Laura-kohó 283.60. 4%-os ezüstjárdék 98.—. 4% magyar aranyjárdék 97.—. Osztrák hitelrészvény 235.10. Déli vasut 28.40. Károlyi Lajos vasut 100.25. Orosz bankjegy 216.05. 4% új orosz kölcsön 99.20. Török dohányrészvény 153.50. O. sz. járdék 94.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 157.—. Harpeni 236.25. Az irányzat ingadozó.

Berlin, március 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázötös magyar aranyjárdék 97.—. Magyar koronaárjárdék 93.65. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasut 136.75. Déli vasut 28.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy középső —. Buschtiehradi 301.—. Orosz bankjegy 216.05. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, március 29. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstjárdék 97.90. 1860. sorjegy 138.50. Déli vasut 28.—. 4% osztrák aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 235.—. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Olasz járdék 94.35. 4% magyar aranyjárdék 97.20. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 29. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.50. Magyar koronaárjárdék 93.65. Osztrák-magyar bank 126.60. Déli vasut 28.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltó 204.57. Bécsi bankgyesület 135.40. Villamos részvény —. 3% osztrák aranyjárdék 97.—. Osztrák hitelrészvény 235.50. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Északnyugati vasut 117.—. Bécsi váltó 841.50. Párisi váltó 812.32. Unionbank —. Alpezi bányász részvény 264.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény —. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 28.20. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.40. Laura-kohó 282.75. Harpeni 235.60. Discont —. Alpezi —. Bécsi bankgyesület —. Csöndes.

Páris, március 29. (Zárlat.) 3% francia járdék 101.27. Francia járdék 94.10. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járdék —. 4% magyar aranyjárdék 97.60. Török dohányrészvény 315.—. Osztrák Länderbank

—, 3 1/2% francia járdék 103.—. Osztrák földhitelintézet részvény 1285. Déli vasut 159.—. 4% osztrák aranyjárdék 100.—. Ottománbank 576.—. Párisi bankrészvény 1167. Alpezi bányász részvény —. Az irányzat bágyadt.

Budapest-köbányai sertéskezelési csarnok jelentése.

Március 29. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar els őrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 94.—96 fillérig. Oreg közép páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban —. krajcárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 102—103—fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm valós súlyban) 100—102 fillérig. Fialat könnyű páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban 100—101 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) — krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban — krajcárig. — Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 820 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai erodeti (Stahl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm feletti súlyban) 99—100 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 99—100 fillérig. — Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 fillérig.

Sertésfelvásárlás március 29-én, 27. napján volt készlet 31295 darab, 1900. március 28. napján felhajtott 666 darab, 1900. évi március 28. napján elszállított 332 darab, 1900. március 28. napjára maradt készletben 31659 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 29. —

Kinevezések. A miniszterelnök Balogh Ferenc fogalmazógyakornokot miniszteri segédfogalmazóvá és Péchy Árpád fizetésnélküli irodatisztát fizetéses irodasegédjévé, az igazságügyminiszter Dr. Jlyés Lőrinc marosvásárhelyi törvényszéki bírót a marosvásárhelyi ítélőtáblához elnöki titkárrá, a kassai főügyész Lengyel István kassai törvényszéki címzetes foghízótermest a sátorlajuhelyi ügyész-séghez inokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Sárospataky József szegedi ügyészségi alügyész a sátorlajuhelyi ügyészséghez, a földmívelésügyi miniszter Bencze Imre hódmezővásárhelyi és Schwab János békéscsaba (B.-Csaba) földmívelésoktatási segédintézőt, saját körörményében kölesintésen, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Zára Katalin felső-szállspataki állami óvónőt a pillis-szántói állami óvóhoz jelen minőségében helyezte át.

Pályázatok. Aljegyző az orszvai járásbírószékhez két hét. Ellenőr a soproni adóhivatalhoz 14 nap. Gyakornok és pénztárnok a szendrői-újvári adóhivatalhoz 14 nap. Ellenőr a magyar-áposi adóhivatalhoz két hét. Hivatalviszola a beszercei törvényszékhez április 2-ig. Aljegyző a komáromi törvényszékhez 14 nap. Aljegyző a lugosi törvényszéki két hét. Albíró a kis-celli járásbírószékhez két hét. Aljegyző a szegedi törvényszékhez két hét alatt. Aljegyző a kaposvári törvényszékhez 2 hét. Bíró a fehérvári törvényszékhez 2 hét. Gyakornok a székesfehérvári adófelügyelőséghez április 28-ig. Segédtitkár a nagyerdei pénzügyigazgatóságnál 2 hét. Aljegyző a nagykanizsai törvényszékhez 2 hét alatt. Végrehajtó a debreceni pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. Számintás a selmecbányai bányagazgatóságnál 2 hét. Aljegyző a székelyvárhelyi törvényszékhez 2 hét. Pénztárnok a szegedi adóhivatalnál 2 hét. Aljegyző a szabadkai törvényszékhez 2 hét. Aljegyző a beregácsi ügyészségnél 2 hét. Aljegyző a pacsovai törvényszékhez 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 29.

A lényomás különbségek újra nagyobbak. A depresszió a közepetenger felett jobban kifejedődött, a maximum pedig nyugaton és keleten erősödött. Az idő európaszerte csapadékos és felhős, és északi és Közép-Európában még mindig sok helyütt fagy. Nálunk az idő enyhé, változókonny és legnagyobb részben esős volt, de a csapadék csak az Alföld egyes vidékein és a tengerpart környékén volt jelentékenyebb (5—10 mm.). Keltetés: A hőmérséklet süllyedése és helyenkint — főleg délen — esős idő várható.

Víz állás.

Table showing water levels (meters) for various rivers and locations (e.g., Tisza, Duna, Danubius, etc.) on March 29, 1900.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

Széchy Mária.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Dócsi Lajos.

Személyek:

Széchy Mária	Jászai M. Listius	Szigeti
Széchy Kata	Szacsavayné Wesselényi	Pálfi
Széchy Éva	Nagy Ib. István	Horváth
Illésházy	Szacsavay Gombkötő	Abonyi

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

Másodszer:

A Valtón-család. (Cathérine.)

Színmű 4 felvonásban. Irta Henri Lavedan. Franciából fordította: Dr. Marquis Géza.

Személyek:

Hercegné	Hunyady	Helén	Lenkei
Francois	Fenyvesi	Mantel Georges	Gál
Madeleine	Varsányi	Valton	Balassa
Frouard báró	Szerényi	Catherine	Szerényi G.
Frouard báróné	Rostagni	Blanche	Nógrádi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Mäder Raoul.

Személyek:

Williamson	Németh	Leila Ullah	Bárdy
Lucy, leánya	Küry	Robertson	Raskó
Billy	Szirmai	Watkins	Kovács

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

L. Komáromi Mariska assz. felléptével.

Először:

Az anyaföld.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta Géczy István. Zenéjét szerzte Mocsary Imre.

Személyek:

Sólyom	Molnár	Ösombók	Mátrai
Zsuzsanna	Láng E.	Bencze	Vidor
Boriska	Ráskai	Ispán	Bessenyei
Erőss János	Fürdői	Hadnagy	Odry Z.
Eszter	Komáromi	Kapitány	Kardos
Mihály	Dajka	Misi	Rózsahegyí

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Péntek, 1900. március hó 30-án.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 a bika-viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnítás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

Ma a Hirlapkiadói hivatali tisztviselők segélyegylete javára, színre kerül az eredeti szöveggel és zenével, teljes színpadi alakban, Wolfsthal Ch. és Weinberg M. bibliai operett-társulat előadásában.

Szulamith.

Bibliai melódráma 4 felvonásban. Irta Goldfaden

Abrahám. Rendező Weinberg. Karnagy Wolfsthal.

Személyek:

Monaoh, jeruzsálemi polgár	Weinstock ur
Szulamith, leánya	Lawitz k. a.
Absolon, fiatal barcos	Silbert ur
Cingitáng, rabzolga	Topf ur
Abigail, előkelő leány	Silbertné
Joab Gidami, barcos	Gutentag ur
Avidono, gazdag kereskedő	Kolisch ur
Nathan, pap	Steiner ur
Első pap	Wechsler ur
Második pap	Raucher ur
Obadja, pásztor	Gärtner ur
Nép, leviták, papok, pásztorok, táncosok, táncosnők.	Történik Botlehemben.

A harmadik felvonásban „Kol-Nidre”, magyar szöveggel öneklí Koller ur hőszeniorista m. v. Ezen teljes és tökéletes színházi előadás terített asztalok mellett tartatik meg.

A következő „Szulamith”-estére jegyek a nappali pénztárnál és elővételben Weiss A. nagytőzsdéi Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által késziti tetek.

A Pécsi tejszarnok

országosan ismert tejtermékeiből 6 korona utávért melletti bérmentve finom és gondosan csomagolva szétküld:

12 drb csemegeajtót

12 drb imperiált

6 drb pikánsajtót.

Megrendelések levelezőlapon címzendők:

Pécsi tejszarnok, Pécs.

FOLIES CAPRICE

Ma

ROTT

jutalomjátéka.

Erkélyi incognito páholyok.

Kitűnő kenyha és italok. — Mérsékelt árak.

Butorok hitelre

helyben és vidéken a legolcsóbb árakért minden elfogadható fizetési feltétellel. Nagy választék egyszerű és finom butorokból, u. m.: teljes lakberendezések, menyszonyji kelengyek, valamint egyes butordarabok. — Fővilágosítással szolgál

VARGA IGNÁC hitelítőnk

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. butorraktárban.

A legújabb arjegyzekeket több mint 300 képpel 25 krnak blyegben való beküldése ellenében franko küldjük.

FEJFÁJÁS, MIGREN

ellen használjon

CAPTOLIN-T.

Kipróbáltlag jobbszer. melynek kitűnő s üdítő hatása pár perc alatt bekövetkezik. 1 üvegnek, mely többszöri bevételezésre elegendő

Ára 1 korona. Kapható minden gyógyszerárban, továbbá a kőszőlőnél

Dr. Egger Leó és Egger J. „Mádor” gyógyszerárban, Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

Captolin a magyar kir. szabadalmi hivatal által 1900. sz. máj. 12. napján szabadalmat nyert.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál.

Ajánlják:

Dr. Korányi és Dr. Kéty

egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, verszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségoknál stb. kitűnő sikerrel használhatók. Arak vidékre kőbányai vasút állomására szállítva

1 láda 30 nagy palack 17 K. 50 f.
1 30 kis palack 13 K.

a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapra belüli bérmentes visszavadásakor 5 korona visszaszolgáltatják.

Budapesten kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésen és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházférlek, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szállard

szármányu asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.

Sas-utca sarok, I. em.

Arjegyzekeket 25 kr. levéljeggyel beküldése ellen bérmentve küld fentl. cég B. osztálya. 6107

Putzer György

ujonnan átalakított pincecetermében Deák-tér. ma és mindennap Dobronyi Géza elsőrangú zenekara Balogh Lajos kisbőgős szolista közreműködése mellett hangversenyez. Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

Ujdonság!

MAKAI EMIL:

Tudós

professzor

Hatvani.

Verses vigjáték 3 felvonásban, előjátékkal.

Ára 1 korona.

Kapható a

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában,

József-körút 18.

Gyakorlati

Német

Nyelvtan

40 leckében

magántanulásra.

Roboz Andor.

3 korona helyett 1 K. 30 fill.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

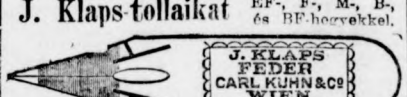
Alapítás éve 1843.

Kuhn Károly és Tsa Bécsben

Gyári raktár: I., Stephausplatz 6.

ajánlják

J. Klaps-tollait EF-, F-, M-, B-, és BF-hezvekkkel.

Kaphatók az összes jobbajta papírkereskedésekben.

A nagymélt. cs. kir. közgazdasági bíróság 1899. október 14. kelt 8180. számú ítélete szerint a „J. Klaps-Feder” védjegyzóhoz kizárólag nekünk van jogunk.

Lássa el cipőit ruganyos cipősarkokkal

LÖDERER ítéle szab.

melyek könnyítik a járást. Kaphatók a főfelárulónál: GLANTZ és LUSZTIG Budapest, Erzsébet-körút 54. sz. (Royal-szállóval szemközti) és minden cipészüzletben.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetmény.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság t. c. részvényesei az 1900. évi április hó 14-ik napján délelőtti 11 óraker a társaság helyiségeiben VII. Kertész-utca 10. sz. a. tartandó

IX. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok.

2. Az 1899. üzleti év mérlegének és zárszámadásának előterjesztése.

3. A felügyelő-bizottság jelentése és a fölmertvény megadása iránti indítvány.

4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslat.

5. Az alapszabályszerüleg kilépő igazgatók helyeinek betöltése iránti intézkedés.

A részvények letételek f. évi április 6-ig bezárólag az angol-osztrák bank budapesti főkelepepénél, V. Fűrdő-utca 6. sz. a. Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

18. szakasz: Minden részvényes jogosítva van, a birtokában lévő minden 25 drb társasági részvény után egy-egy szavazatot a közgyűlésen gyakorolni. Szavazati joggal bíró azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen, vagy helyettes által részt venni kívánnak, kötelesek a közgyűlés megtartására kitűzött határnap előtt 8 nappal részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt az igazgatóság által a közgyűlést egybehívó hirdetményben kijelölt helyeken letenni.

20. szakasz: Az évi mérleg és zárszámadás, valamint a felügyelő-bizottság jelentése a K. T. 198. §-a értelmében a közgyűlés megtartását megelőzőleg 8 nappal a társaság helyiségeiben közbetekintésre kitétetnek

21. szakasz: Azon részvényesek kik személyesen nem jelennek meg a közgyűlésen, magukat egy e célból kikötött meghatalmazott szavazati képes részvényes által képviselhetetik. Kiskorúak, vagy gondnoksg alatt állók törvényes képviselőjük által képviselhetnek; nők és jogi személyek oly meghatalmazott által is képviselhetetik magukat, kik maguk nem részvényesek. (Utányomások nem díjazatik.)

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapítottatt 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fűrdő-utca 4.

Korona

Évi bevétel. 25.000.000

Kiutalt nyeresémnyrészek 150.000.000

Vagyon 222.000.000

Halálesetek folytán kifizetve 460.000.000

A Standard kötvényeinek nyereséesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti szomagolásban.
 Gummi és hálhólyag lúctól... 1 frtől 6 frt
 Párisi női szivacs... 2 " 6 "
 Irrigator... 1,80 " 6 "
 Erektív pessarium occlusivum (Pelliporus) Menninga tanár szerint vezetve... 1,50 frtől 2,50 frt. Szabad, havibaj elleni kócsok, Diana-6" 2,50 frtől 5 frt. — Gyűjtő-műanyag urknak 3 frtől 10 frt. 10 frtyi megrendelésre 15% árkedővozmény.
 Megrendelések pontosan és diskretnen esaközölhetnek. cs. és kir. szab. kúlsz. gyártó
KELETI J. Budapest, IV., Koronahercz-utca 17. Tel. 1014. Békai utca 17. 10. Artyegyek ingyen. zári horitékban.

Durbints sógor

Mert mondok, ha már irtak könyvet a lóral is, gyeszőrül is, miért ne lóhetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval az a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkozdik, benne van a sógor tzehalála is még efféle keőrvös történetek.
Egy könyv 1 forint.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Kendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
 hgyesfolyásokat és sebeket, az űnfertőzést utó-bajait, az elgyengült férfiak, magánbetegek, a bujakór utóéletkezelését, nőknél fertőzöt, hármennapire tővelés is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és hárbetegségeket gyógyít új gyógy mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt osasz. kir. oszt. főorvos
 RENDEL: naponta d. a. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.
 Díjazott levelekre leguacróbb figyelemmel válaszoltak és gyógyaszerrel is gondo ková isz.
 Nőknek külön várterem.
 Úgyanott megjelenti és szerzőnő: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEPNEMŰ UTUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek ésszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomagolva lesz elküldve, 1 frt beklüldése mellett bérmentve v. gy 90 kr. utánvét mellett.
 A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élet őbredése. — III. Az űnfertőzést és az éjjeli macróm-égek. — IV. Hírszerek felismerése és gyógykezelése. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérőfolyás. — VII. Elgyengült férfiak. — VIII. Női magtalanság. IX. A ivarszervek megbetegedéseinek főnyozója a prostitúció.

Oh jaji!

megfojt ez az átkozott köhögés.

Távirat:

Kérek 8 dobozzal az űn valóban hatásos Egger-főle mellpasztillájából. Bécs, Karls-gasse 14. ajtó 6.
K. von Getz.

Éljen!

Egger-mellpasztilla csakhamar megszabadított, éljen!

Egger-mellpasztilla gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségnél elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 50 kr. és 1 frt. (Próbadoboz ára 25 kr.)
 Fő- és szétküldés raktár: **Nádor-gyógytár Budapest.**
 VI., Váci-körút 17. szám.

Ápolj a fogaidat!

OSAN

Egy fog- vagy szájtisztítószert sem volt még képes oly gyorsan a legzölésőbb körök pártfogását megnyerni, mint Osan. Ezen kipróbált preparátum hatása antiangikus, korroszív, tisztító, kellemes és szépségszerű összetételűl fogva minden tekintetben jóval felmúlja az eddig ismert fogszereket. Osan epésben, szépségsben és fájdalommentesen tarja meg a fogakat a legmagasabb életkorig. Osan hatóságilag és szaksz. orvos által bizonyítottan a legelőnyösebb. — **Árak: Osan-szájtisztítószere utvegben 1,76 kor. Osan-fogcep szelencékben 4 88 fill. Osan-fogkefék a 60 fillér.**

ANTON J. CZERNY Bécs.
 XVIII. Carl Ludwigstrasse 6.
 Bécsi főrakár: **Török József** gyógyszerésznél Király-u.12. továbbá minden gyógyszerárban, drogériákban és parfümériákban. Szétküldés utánvét mellett. Megrendelések oly helyről, hol még raktár nincs, fenti égek egyikéhez intézendők. — Prospektus ingyen.

Radó Antal: Költők Albuma

Jelenkori magyar költők verseiből. Harmencöt magyar festőművész képeivel. 28 forint helyett **18 forint.**
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

BUTOR.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba-berendezésekben, a legegyszerűbb kivittől a legfinomabbig.
Menyasszonyi kelengyéknl engedmény.
Patyi Kálmán és Tivadar (Tivadarok)
 Kossuth Lajos-utca 11. földszint és I. emelet.
 Kérjük, tessék címünkre pontosan ügyelni.

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK

radicals gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. Mitzger
 kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét
 Budapest, VI. Teréz-körút 44. I. em.

MERCUR

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság
BUDAPEST, V., Dorottya-utca 12.
300,000 korona
nyerhető!
 1 darab 4%-os Tiszaszegedi sorsjegy-igérvényvel. Huzás április 2-án, főnyeremény 200.000 kor. ára 7.— kor. 1 darab 3%-os Magyar Jeltárog sorsjegy-igérvényvel. Huzás április 25-én, főnyeremény 100.000 kor., ára 4 kor. összesen 11.— korona.
A kettő együtt csak 10 korona.
 Postai megrendeléseknél portóért 15 kr. küldendő.

Olaszország Remekei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil.

Megjelenik havonként kétszer. **A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.**

Igazgató: LAURENCIC GYULA.
 A kiadásunkban legközelebb megjelöl, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezés és főnyes kiállítás. valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által előszörán alkotásként hódít majd az egész művelt világon. — A műbe felöllet képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építést, festést és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztetek el.
 A füzetek két hosszukás nyolcadrésű oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgálózeretremétfő cícerone gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent solejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott elchével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legzölésőbb körében éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmeloegobben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.
 A füzetek 1 korona 20 fillérfnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár:
 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
 12 " 14 " 40 " | 30 " 36 " — "

A kiadóhivatal, Budapest, V., Mérélog-utca 11. szám.
 A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egyszeri beiktatása... betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozósoknak a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETESEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszűkeknél: Breuer névker. Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesek-féle Tözsde Pótló-ír.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 59.

Sopronyi V., dohány-nagytözsde, Kerepesi-ut 1.

Deitsch Miksáné, Andrásy-ut 36.

Szántó Mór tözsdejében, Kecskeföld-utca 14.

Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.

Bloekner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrész-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibáros-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Maassenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-u. 9.

Leopold Gyula hirdetői irodája VII. Erzsébet-körút 14.

Mosse Rudolf hirdetői iroda VII. Károly-körút 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkó-u. 4.

Tánczer Gyula hirdetői iroda IV. Szerlő-utca 8.

Ismeretlen.

Bár azt kívánja, hogy csak a napot jelezzem, mégis bátorságot veszek magamnak arra kéri, hogy ne riassza vissza különösen esetiengem. Ezt akartam mondani csak. Tehát szombat, a jelzett időben és helyen, de ha valami talán az időjárás akadályozná, úgy tudja címem. Szombaton. Kezeit csókolom. 2625

Csinos, művelt hugonát, kinek 6000 kor. hozomány van, óhajtom férjhezadni intelligens urhoz. Leveletet "Jó férj" jelleggel kérek a kiadóhivatalba. 2853

Yost gépirő leányát, ki elapra figyelmzetett, kérem írjon "Ódon" címen a kiadóba. 5929

Édes Istennem! Megszabadultam... Leveleidet megkaptam, imádkozunk! Szerezzünk! 5931

Fiatall szövegnyő tizenöt ezer frinyi vagyonnal, szép füzülettel (vidéken) egy oly intelligens, művelt férfit komoly ismeretséget keresi, aki 30-35 éves irtyi középne legyen. Leveletet továbbít a kiadóhivatal "Özvegy nő" címen. 5919

Koldogtalan, szerető mélyen suttott ifjú uridő urami nemeszürü emberbarát jószágához eszedek 100 forint kölcsönt, melyet havi részletekben pontosan visszafizetne. Levél kéretik "Ilicio... 31" címre a kiadóhivatalban. 2346

Előkelő magyar állami hivatalnok a legszerényebb feltételek mellett háziülékhöz állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2345

Alkalmazást

keres egy végkielégített vasutas kintő bizonyított vasutakkal, ki minden irodai munkára alkalmas. Esetleg 5-600 korona övadákkal pénzbeszedő, vagy pénztárnoki állást is elfogad. Cím a kiadóban. 2851

Ügyes

álj és derék varróknak felvételnek. Cím a kiadóhivatalban. 5938

A könyvelésben és egyéb irodai teendőkben jártas fiatal ember délutáni foglalkozást keres. Ajánlatokat "Szerény" jelleggel a kiadóhivatalba kérek. 5924

Urasági inas,

intelligens első inas keresetlik, ki mint ilyen már alkalmazva volt. Cím a kiadóhivatalban. 2850

Óvadákképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mint pénzintáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek "2000-3000 korona" címen. 2723

Telekönyvi

vizsgált tisztségviselő bíró fiatal ember, ki mindenféle ügyben gyakorlattal bír, s ki a magyar, német, horvát, szerb nyelvet szó és írásban tudja ügyvédnél, közjegyzőnél, pénztárnoknál, magánhivatalnál avagy gyárban alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2344

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett, irodai teendőkben jártas kisasszony, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, főleg könyvek vezetéséhez első égbhez kerestető. - Gyorsirónő előnyben részesül. - Ajánlatok eddigi működés megjelölésével "D. L. U." alatt a lap kiadóhivatalához intézendők. 5921

4000 korona

óvadákkal rendelkező intelligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Előrendű referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2819

Csinos

intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy elárúsi-tárnoknak ajánlkozik, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe megtudható a lap kiadóhivatalába. 2822

Okleveles

tanítónő elemi és polg. isk. tanítárgyakból kintő oktatást ad, szabad órákkal rendelkezik. Szíves ajánlatot kér "Tanító 5887" jelleggel a kiadóba. 5887

Magyar gyorsíró

ki a Remington és Yost-gépet kintőben kezel, hosszabb idő óta irodában működik, állását változtatni óhajja. Szíves megkereséseket "Szorgalmas" jelölje alatt a kiadóhoz. 2800

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy elősenlő nagyobb üzletben önállóan végzte, kintő kirotti írással bír és szolid megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szíves megkereséseket "Szerény" címen kérek a kiadóhivatalba. 2789

A legjobb szivarka

hüvelyeket árusítja az Uránia szivarkahüvely bizonyított raklár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos áron

eladom kintő pedálos cimbalmon. Az érdekföldket szívesen látom lakásomon. Schneller Sándor, Akácfa-utca 41. sz. II. emelet. 2849

Középkiskolai

tanítárgyakból elismert legjobb módszer szerint tanít kintő philológus és matematikus. Előkészít egyéves önkéntességi szolgálatra jogosító vizsgra, kereskedelmi, reáliskolai és gymnasiumi értekezletre. - Goitein Henrik, Budapest, VI., Teréz-körút 32., II. emelet 14. 5214

Ügynökök keresetnek

helyben lakó előfizetők gyűjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Házmesternek

ajánlok egy jelenlegis oly minőségű levő tisztelességes egyén. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 2712

Telek 305 □ 61

főláron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5930

Intelligens

családnál, szépen burtozott különbejárattal szoba az Andrásy-uton kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2852

Orvosi könyvek

és műszerek haláleset miatt olesón eladók. Cím a kiadóban. 5923

Egy

nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztást valót. Cím a kiadóban. 2737

A Népszínház

közéleiben egy csinosan burtozott I. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur részére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan burtozott 2 ablakos udvari szoba 1 vagy 2 részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cím a kiadóhivatalban. 2774

Olesó telek eladó.

Pest közelében 1500 □-öli telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Singer varrógép

használt, de nagyon jó karban lévő, olesón eldó. Cím a kiadóhivatalban. 2830

Uj házaspárok

figyelmébe! Lakásdíszek feltűnő olesó minden tárgyon látható szabott árban. Olajfémnyek, aquarellek, acélmetszetek, rendelés szerint különböző keretek. Oszlopok, etagerek, szalon szekrények, Stafellei, paravánok, szervir, jour, író-kártya, dohányzóés szalon asztalok, fénycéptartók, (asztalok lámpák 20 szálalék engedélynyel), szobrok, palma-edenyek, órák, tükrök, bronz, porcellán és egyéb bútippek. Hegedűs Zsigmond, Andrásy-út 56. Nagy választék nászajándékokban.

Csinosan

burtozott szoba külön bejárattal, intelligens gyermektelen családnál a József-köruton azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2831

A legjobb szivarka

hüvelyeket árusítja az Uránia szivarkahüvely bizonyított raklár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Budai nyaralóban

esetleg a Svábhegyen, Zugligetben, vagy a Lipómező környékén burtozott szobát keres fiatal hivatalnok, másrészt díjért. Esetleg 2-3 szobát több hivatalnok. Szíves ajánlat "Buda környéke" címen a kiadóhivatalba kéretik. 2848

Jó forgalmú

köser füstöltus áruada italmérés engedélyvel, hol intelligens urak étkeznek, elutaszást vért azonnal eladó. Cím a kiadóban. 2804

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raklárval. Ajánlatokat "H. J." jelleggel a laphoz küldendők. 2713

Magy. kir. Államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírt igazgatóság a m. k. államvasutak részére 1901. évbén szüksegelt vasuti talpfaikat biztosítani szándékozik és ozenel a) 10.000 drb 270 cm. hosszú I. oszt. talpára puhafából, b) 760.000 drb 250 cm. hosszú I. oszt. talpára és c) 400.000 drb 220 cm. hosszú II. oszt. talpára, tölgy- vagy bükkfából szállítási nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet. Kedvező árak esetén a b) és c) pont alatt talpfa szállítása három év tartamára fog biztosítani. A szállításra vonatkozó a részletes módozatokat tartalmazó részletes Ajánlati leírás megvárás az összes belföldi kereskedelmi és iparkamárának, az országos iparjegyzőnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a m. kir. államvasutak üzemeltetőségénél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag- és ellátásbeszerzési (A. III.) osztályától (Budapest, Andrásy-út 73. II. 44.) megkapható. Az ajánlati feltételek kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a m. k. államvasutak nyomtávirányítási Ipesten megszereshetők. Az előirt módon szerkesztett és ivenkint 1 korona m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepeleseltetés és a borítékban. Ajánlat a 133:2/000. számhoz felirattal ellátva legkésőbb f. évi április 28-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és ellátásbeszerzési osztályánál benyújtandók vagy hozzá posta útján bekiildendők. Bánatpénzül az ajánlott mennyiségű összegének 5%-a készpénzben vagy állami letételek alkalmas értékpapirokban a tárgyalás napját megelőző napon déli 12 óráig, az alulírt igazgatóság főpénztáránál letendő. E kévsé benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, amelyek nem pontosan és nem az előirt módozatok betartásával vannak kialakítva, továbbá olyanok, amelyeknél az előirt bánatpénz nem tétetett le, tekintetbe nem vehetnek. Budapest, 1900. március hóban. A m. kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnyomat nem díjazt.)

Több kintő északnyel-mot-honi

nevelőnő, kik az angol és francia nyelvet Angol- és Franciaországban sajátították el, kintő zongoristák, rajzolnak és festenek, azonali alkalmazást keresnek magyar ur családoknál, ugyszintén két izr. nőmel nevelőnő nyelvi és zenemesterrel, ajánlkozik előkelő izr. családokhoz

Szegheőné S. Lujza

irodája által Budapest, VI. Dessowfy-utca 22. sz. Magyar ok. tanítóknak sürögősen keresek.

Zálogházi

édeliukat veszek. Eladok

13 lates ozüst evokészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, háltaákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evészeköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evokészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemű ezüst müsttyös tárgyakban, arany férfilainok köllögóval, grammja 85 kr. masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-tól, tula remon-toir órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökösli Budapesten, IV., Városház-ter 9., I. em. 23 Harisbazar. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is

Az nyugalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 378 □ öli olesón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történetek az alföldi rablólivágból gr. Raday korában. Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy: Fehér könyv. Uj regény és egyéb dolgozatok. 1-80 kötet. Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin: Az ember származása és az ivari kiválás. Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadsg vértanui. Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifjú története. Fenillet Octave-66l. Regény. Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége. Flammarion Camill-tól 43 képpel. Előbb 2 K. most K. 1.10

Mámoritó történetek. (Maupassant.) Előbb 1.60 most 60 fill.

A bánya. (Ohnet.) Előbb 3 K. most 1 kr.

Jó madarak. (Gutius) Ujjab tárvényszéki kareo atok. Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány. (Köck Pál.) Előbb 2 K. most 50 fill.

Megrendelő a "Budapesti Napló" kiadóhivatalban, utánvétel vagy a pénz bekiildése ellenében.

2 koronán alóli rendo ösek csak az öszveg előzetes bekiildése ellenében esz-közölhetnek.

Magy. kir. Államvasutak.

Zágrábi üzletvezetősége.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a dugoseloi és verboveci állomáson létesítendő épületek munkálataira. A tervok, a költségetés, a szerződési tervozet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek, Zágrábot az üzletvezetőség pályafennartási osztályánál, a zágrábi osztálymenköszégnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A nyomtatványok ugyanott egy koronáért meg is szereshetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi április hó 18-ig, déli 12 óráig kell benyújtani alulírt üzletvezetőség I. osztályánál (Ferenc József-ter 19. sz. I. emelet). Az ajánlatok egy koronás, az ajánlati mellékletet ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és követező felirattal nyajtanandók be: "Ajánlat a dugoseloi és verboveci állomáson létesítendő épületek munkáinak előállítására." Csak az öszves munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetini. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi április hó 17-én déli 12 óráig 850, azaz nyolcszázötven korona bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letételekkel alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétegy az ajánlatához nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbbi jegyzett árfoalyam szerint számítottanak, de névtereken felül számításba nem vétetnek. Csak idelekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgáthatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján bekiildött ajánlatok és bánatpénzek térti verényenylel adandók fel. Zágráb, 1900. márc. hó. Az üzletvezetőség.

Most jelent meg

Szellem, Erő, Anyag

Szellemfalsz Büchnernek Kraft und Stoff című könyvére. Irta Adelma, fordította

Tótvölgyi Titusz. Ára 3 korona. Megrendelhető a "Budapesti Napló" kiadóhivatalában B U D A P E S T, József-körút 18. sz.

A budapesti Kávémagazin bérmentve küld

Cuba Mocca Jáva Gyöngy

kávé

postán utánvétellel 3 kiló frt 4.80.

Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-ú 4.

ERENYI-féle Ichtio-Salicyl egy tégl megszintelt: bőrvényketeg, mindennemű bőrvényketeg, izzadást, Szagatlan, Ártalmatlan. 1898

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.

Finom fénynyomat. Hazai készítmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.

Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátoly-tánc.

Karvaly József: Vászár. Konek Ida: Havasi pásztortok.

Margitai Tihamér: Rosót Pál históriája.

Márk Lajos: Ezernyelőszuszban.

Márk Lajos: Terefor és Szerelmi dal.

Neogrády Antal: Vesztett boldogság.

Szenci Károly: Szökőkút, Kecskepásztor.

Szenes Filipp: Kása nem étel.

Tolcs Edg: Enyelgés.

Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.

Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.

Vajda Zsigmond: Kedves írógé.

Neogrády Antal: Az első tilke.

Pechán József: Utolsó gyufa.

20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám